

Fogyasztóvédő Alapítvány Heti sajtószemle 2020. 16. hét

A szervezőknek gondoskodniuk kell a jegyek árának visszatérítéséről

A koronavírus járvány miatt szinte az összes tavaszra tervezett koncertet, színházi előadást, múzeumi kiállítást le kellett mondani, sokan azonban elővételben már megvették jegyüket ezekre a rendezvényekre, így a szervezőknek gondoskodniuk kell a jegyek árának visszatérítéséről. Fő szabály szerint minden megváltott jegy árát vissza kell utalni, ha a vásárló úgy szeretné - mondta a Krónikának a fogyasztóvédelemért felelős helyettes államtitkár. Címkék: MŰPA, Nemzeti Filharmonikusok, Fonó Budai Zeneház, Várkert Bazár, Szépművészeti Múzeum, előadások, kiállítások, koncertek, lemondás, zenei események, sportrendezvények, jegyelővétel, jegyvásárlás, visszaigénylés, visszatérítés, jegypénztár, Kiss Péter András, Nemzeti Adó- és Vámhivatal.

[Eredeti](#)

(Kossuth Rádió - Déli Krónika, 2020. április 13., hétfő, 12 óra)

Beszéljünk a növényvédőszer hasznáról és felelős használatáról!

Napjainkban az élet sok területén fel kell készülnünk a változásokhoz, kihívásokhoz történő alkalmazkodásra, ez kulcsfontosságú mind a társadalom, mind a mezőgazdaság számára. Oszlassuk el a tévhiteket a növényvédőszerrel kapcsolatban!

Napjainkban az élet sok területén fel kell készülnünk a változásokhoz, kihívásokhoz történő alkalmazkodásra, ez kulcsfontosságú mind a társadalom, mind a mezőgazdaság számára. Oszlassuk el a tévhiteket a növényvédőszerrel kapcsolatban! A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara és a Növényvédelmi Szövetség együttműködése is új korszakába lépett, egyik fő feladatunk bemutatni a fenntartható mezőgazdaság, élelmiszer termelés, ezen belül is a növényvédelem, a növényvédő szerek helyét, szerepét, segíteni a témával kapcsolatos tévhitek, félelmek eloszlatásában, miközben a növényvédőszer felelős használatának fontosságáról és hasznáról is beszélünk. Ha frissen termesztett árukat látunk a boltok polcain, akkor elsőre egy átlag fogyasztónak nem az élelmiszer-termelés kihívásai jutnak az eszébe. Sokszor sajnós megfeledezünk róla, mi kell ahhoz, hogy naponta friss kenyér kerüljön az asztalra, illetve egészséges takarmányt kapjanak az állataink. Ez az elvárás azonban folyamatos kihívást jelent a mezőgazdasági ágazat, a termelők számára, hiszen egyszerre kell hozzájárulnia a gazdasági növekedéshez és a társadalmi jóléthez és közben megfelelni az egyre szigorúbb környezetvédelmi elvárásoknak. Az Európai Unió évek óta folyamatosan szigorítja a növényvédőszer-engedélyezés és -felhasználás szabályait,

amely a világon, a legszigorúbb engedélyezési rendszer. A szabályozás jellege is változik, a növényvédőszer-hatóanyagok engedélyezése, illetve kizárása esetenként már nem a kockázati tényezők szakszerű értékelésén, hanem félelmeken, veszélyérzeten, közhangulaton és az ezekből származó politikai döntéseken alapszik. A kép illusztráció! - fotó: Shutterstock

Mennyire jó üzlet a növényvédőszer és mi határozza meg a piaci árakat? A növényvédőszer-gyártók a növényvédelmi kutatási-fejlesztési munkájuk során, egy-egy molekula fejlesztésekor annak hatékonyságára, a hasznos élő szervezetek kímélésére, a környezetvédelemre, az alkalmazás során fellépő kockázatokra, a lebomlási folyamatokra és az esetleges növényvédőszer-maradékok toxicitásának vizsgálatára kutatások sorozatát végzik el. A hatóanyag engedélyeztetéshez átlagosan több mint 12 év fejlesztés és több, mint 200 millió Euró befektetése szükséges. Olcsó vagy drága? A növényvédőszer-engedélyezés, felülvizsgálat az egyik legszigorúbban szabályozott terület az Európai Unióban. A kutatást, gyártást, csomagolást, majd a készítmények célba juttatását végző logisztikai láncot szigorúan szabályozzák. A gyártók és az iparág tagjai elkötelezettek az innováció és az integrált növényvédelem mellett. Alapvető pont, hogy a növényvédő szereket megfelelő dózisban használják, se többet, se kevesebbet, mint a meghatározott mennyiségi tartomány előír. Kockázatos, ha többet használunk, ha pedig kevesebbet, kialakulhat a kár- és kórokozók rezisztenciája. Általánosságban elmondható, hogy a fenntartható, integrált növényvédelmi megoldások (melyek között számos biológiai, fizikai és agrotechnikai módszer megtalálható), valamint a szakszerű és okszerű növényvédelem sokkal hatékonyabb megoldást jelent a negatív környezeti hatások csökkentésére, mint a növényvédőszer-hatóanyagok indokolatlan, tudományos alapokat nélkülöző betiltása. A kép illusztráció! - fotó: Shutterstock

A növényvédőszer okszerű és szakszerű használata nélkül jelentős termésvesztéseket is kénytelenek elkönyvelni a gazdák, amely a megtermelt élelmiszer mennyiségének drasztikus visszaesését és végső soron az élelmiszerek drágulását vonhatja maga után. A beporzók pusztulása mellett ez is jelentősen veszélyezteti az élelmiszer-termelés jelenlegi szintjének fenntarthatóságát. Az ENSZ Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezetének (FAO) becslése szerint a globális terméshozamok akár 40 százaléka elveszhet éves szinten a különböző károsítók miatt, a növényvédő szerek használata nélkül ez a mennyiség pedig akár duplájára is nőhet. A terméskiesés a megfelelő növényvédőszerrel és ezek felelős használatával nagy mértékben csökkenthető. A fejlődő országokban ezek a veszteségek különösen súlyos hatással lehetnek az élelmezésbiztonságra és a gazdálkodók megélhetésére - ezt többek között a növényvédő szerek iránti kereslet is mutatja. Az összes érintettnek, gyártóknak, kormányoknak, hatóságoknak többet kell tennie a növényvédő szerek biztonságos és felelősségteljes használatának biztosítása érdekében, ami nem tiltást, hanem tudásátadást és szemléletformálást jelent. A növényvédőszeret az Egészségügyi Világszervezet (WHO) hat kategóriába sorolja veszélyesség alapján, ezek Ia: Fokozottan veszélyes, Ib: Nagyon veszélyes, II: Közepesen veszélyes, III: Enyhén veszélyes, U: Nem veszélyes, O: Forgalomból kivont hatóanyag. Az úgy nevezett HHP-k ezen besorolás Ia és Ib kategóriáját képviselik. Amennyiben a felhasználó az általa használt növényvédő szert annak engedélyokiratában feltüntetett módon alkalmazza, úgy nem jelent elfogadhatatlan kockázatot, nem okozhat emberben, természetben károsodást. A világ különböző részein, országaiban alkalmazott növényvédelmi gyakorlat akár az EU-s, de legfőképp a magyar szabályozással és gyakorlattal nehezen összehasonlítható. A növényorvosok, növényvédelmi szakmérnökök, akik általában egyben az egyik legelkötelezettebb környezetvédők, biztosítják a szaktudásukkal, hogy a növényvédő szerek ne okozzanak sem környezeti, sem egyéb problémát a felhasználásuk során, hanem a termelők és a fogyasztók egészségének védelmét szolgálják, a gazdák versenyképességének biztosítása mellett. A növényvédő szerek használatát szigorú uniós előírások szabályozzák. A közhiedelemmel ellentétben ezek

az anyagok legtöbbször nem kerülnek be az élelmiszerekbe. Ha mégis bekerülnek, akkor szigorú szabályoknak kell megfelelni a növényvédőszer-maradékokkal kapcsolatban, a maximális növényvédőszer-maradék szinteket ugyanis általában százszoros biztonsági faktor beépítésével határozzák meg a viszonyítási alappal, hogy azok sem egyszeri nagy mennyiség, sem élethosszig tartó fogyasztás esetén sem okozhatnak a szervezetben károsodást. Magyarországon a növényvédő szerek engedélyezésért felelős hatóság a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (NÉBIH), melynek honlapján az engedélyezett növényvédőszer-engedélyokiratok, legújabb információk és természetesen a statisztikák is évekre visszamenőleg elérhetők. A Növényvédelmi Szövetség és a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara nyitottak a párbeszédre és elkötelezettek a tényeken alapuló döntéshozatal és tájékoztatás biztosításában. A tiltó rendelkezések következménye várhatóan inkább növelni, mintsem csökkenteni fogja a növényvédő szer hatóanyagok felhasználását, ugyanis a felmerülő és fokozódó problémákra csak kevésbé hatékony megoldások állnak majd a gazdák rendelkezésére. Ne felejtsük el, Paracelsus, a híres orvos, polihisztor véleményét sem, "Minden méreg. Egyedül az adagolás teszi, ha valami nem az." Bízunk a tudományos eredményekben, hiteles forrásokból tájékozódjunk és ne felejtsük el, a józan paraszti észnek érvényesülnie kell. A paraszti ész érvényesülését azonban az európai és a hazai bürokrácia nem mindig veszi figyelembe. Maga a mezőgazdaság, élelmiszer termelés nem környezetromboló tevékenység, munkánk hozzájárul a következő generáció életminőségének fenntartásához, természetünk sokszínűségének megőrzéséhez. Forrás: NSZ/Szalkai Gábor, NAK/Görög Róbert - agroinform.hu

[Eredeti](#)

(agroinform.hu, 2020. április 13., hétfő)

CSALÓ WEBÁRUHÁZ

Vigyázat, újabb jogsértő webáruház!

A Turánia Internetes Áruház szélhámos tevékenységéről a fogyasztovedelem.hu oldalon olvashat.

Cégnév, adatok: SABIR Bt. 2471 Baracska, Petőfi u. 9. Üzlet: 1027 Budapest, Erőd u. 20.

Ügyvezetők (Nemzeti Cégtár nyilvántartása szerint): Fekete Lászlóné és Hegedűs András László.

(FVA 2020. április 13., hétfő)

Védőkörzetet jelöltek ki, és szűrnek

MADÁRINFLUENZA - AZ EGYIK GAZDA SZERINT A LIBÁT NEM LEHET BEZÁRVA TARTANI UGYANÚGY, MINT A GYEREKET

A madárinfluenza terjedésének megakadályozása érdekében Bordány, Forráskút, Üllés és Zsombó területén védőkörzetet rendelt el a hatóság, a megye azon területein pedig, amelyek nem állnak korlátozás alatt, elrendelte a baromfiállományok szűrését.

CSONGRÁD MEGYE

A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal március végén tájékoztatott arról, hogy újra megjelent Magyarországon a madárinfluenza. A madárinfluenza H5N8 altípusának jelenlétét igazolta március 25-én egy Bács-Kiskun megyei kacsatartó gazdaságban a Nébih laboratóriuma. Az állategészségügyi szakemberek itt 32 ezer 500 pecsenyekacsát öltek le.

Nemsokára megyénket is elérte a betegség. Március 31-én, kedden két Csongrád megyei pecsenyekacsa-tartó gazdaság állományában mutatták ki a madárinfluenza vírusát. Az állatok tüneteket nem mutattak, a fertőzés a szigorított állategészségügyi óvintézkedésként kötelezően előírt mintavételezés alapján derült ki. A Csengele közelében lévő telepen csaknem 142 ezer, míg az üllésiben 54 ezer kacsát érintett.

Egy hét múlva a Csongrád Megyei Kormányhivatal Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Osztálya majdnem a Homokhátság egész területén úgynevezett védőkörzetet rendelt el, ami többek között azt jelenti, hogy a baromfiállományt, szárnyasokat és takarmányukat egy kijelölt épületben zártan kell tartani. A Nébih Országos Járványvédelmi Központja Bács-Kiskun és Csongrád megye azon területein is elrendelte a baromfiállományok szűrését, amelyek nem állnak korlátozás alatt.

Próbáltunk gazdákkal beszélni, de érthető okokból nem szívesen nyilatkoznak. Az egyik homokháti faluban kacsákkal foglalkozó gazda név nélkül nyilatkozott lapunknak. - Fokozottan figyelünk a higiénéjára. A kézmosás mellett ruhát is cserélünk - mondta a gazda, aki szerint a túlzott féltés nem hozza meg az eredményt. - A napfényre és a levegőre szüksége van a jószágnak, mert ha nem engedik ki, mint az embernek, legyengül az immunrendszere. A bezárással az ellenkező eredményt érjük el, elgyengülnek az állatok, és védetlenné válnak a kórokozók ellen. A libát nem lehet bezárva tartani ugyanúgy, mint a gyereket.

Libák, befelé!

MUNKATÁRSUNKTÓL

[Eredeti](#)

(Délmagyarország, 2020. április 14., kedd, 4. oldal)

Új tervvel segítenek az élelmiszert a fogyasztókhöz juttatni

Hirdetési felülettel szeretné segíteni a helyi termelők és potenciális vásárlóik összekötését az Agrárminisztérium (AM) és a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih).

Zsigó Róbert élelmiszerlánc-felügyeletért felelős államtitkár az agrártárca keddi közleményében azt írta: a kezdeményezés célja, hogy bővüljenek a nehéz helyzetbe került magyar termelők értékesítési lehetőségei. A felület elindításának első lépéseként a termelők regisztrációját várják, ami egy egyszerű űrlap kitöltésével megtehető a hivatal oldalán. A koronavírus-járvány miatt a helyi termelők többsége nehéz helyzetbe került: Az Agrárminisztérium folyamatosan keresi a lehetőségeket e nehézségek megoldására. Az elmúlt hetekben többek között szorgalmazták a piacok megfelelő óvintézkedések mellett történő újranyitását, de a vendéglátók és közétkeztetők figyelmét is felhívták a helyi termékek előnyeire - emlékeztetett az államtitkár. A magyar termelők segítségének egyik új eleme a "termelőkereső" felület elindítása. Az érdeklődő őstermelők és kistermelők itt érhetik el a regisztrációhoz szükséges űrlapot. Nevük és elérhetőségeik mellett az általuk

kínált főbb terméktípusokat, valamelyik szakmai azonosítójukat kell megadniuk, továbbá azt, hogy vállalnak-e kiszállítást. A vásárlók, azaz a lakosok és szolgáltatók (kereskedők, vendéglátók, étkeztetők) a későbbiekben ugyanezen oldalon tájékozódhatnak arról, hogy kik és mit kínálnak eladásra a környékükön. A kereshető adatbázis mellett az adatok térképen is megjelennek, még könnyebbé téve a böngészést. Zsigó Róbert államtitkár kiemelte, hogy az értékesítés folyamatában az agrártárca és a Nébih nem vesz részt, A helyi termék választása ugyanis mindenki számára előnyös. A vásárlók közvetlen környezetükben, így fenntarthatóbb módon juthatnak kiváló minőségű, magyar alapanyagokhoz, élelmiszerekhez. Vásárlásukkal pedig támogatják a nehéz helyzetbe került helyi termelőket, akik így tovább folytathatják értékes munkájukat. Minden Infostart-cikk a koronavírusról itt olvasható! - info@inforadio.hu

[Eredeti](#)

(infostart.hu, 2020. április 14., kedd)

Eljárás indult az ATV és az ÉkszerTV ellen, miután 60 ezerért reklámoztak kézfertőtlenítőt

Lapunk az elsők között számolt be az ügyről, egy lehúzás betelefonálás műsor részeként árulták a kézfertőtlenítőt. Most a Gazdasági Versenyhivatal eljárást indított az ügyben. Versenyfelügyeleti eljárás indult az ÉkszerTV egyik, kézfertőtlenítőt is értékesítő műsora miatt, a műsort készítő Emporia Style Kft.-vel, és a műsort közlétező ATV Zrt.-vel szemben - közölte a Gazdasági Versenyhivatal (GVH) kedden [...]

Lapunk az elsők között számolt be az ügyről, egy lehúzás betelefonálás műsor részeként árulták a kézfertőtlenítőt. Most a Gazdasági Versenyhivatal eljárást indított az ügyben. Versenyfelügyeleti eljárás indult az ÉkszerTV egyik, kézfertőtlenítőt is értékesítő műsora miatt, a műsort készítő Emporia Style Kft. -vel, és a műsort közlétező ATV Zrt. -vel szemben - közölte a Gazdasági Versenyhivatal (GVH) kedden az MTI-vel. A műsorban 3 darab 300 ml-es kéztisztító zselét árultak, amelynek a műsor szerint az induló ára 59 899 forint, és ehhez még hozzájött 1370 forint postaköltség is. Végül 11 970 forintos (plusz postaköltség) áron keltek el a 900 ml-t tartalmazó csomagok. 60 ezerért reklámoznak egy liter kézfertőtlenítőt Az ATV-nél nem tudták, hogy mi lesz az élő műsorban, eddig ékszereket reklámozt náluk az ÉkszerTV. Felkerült egy videó a YouTube-ra, amelyben egy klasszikus nézőátverős, lehúzás betelefonálás műsor részlete látható. A drámai zene alatt a műsorvezető még drámaibb hangon hívja fel a figyelmet arra, hogy készlethiány van kézfertőtlenítőtől, és elnézést kér azoktól a nézőktől, [...] Miután a Pesti Hírlap és más médiumok is megírták a problémát, az inkriminált videó eltűnt a YouTube-ról, sőt az ma már a műsorgyártó saját YouTube-csatornáján sem elérhető. A következő adás azonban fent van a csatornán, és az ÉkszerTV ismét árulta a kéztisztító zselét, de ehhez hozzácsapott még 5 db sebészi szájmaszkot is, miközben a műsorvezető azokat a cikkeket próbálta hitelteleníteni, amelyek szóvá tették az előző adásban látott eljárásmódot. Külön érdekes, hogy ebben az újabb műsorban már fel sem merült, hogy 60 ezer forintos összeggel dobálózzanak, az indulóár rögtön 11 970 forintra esett. Ehhez pedig hozzá kell tennünk, hogy elsősorban magunk sem a 11 970 forintos árról cikkeztünk, hanem a 60 ezres árról. Természetesen megadtuk a lehetőséget arra, hogy az ÉkszerTV műsorkészítője reagáljon a feltett

kérdésekre, külön is kerestük őket, de nem válaszoltak sem levélre, sem telefonra. Ékszer Tv 2020. 04. 02. Ha szereted a Telemedia műsorait, iratkozz fel a csatornámra. If you like Telemedia shows, please subscribe my channel. Do not copy video. #ékszertv #atv Az ATV akkor válaszolt a kérdéseinkre, azt mondták, nem tudtak róla, hogy az élő műsorban mi történik majd, az ÉkszerTV ugyanis addig csak ékszereket árult, igaz, nyilván hasonló módszerekkel. A 444 akkor elérte Törőcsik Jenőt, az ÉkszerTV tulajdonosát, aki azt mondta, a műsoraik szerkezete olyan, hogy az elején bemutatnak egy magas árat, majd az árral lefelé indulnak el. Törőcsik szerint ebben az esetben azért majdnem 60 ezer forint volt a nyitó ár, mert Olasz- és Spanyországból szerintem jelenleg ennyibe kerül a zselé. De a műsorban végül 11 970 forintos árig mentek le és a tulajdonos állítása szerint az összes vevőjük ennyiórt kapta meg a 3 darab 300 milliliteres flakonnyi anyagot. A Pesti Hírlap számos jogorvoslati platformhoz fordult április elején, hogy válaszoljanak kérdéseinkre az ügyel kapcsolatban. Ugyan nem válaszoltak sehonnán, de a GVH, amihez szintén kérdéseket küldtünk, ma közleményében bejelentette az eljárás megindítását. Az MTI-hez eljuttatott GVH-közlemény szerint az ÉkszerTV azt a benyomást keltette, hogy a termékekre meghirdetett kedvezményes ár korlátozott időre szól, vagyis gyors döntésre készített, így a vevők nem tudtak körültekintően tájékozódni. Valószínűsítették továbbá, hogy az eredeti árat nem is alkalmazta a hirdető, az ATV Zrt. pedig tisztában volt azzal, hogy a műsorok torzíthatják a fogyasztói magatartást. A hirdetések ráadásul a járványveszély miatt sokakhoz eljuthattak, és sokak érdeklődését fölkelthették - hangsúlyozta a GVH. Megjegyezték ugyanakkor, hogy a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot egyelőre csak valószínűsítik, az eljárás megkezdése nem jelenti annak megállapítását. - pionistvan

[Eredeti](#)

(pestihirlap.hu, 2020. április 14., kedd)

Koronavírus - Nébih: segítséget kaphatnak az állatmenhelyek

Budapest, 2020. április 14., kedd (MTI) - A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih) arra kéri az állatmenhelyeket működtető civil szervezeteket, hogy táplálékellátási probléma esetén vegyék fel a kapcsolatot valamelyik állatvédelmi ernyőszervezettel - írja a Nébih a honlapján.

A bajba jutott állatok mentésével foglalkozó állatmenhelyeken a koronavírus-járvány miatt elentős problémát okozhat az állatok etetése. A Nébih egyeztetett több állatvédelmi ernyőszervezet képviselőjével, hogy képet kaphasson az ellátási helyzet alakulásáról, és ágazati kapcsolatai révén igyekszik segíteni a megoldási lehetőségek felkutatásában. Több vállalat, például takarmánygyártók, kereskedelmi szervezetek is nyitottak a segítségnyújtásra, amelyeket a hatóság a gyors és hatékony megoldás érdekében összeköt az állatvédelmi ernyőszervezetekkel. Az igények és a segítség hatékony összekötéséhez azonban fontos, hogy az ellátási gonddal küzdő menhelyek jelentkezzenek valamelyik állatvédelmi ernyőszervezettel - hangsúlyozza közleményében a hivatal. - ebz guz gte kvs

[Eredeti](#)

(mti.hu, 2020. április 14., kedd)

Íme a Nébih javaslata: ezt tegye a vásárolt élelmiszerekkel

Budapest - Bár minimális az esélye, hogy vásárolt élelmiszer útján juttatjuk be szervezetünkbe a koronavírust, nem lehetünk elég óvatosak, odahaza is tegyünk meg mindent annak érdekében, hogy elkerüljük a fertőzést.

A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih) foglalta össze, hogy milyen teendőink vannak, hogy biztonsággal fogyaszthassunk ételeinket. A koronavírusok néhány órán át vagy akár több napig is életben maradhatnak különféle felületeken. Ezért fontos az élelmiszerek, zöldségek gyümölcsök, csomagolt áruk megtisztítása. Emellett a konyharuhát cseréljük naponta, a mosogatószivacsot használat után mindig szárítsuk meg. Bizonyított tény, hogy elég magas hőfokon a koronavírusnak már nincs esélye. Ha két percen át 72 fokos hőmérséklet éri ételeinket, a vírus inaktívvá válik. -

[Eredeti](#)

(blikk.hu, 2020. április 14., kedd)

Kukába kerültek a palánták

FORGALOM-VISSZAESÉS TAVASSZAL - HAZAI NÖVÉNYEK VÁSÁRLÁSÁRA BUZDÍTANAK A VIRÁGKERTÉSZETEK

Mentsük meg a virágkerteseket, vegyünk virágot a kertészetektől! A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal adta ki a felhívást, hozzájárulva a díszkertésszakma megmentését kitűző országos összefogáshoz. Kéri, hogy aki dísznövény vásárlását tervezi, részesítse előnyben a hazai termesztőket, figyeljenek a növény származási helyére.

A Magyar Díszkertészek Szakmaközi Szervezetének elnöksége szerint az ágazatot a szezonális értékesítés és a szolgáltatások elmaradása miatt nagyon komoly veszély fenyegeti. A koronavírus az ágazat legforgalmasabb, tavaszi szezonját érinti. Amit most nem tudnak eladni, később már nem is lehet, sokan a teljes tőkájukat is elveszthetik. Becslések szerint a csökkenő kereslet és a kereskedelmi korlátozások miatt elmarad a bevételek 69-70 százaléka, az ágazatot érő veszteség pedig eléri a 174 milliárd forintot.

A Csendes Kertészet gyorsan átállt az online rendelések teljesítésére. A felvételen Csendes Kitti dolgozik a fóliasátorban. FOTÓ: CSAPÓ BALÁZS

Kukába kerültek a virágpalánták

HAZAI NÖVÉNYEK VÁSÁRLÁSÁRA BUZDÍTANAK

Az écsi Csendes Kertészet 1994 óta működik. Lapunknak megerősítették: szinte a három-négy hónapos tavaszi, szezonális forgalomból élnek egész évben. Az önkormányzatok sok helyen bezárták a piacokat, a legfőbb értékesítési lehetőségüket, és bár újrainyitnak, a tavaszi viráguk felét így is ki kellett dobiuk. Többek között az árvácskát, a primulát, a százszorszépet és a boglárkát. Huszonhat éves kertészkedésük során összesen nem dobtak ki ennyi növényt, mint most.

- Nem foglalkoztunk eddig kiszállítással, de most csak délután három óráig lehetünk nyitva. Az idősebbek otthon maradnak, a fiatalok dolgoznak. Ezért gondoltuk, hogy a vevő igényei alapján összekészítjük, becsomagoljuk és kiszállítjuk a rendeléseket 10 kilométeres körzetben, hogy minél kevesebb érintkezéssel eljusson a virág a vásárlóhoz - mesélte Tatai Tímea termelő, hogyan próbáltak meg gyorsan alkalmazkodni az új helyzethez. Ő is megerősítette, hogy a tavasz náluk a főszezon. "Ahhoz, hogy most virágaink legyenek, már tavaly elkezdtük a munkát, egész télen dolgoztunk vele. A kiszállításnak köszönhetően a forgalom egy kicsit megindult ugyan, de még így sem jelentős. Lényeges volna, hogy az emberek megértsék: most nagyon fontos a hazai termelők támogatása."

ÍGY TARTANAK NYITVA A PIACOK

A győri, a soproni, a mosonmagyaróvári piac nyitva tart, a csornait részlegesen, szerdán és szombaton ismét megnyitotta az önkormányzat. Kapuváron átmenetileg szüneteltetik a piactéri árusítást, de fontosnak tartják, hogy a palánták a termelőktől eljussanak a zöldségeskertekbe. Ezért egy közösségi portálon piacteret hoztak létre, ahol a helyi palántatermelőkkel és a környék őstermelőivel vehetik fel közvetlenül a kapcsolatot a vevők.

A családi vállalkozásban Csendes Kitti készíti össze a megrendeléseket. FOTÓ: CSAPÓ BALÁZS

BARKI ANDREA

[Eredeti](#)

(Kisalföld, 2020. április 15., szerda, 1+5. oldal)

A telefontól Keszthelyi Nikoletta

A koronavírus elleni védekezés egyik legfontosabb eleme az alapos kézmosás, kézfertőtlenítés. Vajon a boltok polcain található kézfertőtlenítő folyadékok, szappanok elég hatásosak? Ennek jártak utána a szakemberek. A telefontól Keszthelyi Nikoletta az Innovációs és Technológiai Minisztérium fogyasztóvédelemért felelős helyettes államtitkára. Közel 70 fertőtlenítő hatású terméket vizsgáltak. Ezek különböző termék csoportokat jelentenek. A kézfertőtlenítőket, tusfürdőket, szappanok és a felület tisztító fertőtlenít szereket. A vizsgálat célja, hogy fellépjenek a nyereszkedők ellen, illetve vizsgálják azt is hogy rossz minőségű termékekkel ne károsítsák meg a fogyasztókat a kereskedők. Amit láttak, hogy mindössze kettő darab termék volt hatástalan, melyet a szakemberek online rendeltek. Ezeket a termékeket a rendőrség lefoglalta. A termékek listáját a fogyasztók megtalálják a fogyasztóvédelem.kormany.hu oldalon a termék tesztek menüpont alatt. Címkék: online mintavétel, vizsgálati eredmény, rendőrségi eljárás, tisztító szolgáltatás,

[Eredeti](#)

(Karc FM, 2020. április 15., szerda, 09 óra)

Negyvenből tizenkét ágynemű, pizsama gyártója hazudott a pamutról

Az Innovációs és Technológiai Minisztérium olyan pizsamát is talált, amely 100% műszálból készült.

A koronavírus-járvány okozta veszélyhelyzetben általános elvárás, hogy aki teheti, maradjon otthon. Pizsamában dolgozni home officeből vagy tanulni a konyhaasztalnál, megtörölni a rendszeresen mosott kezünket is kényelmesebb, kellemesebb, ha jó minőségű termékeket használunk. Ezért különösen időszerű az ITM vizsgálata, amelyben összesen 40 textilterméket, többek között ágyneműhuzatot, lepedőt, törölközőt, hálóingeket, férfi, női és gyermek pizsamát, egyrétegű bébi hálósákat ellenőriztek. A korábbi tapasztalatok alapján a 100 százalékos pamut termékekkel kapcsolatos problémák a leggyakoribbak, ezért foglalkozott éppen ezekkel az árucikkkel a labor. A pamut természetes anyag, de előállítása drága, míg a műszálaké lényegesen olcsóbb, miközben a gyártás és a képződő hulladék jobban szennyezi a környezetet. A pamut viselése, használata kellemesebb a bőrnek, nedvszívó- és szellőzőképessége nagyobb, a poliészter ágyneműbe, pizsamába könnyebben beleizzadhat az ember. Magasabb árú ellenére ezért keresik sokan a tiszta pamutként kínált termékeket. A vizsgálat célja a címkén, csomagoláson feltüntetett nyersanyag-összetételi adatok valódiságának felmérése volt az esetlegesen előforduló tisztességtelen és megtévesztő kereskedelmi gyakorlat feltárása, kiszűrése érdekében. A termékek nyersanyagának összetételét mikroszkópos szárfelismeréses vizsgálattal és vegyi módszerekkel állapította meg a labor. Az eredmények szerint összesen 12 termék nem elégítette ki a rájuk vonatkozó követelményeket. Négy kifogásolt termék egyáltalán nem tartalmazott pamutot, másik nyolc pedig csak mutatóba, ezek döntő részben poliészterből készültek. A laborvizsgálat adatai termékcsoportonkénti bontásban itt érhetőek el. Keszthelyi Nikoletta fogyasztóvédelemért felelős helyettes államtitkár elmondta: "A hatósági eljárások folyamatban vannak, a már lezárt ügyekben arra kötelezték a forgalmazót, hogy helyes címkével lássa el a termékeket, amelyek a megfelelő információk feltüntetése után forgalomban maradhatnak. "Az Innovációs és Technológiai Minisztérium a legkézzelfoghatóbb módon a fogyasztóvédelemben, a hatékony ellenőrzésekkel tudja érzékeltetni, hogy a magyar emberek oldalán áll. A tárca ezért egész évben fokozott erőfeszítésekkel, célzott vizsgálatokkal védi a családokat, a jogkövető vállalkozásokat. Borítókép: illusztráció - KEMMA

[Eredeti](#)

(kemma.hu, 2020. április 15., szerda)

Volt engedély a 22 ezer kiskacsa elásására a majsai telepen

Két, egymással szomszédos Bács-Kiskun megyei baromfitartó telepen rendelt el a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih) a madárinfluenza szempontjából különösen kockázatos járványvédelmi hiányosságok miatt azonnali forgalmi korlátozást és az állatok zártan tartását - közölte a Nébih szerdán az MTI-vel. Kiderült az is, hogy az állategészségügyi előírásoknak megfelelően semmisítették meg a kiskacsákat Kiskunmajsán.

Két, egymással szomszédos Bács-Kiskun megyei baromfitartó telepen rendelt el a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih) a madárinfluenza szempontjából különösen kockázatos járványvédelmi hiányosságok miatt azonnali forgalmi korlátozást és

az állatok zártan tartását - közölte a Nébih szerdán az MTI-vel. Kiderült az is, hogy az állategészségügyi előírásoknak megfelelően semmisítették meg a kiskacsákat Kiskunmajsán. Közleményük szerint a Nébih április eleji ellenőrzésén azt tapasztalta, hogy a járványvédelmi hiányosságok mindkét telepen kiemelt kockázatot jelentenek mind az ott tartott állatok, mind a környező állományok szempontjából. Az állatok a madárinfluenza miatt elrendelt zártan tartás ellenére az ellenőrzés időpontjában a szabadban tartózkodtak és kifutójukban nem volt madárháló felszerelve. Utóbbi azért lenne fontos, mert az védené az állományt a vadmadarakkal való közvetett vagy közvetlen érintkezéstől - tették hozzá. A hivatal ismertette, hogy az egyik gazdaságban több mint 3000, úgynevezett sovány ludat tartanak. A hiányosságok között említették, hogy a telep ugyan bekerített, a kapuk azonban nem zártak és nem is zárhatók, a három bejárat közül csak az egyiknél alakították ki a fertőtlenítést biztosító belépőfelületet, az alomszalmát pedig a telep mellett, fedetlenül tárolták. A szomszédos gazdaságban több mint 5000 pekingsi kacsát nevelnek. A helyszínen három fóliaistállót találtak az ellenőrök, azonban semmilyen további, az állattartó telepeken előírt, illetve szokásos létesítmény nincs a területen. A telep bejáratánál nincs kialakítva kerékfertőtlenítő, továbbá hiányoznak például a szociális helyiségek, az állati tetemtároló és boncoló, de még takarmánytároló sem áll rendelkezésre. Az állattartó a szomszédos telep létesítményeit használta és a takarmányt is onnan hozta át - fűzte hozzá a hatóság. A korlátozások mellett az állattartókkal szemben hatósági eljárás is indult. A Nébih ezúton is felhívja az állattartók figyelmét, hogy az erősen patogén H5N8 típusú madárinfluenza miatt - a károk csökkentése és a kockázatok mérséklése érdekében - a baromfik zártan tartását fokozottan ellenőrzik a szakemberek. A járványügyi szabályok megszegése az állami kártalanításból való kizárással járhat. A Nébih az MTI-nek megerősítette, hogy Kiskunmajsa külterületén egy 22 ezer darabos növendékkacsa-állományban igazolta a madárinfluenza jelenlétét a hivatal laboratóriuma. Ahogyan megírtuk, az állatokat a földterület azonnali fertőtlenítése mellett, a telephelyen földelték el kedden. Az érvényes állategészségügyi előírások indokolt esetben lehetővé teszik az elhullott és a leölt állatok helyben, elásással történő ártalmatlanítását. Ilyen intézkedésre került sor a kiskunmajsai telephelyen is. Engedélyezett megsemmisítési módról van szó, amit más országok is rendszeresen alkalmaznak állatjárványok esetén. Figyelembe véve a járványhelyzet alakulását hasonló intézkedések a jövőben is előfordulhatnak Magyarországon is. A madárinfluenza-járvány március 26-i megjelenése óta Bács-Kiskun és Csongrád megyében 121 nagylétszámú telepen mutatták ki a vírust, amely miatt összesen mintegy 1,5 millió baromfi leölésére került sor. A legsúlyosabban érintett terület Bács-Kiskun megye Kiskunfélegyházi Járása - tették hozzá. Kapcsolódó cikkeink ITT olvashatóak! -

[Eredeti](#)

(hiros.hu, 2020. április 15., szerda)

Eljárás a kézfertőtlenítők miatt

Kontra György (műsorvezető): - És az álhírek terjesztői mellett legalább ugyanakkora kárt okoznak azok a csalók és nyerészkedők, akik a járványból akarnak hasznot húzni. Ők az emberek félelmére építve hamis információkkal és rémhírekkel csapják be áldozataikat. A Gazdasági Versenyhivatal most versenyfelügyeleti eljárást indított az ATV-n sugárzott egyik

ékszer tévés műsor miatt. A műsorban kézfertőtlenítőket értékesítettek, még hozzá olyan módon, amellyel a GVH szerint kihasználták a járványhelyzetet. A műsor például torzította fogyasztói magatartást azáltal, hogy gyors döntésre készítette a vevőket. A GVH kiemeli, hogy a vizsgálat még folyik, a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot egyelőre csak valószínűsítik.

[Eredeti](#)

(MTV - Híradó este, 2020. április 15., szerda, 20 óra)

Profit helyett bírság várhat az óvatlan webáruházakra

(2020/4.)

Az internetes kereskedelem látványos bővülésére a hatóságok is odafigyelnek, a hazai online üzleteknek így egyre bonyolultabb jogszabályokkal kell megküzdeniük - hangzott el a digitális értékesítési csatornák jogi kihívásairól szóló EY-rendezvényen.

Magyarországon az illetékes hatóságok által üzemeltetett súlyos jogsértést elkövető webáruházak nyilvántartásában jelenleg több mint 600 online üzlet neve szerepel. Az elmarasztalt üzemeltetőknél legtöbb esetben szállítással, elállással és jótállással kapcsolatos problémák merültek fel. A jogszerűtlen üzletmenettel sokat kockáztatnak a vállalatok. A Gazdasági Versenyhivatal (GVH) bírsága ugyanis a vállalkozás éves nettó árbevételének akár 10 százalékát is elérheti. A Fogyasztóvédelmi Hatóság vizsgálata esetén ez a tétel a nettó árbevétel 5 százalékára, legfeljebb 500 millió forintra rúghat.

- Az innovatív megoldások már nem a távoli jövőt jelentik: a vállalkozások a mesterséges intelligenciát alkalmazó, akár értékesítést is elősegítő technológiákkal egyre többször próbálják modernizálni folyamataikat, így elkerülhetetlen, hogy az e-kerkedelem nélkülözhetetlen eszközeivé váljanak - tette hozzá dr. Jagicza Gábor ügyvéd, az EY senior menedzsere.

Fine instead of profit for online shops caught with irregular operations

EY has organised a programme where experts spoke about the regulations Hungarian online shops must comply with. Companies are risking a lot with irregular operations, as the Hungarian Competition Authority (GVH) can fine them up to 10 percent of their net annual sales revenue. A National Consumer Protection Authority inspection can result in a fine up to 5 percent of net sales - but maximum HUF 500 million. Lawyer Dr Gábor Jagicza, senior manager of EY added that many companies are already using artificial intelligence technology to support sales.

[Eredeti](#)

(Trade Magazin, 2020. április 15., szerda, 18. oldal)

Online könnyen átverhetők vagyunk

(2020/4.)

Ha minőségi probléma merül fel online vásárlás során, akkor Európában a vásárlók 89 százaléka legalább egyszer megpróbál kompenzációt, pénzvisszafizetést kérni, és csupán 6 százaléka hagyja annyiban a dolgot. Ehhez képest Magyarországon közel háromszor ennyien (17%) törődnek bele automatikusan a veszteségbe - derül ki a Vatera friss felméréséből, amelyet a március 15-i Fogyasztóvédelmi világnap kapcsán készített. Az online piactér hazai kutatásának eredményei szerint a válaszadók kétharmada (68%) tapasztalt már minőségi problémát termékkel kapcsolatban, sőt, minden tizedik vásárló többször is került ilyen helyzetbe. Sokszor további lépések nélkül elfogadják a helyzetet a magyar vásárlók, mivel a kitöltők több mint felével történt már meg, hogy következmény nélkül maradt egy kárbejelentés (56%). A megkérdezett károsultak közel felével (44%) előfordult, hogy visszakapta a termék árát reklamáció után, 37 százaléka részesült valamilyen kompenzációban, és harmaduk tapasztalt olyat, hogy a szállítást is és a terméket is térítette az eladó. A kellemetlenséget tapasztalt válaszadókat legutóbb átlagosan 19 223 forint értékű kár érte.

Pedig több lehetőségünk van ellentételezésre, mint gondolnánk. A Vaterán például az eladók általában maguk kártalanítják a vásárlókat, de ha mégsem sikerül megegyezniük, az online piactértől is kérhetnek kártalanítást a magyar piacon egyedülálló vevővédelmi program keretében. Így, ha minőségi probléma merült fel az áruval kapcsolatban, a vásárló kompenzációt kérhet a Vaterától 50 000 forintig. A tavalyi év során több mint 1 milliárd forintot fordított erre a vállalat.

[Eredeti](#)

(Trade Magazin, 2020. április 15., szerda, 18. oldal)

Fogyasztóvédelmi referensek jó gyakorlatait mutatta be a FORE

(2020/4.)

A Fogyasztóvédelmi Referens Egyesület összegyűjtötte a fogyasztóvédelmi referensek jó gyakorlatait. Elsősorban olyan vállalkozások jó gyakorlatainak bemutatására került sor, amelyeknek egyre bővül az online kereskedelmi forgalma. A FORE által szervezett workshopokon Borsfay Szilvia, a Praktiker Magyarország Kft. fogyasztóvédelmi referense kiemelte, hogy nemcsak az aktív értékesítési pontokon, hanem a webshopokban is van képesítéssel rendelkező fogyasztóvédelmi referensük. Albert Terézia, az Auchan Magyarország Kft. fogyasztóvédelmi referense kitért arra, hogy a fogyasztóvédelmi referensek bevonásával keresik azokat az innovatív lehetőségeket, amelyek a vállalkozásnak és a vásárlóknak is előnyére válhatnak (pl. digitális jegyzőkönyv, digitális jótállási jegy). Dr. Suhajda Zsuzsanna, a FORE alelnöke szerint a fogyasztói bejelentések intézésének folyamatára vonatkozó jó gyakorlat az elektronikus kereskedelemmel kapcsolatos fogyasztói panaszok és kifogások intézésének folyamatszabályozása.

A jó gyakorlatok a www.fore.hu honlapon is közzétételre kerültek.

A projekt a Miniszterelnökség és a Nemzeti Együttműködési Alap támogatásával valósult meg.

FORE introduces the best practices of consumer protection managers

The Consumer Protection Manager Association (FORE) organised a workshop for sharing the best practices of consumer protection managers. At the event Szilvia Borsfay from Praktiker Magyarország Kft. revealed that they have a qualified consumer protection manager especially for online shop affairs too. Terézia Albert from Auchan Magyarország Kft. talked about the use of digital reports and warranty certificates. FORE vice president Dr Zsuzsanna Suhajda spoke about regulating the process of managing e-commerce related consumer complaints. Read more at www.fore.hu.

[Eredeti](#)

(Trade Magazin, 2020. április 15., szerda, 11. oldal)

Nyilvántartott díszkertészek

Csatlakozva a Magyar Díszkertészek Szakmaközi Szervezete és a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara közös, a dísznövénykertészek megmentésére irányuló kezdeményezéséhez, a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih) is szolidaritásáról biztosítja az ágazat szereplőit, és arra kéri mindazokat, akik dísznövény vásárlását tervezik, hogy részesítsék előnyben a hazai dísznövény- szaporítóanyag-termesztők és -forgalmazók termékeit.

A Nébih honlapján megtalálható azon magyar székhelyű dísznövény szaporító- anyag-termesztők (DT) és -nagykereskedők (DN) neve és címe, akik a Nébih közhiteles nyilvántartásában szerepelnek. A nyilvántartásba vett vállalkozások a Nébih és a növénytermesztési hatáskörben eljáró kormányhivatalok rendszeres ellenőrzése alatt állnak, termékeik garantáltan megfelelő minőségűek, forgalmazói tevékenységük jogszerű, és a vásárolt termékekhez szaporítóanyag-kísérő okmányt tudnak adni.

A hazai díszkertészeket a Magyarországon termesztett virágok vásárlásával lehet most a leginkább támogatni, érdemes tehát figyelni arra, hogy vásárláskor lehetőleg ne a külföldi eredetű árukat emeljük le az áruházak polcairól.

[Eredeti](#)

(Kertészet és Szőlészet, 2020. április 15., szerda, 3. oldal)

Melyik környező üzletben a legolcsóbb egy adott termék? Itt megnézheti

Most már egyetlen termék árára is rá lehet keresni a weboldalon.

Felhasználóbarátabbá tette a Versenytanács a tavaly beindított www.monitorulpreturilor.info árfigyelő portált. Most már egyetlen termék árára is rá lehet keresni a weboldalon - közölte szerdán az intézmény elnöke, Bogdan Chiritoiu. Mint korábban írtuk, a portál lehetőséget teremt a kiskereskedelmi láncok (Carrefour, Kaufland, Penny, Selgros, Mega Image, Lidl, Cora, Auchan, Profi, Superco) 1700 üzletében forgalmazott több mint 30.000 élelmiszeripari termék árának összehasonlítására. Eddig csak

legkevesebb öt termékből álló vásárlói kosár árára lehetett rákeresni a portálon, ám ezentúl a keresőjébe be lehet írni egyetlen terméket is. Bogdan Chiritoiu elmondta, a kijárási korlátozások időszakában nagyon hasznos lehet, hogy a vásárlóknak nem kell körbejárniuk az üzleteket. A portálon kapott információk alapján egyenesen abba az üzletbe mennek, ahol az általuk kiválasztott termék a legolcsóbb - magyarázta. A Versenytanács folyamatosan frissíti az árakat a portálon, de felkérlik a vásárlókat is, hogy ha pontatlanságokat észlelnek, jelezzék a tanácsnak vagy a fogyasztóvédelmi hivatalnak. Ezt a portálon keresztül is megtehetik. Az oldal felhasználóbarátabb verziója egyelőre közvetlenül a linkre kattintva érhető el, de hamarosan frissül a telefonos alkalmazás is a Google Play és App Store felületeken. HIRDETÉS -

[Eredeti](#)

(maszol.ro, 2020. április 15., szerda)

Büntethetik, aki külföldi élelmiszert eltérő minőségben árul

A Nébih egy évre letilthatja azokat a honlapokat, amelyeken hamisított, vagy tévesen megnevezett élelmiszereket árulnak.

Evekig folyt a vita, hogy becsapják-e a magyar fogyasztókat, ha egy külföldi márkájú élelmiszernak itthon más az íze, mint otthon. Egy új törvényjavaslat kimondja: ilyen esetekben büntethető a gyártó vagy a kereskedő, de van kivétel. A magyar hatóságok már 2017-ben megállapították, hogy vannak indokolatlan különbségek. Erre viszont a FoodDrinkEurope nevű EU-s élelmiszeripari szervezet azt válaszolta, hogy ne keverjék össze a minőséget a receptúrával: "a fogyasztóknak az élelmiszerekkel szemben országonként és régióként eltérő elvárásaik vannak, és az egységes uniós piac éppen azt a lehetőséget teremti meg, hogy a változó igényeket különböző termékekkel és receptúrákkal ki lehessen elégíteni". Az Európai Parlament végül tavaly döntött: az eltérő minőség büntethető. Ezt ülteti át a magyar jogba az az új törvényjavaslat, amely szerint az élelmiszer előállítója, nem hazai előállítású élelmiszer esetében pedig az első magyarországi forgalomba hozó felelős azért, hogy "a Magyarországon forgalomba hozott élelmiszer a másik tagállamban forgalmazott élelmiszertől összetételében vagy jellemzőiben ne térjen el jelentősen, kivéve, ha azt jogszerű és objektív ok fennállása teszi szükségessé". Ilyen ok lehet jogszabályi előírás, valamint valamely alapanyag élelmiszer-jelölésen feltüntetett eredete, időszakos jellege vagy "a hazai fogyasztók egészséges és tápláló élelmiszerekhez való fokozottabb hozzáférése érdekében tett receptúra-módosítás". Fontos változás az is, hogy a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih) egy évre letilthatja azokat a honlapokat, amelyeken hamisított, vagy tévesen megnevezett élelmiszereket árulnak, illetve vényköteles állatgyógyszert vagy növényvédő szert vény nélkül. Nagy István agrárminiszter indoklása szerint "számos olyan élelmiszert hoznak forgalomba internetes honlapokon, amelyet a lényeges tulajdonságára vonatkozó félrevezető megjelöléssel árulnak (például "csodatermékek", gyógyítást ígérő termékek, stb.). Ezen honlapok esetében szükség van a honlap hozzáférhetetlenné tételére, mivel a termék forgalmazásáért felelős vállalkozás általában nem ismert." A vényköteles készítmények távértékesítése még súlyosabb problémát jelent, hiszen "mivel a vényköteles készítmények alkalmazása szakértelmet igényel, e

szerekhez való illegális hozzáférés komoly élelmiszerlánc-biztonsági kockázatot rejt". - hvg@hvg.hu

[Eredeti](#)

(hvg.hu, 2020. április 15., szerda)

Üzent az állatmenhelyeknek a Nébih

A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal arra kéri az állatmenhelyeket működtető civil szervezeteket, hogy táplálékellátási probléma esetén vegyék fel a kapcsolatot valamelyik állatvédelmi ernyőszervezettel.

A bajba jutott állatok mentésével foglalkozó állatmenhelyeken a koronavírus-járvány miatt jelentős problémát okozhat az állatok etetése. A Nébih egyeztetett több állatvédelmi ernyőszervezet képviselőjével, hogy képet kaphasson az ellátási helyzet alakulásáról, és ágazati kapcsolatai révén igyekszik segíteni a megoldási lehetőségek felkutatásában. Több vállalat, például takarmánygyártók, kereskedelmi szervezetek is nyitottak a segítségnyújtásra, amelyeket a hatóság a gyors és hatékony megoldás érdekében összeköt az állatvédelmi ernyőszervezetekkel. Az igények és a segítség hatékony összekötéséhez azonban fontos, hogy az ellátási gonddal küzdő menhelyek jelentkezzenek valamelyik állatvédelmi ernyőszervezetenél - hangsúlyozza közleményében a hivatal. - HEOL

[Eredeti](#)

(heol.hu, 2020. április 15., szerda)

Ilyen hivatalos ernyőszervezet jelenleg nem létezik a Noé egyik vezetője szerint. A Nébih mégis kikkel egyeztetett? (ATV Start 2020. április 16. csütörtök)

Hirdetési felület helyi termelőknek

A helyi termelők és potenciális vásárlóik összekötését hirdetési felülettel segíti az Agrárminisztérium (AM) és a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih). A kezdeményezés célja, hogy bővüljenek a nehéz helyzetbe került magyar termelők értékesítési lehetőségei. A felület elindításának első lépéseként a termelők regisztrációját várják, ami egy egyszerű űrlap kitöltésével megtehető a Nébih internetes oldalán. A tárcsa közzlése szerint a koronavírus-járvány miatt a helyi termelők többsége nehéz helyzetbe került: egyre több piac zárja be kapuit, más értékesítési felület hiányában pedig a termelők nehezen találnak vevőt terményeik, termékeik számára. Az AM ezért folyamatosan keresi a lehetőségeket e nehézségek megoldására, és felhívja a figyelmet a helyi termékek előnyeire. | VG

[Eredeti](#)

(Világgazdaság, 2020. április 16., csütörtök, 14. oldal)

Haladék a bejelentésekre

A rendkívüli helyzetre való tekintettel március 14. helyett április 30-ig kell eleget tenni a növényegészségügyi bejelentési kötelezettségnek - tájékoztatott a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal. A növényegészségügyi vizsgálatokra vonatkozó támogatási igényeket is április végéig lehet benyújtani. További lényeges változás, hogy a kérelmet, valamint a bejelentést - a személyes találkozások minimalizálása érdekében - nem papíralapon, hanem elektronikusan várja a hivatal. | VG

[Eredeti](#)

(Világgazdaság, 2020. április 16., csütörtök, 14. oldal)

Ne zárd be, tartsd nyitva!

Csak aki lázas, köhög, tüsszög, az ne menjen piacra!

A koronavírus-járványban is fontosak az ellátásban a helyi piacok, de még fontosabb, hogy az árusok és a vásárlók is tartsák be az óvintézkedéseket, figyelmeztet Nagy István agrárminiszter..

Ne bezárással, hanem rugalmasabb nyitva tartással és óvintézkedésekkel segítsék, hogy a vásárlók ne koncentrálódjanak, és a "kiváló minőségű magyar élelmiszerek mindenki számára elérhetőek legyenek" - erre kéri az önkormányzatokat a miniszter, mert a piaci kereskedelem a termelőknek és a vásárlóknak is előnyös. A friss, egészséges hazai áru közvetlenül jut így el a fogyasztókhoz.

De az agrártárca is arra biztatja a piacokra járó időseket, hogy most lehetőleg maradjanak otthon. A bevásárláshoz kérjék hozzátartozók vagy az önkormányzatok segítségét. A járvány lassítása érdekében mindenki tartsa be az óvintézkedéseket. Ha tünetei vannak (láz, köhög, tüsszög), ne menjen piacra, maradjon otthon. Aki elmegy, tartson legalább két méter távolságot másoktól, ne fogdossa össze az árut, mosson kezet vásárlás előtt és után is.

A miniszter azért buzdít a nehéz időben is az óvatos piacozásra, mert a piacok nagy szerepet játszanak a helyi gazdaságok működésében. Sok ezer magyar termelő megélhetését szolgálják, mert a termékeik könnyen eljuthatnak a fogyasztókhoz. A vásárlók pedig hozzájuthatnak az egyedi - kézműves - élelmiszerekhez. "Ne fosszák meg ettől a lehetőségtől a fogyasztókat" - kéri a tárcavezető. Szerinte a koronavírus-járvány alatt a piaci vásárlás nagyobb biztonságot nyújt a fogyasztóknak a bevásárlóközpontoknál. "Hosszabb, gyakoribb és a megszokott napokon való nyitvatartással kell megvédeni az embereket és a termelőket, nem a piacok bezárásával" - indítványozta. A vásárlók így nem dömpingszerűen, hanem - szerinte - biztonságosabb körülmények között tudnak hozzájutni a magyar élelmiszerhez.

A termelői piacokat 2012- ben hozta létre az agrártárca, hogy lehetőséget és helyet adjon az őstermelői termékek árusítására, megéljenek a helyi gazdák, fejlődjön a vidék. A helyi piacok növelik a bizalmat a termelők és a fogyasztók között, lehetővé teszik, hogy az élelmiszert és a gyümölcsöket helyi forrásból tudják megvenni az emberek. A termelői piacok száma 2012 és 2019 között két és félszeresére nőtt. A fogyasztói igények is alátámasztják a piacok és a regisztrált termelők számának növekedését. Magyarországon a piacokon a rendszeresen elérhető élelmiszerek teljes forgalmának legalább 10 százalékát bonyolítják le a miniszteri becslés szerint. Ez az arány a vidéki térségekben ennél is nagyobb.

A járványügyi helyzetben való biztonsági üzemeltetésről a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal hivatalos tájékoztatót adott ki, amely elérhető a szervezet oldalán: portal.nebih.gov.hu/-/tanacsok-koronavirus-jarvany-idejen-a-helyi-termeloi-piacok-vonatkozasaban

[Eredeti](#)

(Top Agrar, 2020. április 16., csütörtök, 66. oldal)

Megfelelően alkalmazzák a webáruházak a jótállási feltételeket

A jótállás és szavatossággal kapcsolatos jogszabályi intézkedéseket már többnyire megfelelően alkalmazzák a webáruházak az általános szerződési feltételekben. Azonban gyakran előfordul, hogy nem a hatályban lévő jogszabályra hivatkoznak. Mondta a Fogyasztóvédelmi Egyesületek Országos Szövetségének szóvivője Kiss Pál Edit. Címkék: ellenőrzés, fogyasztóvédelem, online vásárlás, rendelkezés,

[Eredeti](#)

(InfoRádió, 2020. április 16., csütörtök, 13 óra)

Nívó

Vannak, akik már nagyon jól feltalálták magukat, persze ezt pejoratív értelemben mondom. Nem véletlen, hogy a Gazdasági Versenyhivatal a koronavírus elleni termékek internetes árusítását vizsgálta, mert hogy nagyon sok a turpisság. Mindjárt elmondjuk a részleteket. Aztán, szó lesz ma arról is, hogy mi van akkor, ha ebben a koronavírusos helyzetben egyszerűen a szolgáltató, vagyis a szakszervíz megtagadja a termék javítását. Konkrétan egy mosógépről van szó és azt gondolom, hogyha ma valami nagyon fontos, az nem a cipő, és nem a ruha, hanem pont a mosógép. Ezenkívül szó lesz arról is, hogy hogyan bánunk ma a biztosításainkkal, vagyis megkérdezem majd a szakértő vendéget, hogy tömegesen fölmondjuk-e és ha igen, akkor miért, illetve vannak-e olyan biztosítási termékek, amelyek most sokkal jobban fókuszunkba kerülnek ebben a vészterhes helyzetben, mint korábban. Címkék: antivírus termékek, védőmaszkok, koronavírussal szembeni termékek

kínálata, internetes árusítás, vizsgálat, Kollár Kinga szóvivő, GVH, árak, minőség, Németh Péter kommunikációs igazgató, CLB, megváltozott körülmények, biztosítási szokások, változás, felmondás, kevés új biztosítás kötése, biztosítási védelem, évforduló, váltás, díjak, fedezetlenségi adó, kötelező biztosítás, életbiztosítások.

[Eredeti](#)

(KlubRádió, 2020. április 16., csütörtök, 14 óra)

Fogyasztóvédelmi vizsgálatok

A telefonvonalban Hajnal Zsolt, a Fogyasztóvédők Magyarországi Egyesületének elnöke. Milyen vizsgálatokat folytattak? Mit lehet tudni? A két különleges kérdés, ami a levegőben volt és talán van is, a maszkok árának emelkedése, ha már lehet kapni, aztán az élelmiszerek ára hogy hogy változott. Mit mutatnak ezek a képek? Címkék: veszélyhelyzet, hatósági árak, áruhiány, félelem, kereslet, tisztességtelen, beszerzési árak, csalás.

[Eredeti](#)

(Kossuth Rádió - 180 perc, 2020. április 16., csütörtök, 07 óra)

Mindennapi életünket add meg nekünk ma!

(2020/4)

Jogi tudnivalók járvány idején

Az élelmiszer-gazdaság és az áruszállítás a világ járványnak leginkább kitett területein megint stratégiai ágazattá vált. Az Agrárminisztérium meghatározta a létfontosságú vállalkozásokat, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (NAK) pedig megyei agrárkoordinációs munkacsoportokat hozott létre. Mindannyiunknak változnunk kell, hogy kilábaljunk ebből a helyzetből.

"Soha még az emberi konfliktusok történetében nem köszönhetek ilyen sokan ilyen sokat ilyen keveseknek." A Winston Churchillnek tulajdonított mondat - amellyel az angliai csata, a német-brit légi háború brit hőseire utalt a második világháború szimbolikus alakja - kivetíthető a jelen problémáira, a koronavírus-járványra is. Már március elején, a tartós élelmiszerek, fogyasztási cikkek pánikszerű felvásárlásakor, otthoni készletezésekor látszott, hogy az élelmiszer-gazdaság újra stratégiai ágazattá vált. A világjárvány miatti veszélyhelyzet március 11-ei kihirdetése után pár nappal a NAK két elemzésben mutatta be a koronavírus várható káros hatásait (lásd cikkünk Topgazda mellékletünkben: Így hat a szektorra a vírus) és a megoldási javaslatokat. A járványhelyzet és a válaszul elrendelt intézkedések a bányahús piacán, a kertészeti termékek - különösen a szezonális virágok - termesztése, a növényházi zöldségfajták és gombatermesztés, valamint a nyerstejfeldolgozás esetében okozza a legnagyobb károkat. A kamara véleménye szerint ezekben az ágazatokban biztosan

szükség lesz támogatásokra, direkt állami intervencióra. Különbféle egyéb kormányzati intézkedésekre - például kamatmentes hitelprogramra, adó- és járulékfizetési moratóriumra, támogatásokra, azok előrehozott kifizetésére - a NAK szerint valamennyi területen szükség lesz. A gazdaság globalizált működésének következtében hiány várható az idénymunkát elvégezni hajlandó munkaerőből, védőruhából, maszkokból, és az is kérdéses, hogy fenntartható-e az állattartásban a takarmányellátás biztonsága. Egyes mezőgazdaságigépkatrészekhez hasonlóan Kínából érkezik több premix, vitaminkoncentrátum. Ráadásul itthon sok hal, tej, élő állat maradt vissza a megghiúsult exportból, ami belföldön lenyomhatja az árakat. Az áruk szállítása is lelassult, elakadt. A határzár és a szigorított ellenőrzés miatt torlódások alakultak ki a határokon. Nehéz fuvarozót találni a húsvéti bárány és egyes szezonális termékek kiszállításához.

Változások a hivatali ügyintézésben

A hivatalok is reagáltak a járványhelyzetre. Március 15-ével ítélezési szünetet rendeltek el a hazai bíróságokon. Nincsenek tárgyalások, előkészítő és nyilvános ülések, de a tárgyaláson kívül intézhető ügyekben eljárnak az ítélező fórumok. Az egyes halaszthatatlan cselekményeket távmeghallgatással tartják meg. A bírósági kezelőirodákban a személyes ügyfélfogadás szünetel, tájékoztatást távközlési eszközön vagy elektronikus úton lehet kérni. Érdemes az elektronikus ügyintézés választani. Papíralapú beadványaikat az ügyfelek postán küldhetik be, illetve a bejáratoknál elhelyezett gyűjtőládákba dobhatják be. Ha valamelyik halaszthatatlan eljárás nem tartható meg, akkor távmeghallgatással speciális tárgyalótermi protokoll lép életbe.

Korábban elképzelhetetlen változásokat él át a földhivatali rendszer is. Bár az érdemi ügyintézés folyamatos, tulajdoni lapot csak elektronikusan kérdezhetünk le. A záradékolt földmérési munkákat postán küldik a hivatalok. A beadványokat ezentúl - a megszokott félfogadási időben, az eljárási díj befizetéséről szóló, helyrajzi számot is tartalmazó átutalási bizonylattal együtt - a bejáratnál kihelyezett iratdobozba kell bedobni, amit a biztonsági őr felügyel, illetve postán lehet elküldeni őket. Az iktatás folyamatos, így a széljegyzés a beadás napján a Takarnet- Ügyfélkapu rendszerben ellenőrizhető. A március végi hírek szerint a NAK minden megyében megyei agrárkoordinációs munkacsoportot hoz létre a gazdálkodók, az élelmiszer-előállítók és -feldolgozók, valamint az őket kiszolgáló beszállítók, szolgáltatók és a kereskedelem operatív együttműködésének támogatására. A kamara egyeztet az inputanyag- és eszközbeszállítókkal, segíti a kieső export hazai felhasználását. A munkacsoportok megtárgyalják a kamarai tagok észrevételeit, és javaslatokat fogalmazznak meg. Felméri az emberierőforrás-, alapanyag-, valamint az erő- és munkagépigényeket és a kapacitásokat, s az eredményről tájékoztatják a gazdálkodókat. Közvetítik a munkaerőigényt és -többletet. A kamara megyei munkacsoportjai jelzik a problémákat az operatív törzshöz, a szakminisztériumnak, valamint a gazdaság újraindításáért felelős akciócsoportnak.

Élelmiszer-cégek - létfontosságú vállalatok

A zavartalan élelmiszer-ellátás érdekében szükség van a stratégiai fontosságú gyártók folyamatos működésére. A szabályozás alapján a húst, gabonát, tejet, zöldséget, gyümölcsöt feldolgozó cégek csak bizonyos gyártási volumen felett kérhetik a létfontosságú minősítést. Eszerint a négy lábú haszonállatokból legalább napi 450 számosállat-egységet feldolgozó üzemek, a baromfiiparban napi minimum 50 ezres brojlercsirke- vagy 7 ezres pulyka- vagy 4 ezres víziszárnyas-feldolgozó kapacitás kell a státuszhoz. Feldolgozott hústermékekből legalább napi 150 tonna, tejtermékekből 100 tonna az alsó limit. A zöldség- és gyümölcsfeldolgozásnál 50 ezer tonna, a malomiparban 60 ezer tonna, a sütőiparban 100 ezer tonna előző évi termelési átlag szükséges.

Az élelmiszer-elosztásnál az a társaság kerülhet fel a létfontosságúak listájára, amely az előző évében minimum 40 milliárd forintos nettó árbevételt ért el, emellett legalább 75 kereskedelmi létesítménnyel áll kapcsolatban. A létfontosságúak kategóriájába sorolják a napi 10 ezer adagnál több ételt készítő főzőkonyhákat is, illetve amelyek a kijelölt kórházakat látják el. Az Agrárminisztérium tájékoztatása szerint azok a cégek, amelyek megfelelnek a szempontoknak, jelentkezzenek a létfontosságú státuszért a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal élelmiszerlánc-biztonsági és ellenőrzési elnökhelyettesénél a kiemelt@nebih.gov.u, vagy a 1024 Budapest, Keleti Károly u. 24. címen.

Szerződéses kárfelelősség járvány idején

A szerződési jogban kifejezett járványügyi szabályok nincsenek, a kikristályosodott elvek adnak fogódzót ezekben az időkben. Például a római jogban bevett lex Rhodia, vagyis a Krisztus előtti 9. században keletkezett, rodoszi eredetű jog szerint tengeri viharban a hajó könnyítése céljából kidobott áruk tulajdonosainak a hajós nem általános szabályok szerint fizet kártérítést, hanem arányosan osztoznak a kár viselésében azok, akiknek érdekében állt a jármű megmenekülése. A modern viszonyokra átfordítva, a szerződő felek csak kivételes, külső és előre meg nem határozható okokra hivatkozva szabadulhatnak szerződéses kötelezettségeik teljesítése alól. A teljesítést megnehezítő események - például a gazdasági recesszió - nem ilyen körülmény. Ha a felek közötti érvényes és hatályos szerződés tartalmaz rendelkezést ilyen nem kívánt helyzetre, akkor a továbbiakban azt kell követni. Ha nem tartalmaz, vagy a vis majorra vonatkozó szabályok túl általánosak, akkor a jogkövetkezmények megállapításához a szabályokat és a bírói gyakorlatot kell figyelembe venni. A Polgári törvénykönyv vonatkozó szabálya hiányában a Kúria gyakorlata szerint a vis major körébe tartozó események az érvényesen létrejött szerződés teljesítését nemcsak megnehezítik, hanem - emberi erővel el nem háríthatóan - lehetetlenné is teszik.

Vis major esetben ha valamely fél bizonyítja, hogy a "szerződésszegést ellenőrzési körén kívül eső, a szerződéskötés időpontjában előre nem látható körülmény okozta", akkor a szerződésszegő fél nem köteles megtéríteni a másik fél esetleges kárait. Gyakori, hogy a beszállítók a kártérítési felelősségüket meghatározott összegre korlátozzák. Ha ilyen kikötést nem tartalmaz a szerződés, de a koronavírus- járvány miatt a beszállító nem tud teljesíteni, a Ptk. említett rendelkezése alapján a beszállítónak lehetősége van bizonyítani, hogy a késedelmet és az annak folytán felmerült kárt rajta kívül álló körülmény okozta, ez esetben mentesülhet a felelősség alól. Mentésülésre csak akkor van lehetőség, ha a körülmény összefüggésbe hozható a vírussal, következményeit ésszerűen, elvárható intézkedésekkel nem lehetett elhárítani, és a szerződés megkötésének időpontjában nem volt előre látható. Ha a vis major nem csupán késedelmet okoz, hanem lehetetlenné teszi a szerződés teljesítését, akkor a szerződés megszűnik. Ez esetben a felek kötelesek elszámolni egymással, azaz a "teljesítés lehetetlenné válása előtt nyújtott szolgáltatás ellenértékét meg kell téríteni", az előlegek pedig visszajárnak.

A Ptk. vis major esetre azt is kilátásba helyezi, hogy a bíróság valamely fél kérelmére módosítja a felek közötti jogviszonyt. Ez csak akkor lehetséges, ha tartós jogviszonyról van szó, és a szerződés megkötése után olyan körülmény állott elő, amelyet a szerződéskötéskor nem lehetett előre látni. Feltétel az is, hogy nem a szerződő fél idézte elő a körülményt, és az nem tartozik rendes üzleti kockázata körébe, illetve hogy a "körülmény következtében a szerződés változatlan feltételek melletti teljesítése lényeges jogi érdekét sértené".

Miről dönthet járványban a munkaadó

Félelemből nem tagadhatjuk meg a munkát

A koronavírus-járvány okozta veszélyhelyzet, a kijárási korlátozás sok munkajogi kérdést is felvet. Kötelezheti-e például a munkáltató a dolgozót az otthoni munkavégzésre, a munkavállaló megtagadhatja-e a munkába járást, ha okkal fél az életét veszélyeztető

járványtól, de be kellene járnia? Saját döntésünkkel választhatjuk-e ilyen esetben a munkaadó akarata ellenére a home office-t? Mi van akkor, ha az elrendelt karantén miatt nem tud dolgozni az illető? Íme néhány irányadó tanács.

A munkáltató alapvető kötelezettsége az egészséges és biztonságos munkavégzés feltételeinek biztosítása. A munkáltató kötelezheti a munkavállalókat arra, hogy meghatározott ideig otthon végezzék a munkájukat. Az otthoni munkavégzés ugyanolyan munkavégzésnek minősül, mint a normál, ennek megfelelően ez időtartam alatt a munkaidőre, a munkabér megfizetésére, továbbá egyéb, munkaviszonyra vonatkozó szabályok betartására is köteles a munkáltató. Csupán félelemből nem tagadhatja meg a munkavégzést a munkavállaló. Ameddig nem történik közhatalmi intézkedés az egyes települések vagy közhivatalok, közintézmények karantén alá helyezéséről, illetve nincs kihirdetett járványveszély, addig olyan állapot áll fenn, amelyben a foglalkoztatással kapcsolatos döntések kizárólag a munkáltatók kezében vannak.

Fokozott veszélyhelyzetben azonban az egészséges és biztonságos munkavégzés feltétele nem biztosítható, ezért ilyen esetben a munkavállaló jogszerűen tagadhatja meg a munkavégzést. Ekkor is munkára képes állapotban kell rendelkezésre állnia, várnia kell a munkáltató további utasításait, és munkabérre is jogosult lesz.

Az állásidőre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni abban az esetben, amennyiben azért nem lehetséges a munkavégzés, mert a termeléshez szükséges alapanyagok egy koronavírussal érintett területről nem érkeznek meg. Ha a munkavégzés azért nem lehetséges, mert az egészségügyi hatóságok járványügyi zárlatot, karantént rendelnek el, és ennek következtében a munkavállalók nem tudnak a munkavégzés helyén megjelenni, úgy az eset már a munkáltató által elháríthatatlan külső oknak minősül, és erre az időtartamra munkabér sem jár a dolgozóknak.

A társadalombiztosítási szabályok szerint ha a munkavállaló a járványügyi zárlat miatt nem tud megjelenni a munkahelyén, és más munkahelyen vagy munkakörben nem foglalkoztatható, úgy keresőképtelennek tekintendő, és táppénzre jogosult. Amennyiben a munkáltató úgy kötelezi munkavégzésre a munkavállalót, hogy a munkahelyen fennáll a fokozott fertőzésveszély, úgy azzal is számolnia kell, hogy a megbetegedés munkabalesetnek minősülhet. A munkáltató jogszerűen kötelezheti arra a munkavállalókat, hogy jelentsék be a részére, ha családtagjaik, hozzátartozóik körében vagy közvetlen környezetükben koronavírusos megbetegedést észleltek. A munkaidőn kívüli tevékenységre, egészségügyi állapotra és a hozzátartozók egészségügyi állapotára vonatkozó adatokat a munkáltató a GDPR követelményei szerint kezelheti, és a járványveszély elmúltával köteles őket törölni.

Csegődi Tibor László

[Eredeti](#)

(Top Agrar, 2020. április 16., csütörtök, 16+17+18. oldal)

Ezt teheti, ha csalók pénzzel húzták le a neten

A napokban többen bedőltek egy átverésnek, ami filmeket, sorozatokat ígér egy SMS-ért cserébe. De hogyan kaphatjuk vissza a pénzünket?

Ugyan rendszerint igyekszünk beszámolni az időről időre felbukkanó internetes csalókampanyokról, a kifinomult módszerek miatt több netező is áldozatul esik olyan

szolgáltatásnak álcázott átveréseknek, amiktől egyáltalán nem azt kapják, amit vártak, sőt akár jelentősebb pénzüsszeggel is károsodhatnak.

A koronavírusos járvány idején a kiberbűnözők sem tétlenkednek, a feszült és stresszes helyzetben még inkább az emberek vágyait célozzák, és előszeretettel fűzik fel olyan témára a csalókampányoknak, amik most különösen aktuálisak. A bezártság miatt sokan választják időtöltésként a sorozatok, filmek nézését is, ami szintén sebezhető pont.

Több olvasónk is jelezte, hogy az ismertnek számító Sorozatbarát oldalt másoló csalóprofilok tevékenykednek a Facebookon.

A több hónapja létező, kamu Facebook-fiókokkal összekötött internetes oldal a járvány idején különösen láthatóvá vált a felhasználók számára, az elmúlt napokban még többen bukkantak rá, erről árulkodnak a friss, felháborodott kommentek is.

A tartalmak elérésének feltétele egy regisztráció, amivel taggá válhat a felhasználó. Rögtön gyanúra ad okot, hogy a felületen bármiféle adat (se e-mailt, se felhasználó nevet nem muszáj megadni) megadása nélkül azt jelzi az űrlap, hogy sikeres volt a regisztráció, de a rendszer szerint csak egy SMS elküldésével aktiválható a fiók, amihez egy emelt díjas számot adnak meg.

Az üzenet áráként 2032 forint van feltüntetve, de a kommentek alapján van, akit ennél jóval több pénzzel, akár 15 ezer forinttal kopasztottak meg. Szintén gyanús, hogy a szolgáltatás örökös tagságot ígér. A lemásolt eredeti oldalon ugyanis ingyenes a regisztráció, de csak baráti meghívással működik.

Ne dőljön be a pár száz forintos iPhone-nak! Ezúttal nem e-mailben, hanem sms-ben támadnak az adathalászok az ünnepek előtt.

Szintén olvasó jelezte, hogy áldozatává vált annak a szenzációs nyereményjátéknak, amiről decemberben írtunk először, de azóta módosított formában terjed. A célpontokat SMS-ben tájékoztatják arról, hogy értékes készüléket nyertek, jellemzően valamilyen csúcstelefont, mondjuk iPhone 11-et. Az ajándék átvételéhez pedig egy megadott linken kell beírni kártyaadatokat, hogy jelképes összegért cserébe kiszállítsák a mobilt. Olvasónk 300 forintján túl pár nappal később 10 ezer forintot is lenyúltak a csalók.

Örök érvényű tanács: egy ajánlat túl szépnek tűnik ahhoz, hogy igaz legyen, akkor nem is igaz, a kártyaadatainkat pedig senkinek és sehol ne adogassuk meg csak úgy.

Nem elég, ha a Facebooknak jelentünk

A sorozatos oldalon talált hozzászólások nagy része jelzi, hogy átverésről van szó, és senki ne fizessen a kamuszolgáltatásért, a netezők egyben arra buzdítják egymást, hogy jelentsék a profilt a Facebook felé. Ám a közösségi oldal érdemi lépést nem igazán tud tenni azon kívül, hogy eltávolítja az oldalt - ezután egy másik felületen folytathatják a csalók a káros linkek terjesztését.

Az esettel kapcsolatban megkerestük Dr. Baracsi Katalin internetjogászt is, akit arról kérdeztünk, ilyenkor milyen eszközei vannak a károsultnak. A szakjogász szerint internetes csalás esetén érdemes minden tranzakcióról, oldalról képernyőmentéseket készíteni, mivel azok egy későbbi nyomozás, vagy később egy bírósági ügy során teljes értékű bizonyítékként szolgálhatnak.

Mivel a csalás magában is súlyos bűncselekmény, érdemes már a rendőrséghez fordulni. A fotók bizonyítják, milyen művelet történt, mit ígértek előre. Mivel ez egy szolgáltatásról szól, és a fogyasztók tudatos megtévesztése zajlik, ezért lehet fordulni a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatósághoz is, náluk is van online bejelentés és konzultációs felület. Én azt szoktam javasolni, ha bárkit kár ér az interneten, több csatornán is indítsa el a kérelmeit, mert ezek a szálak össze is érhetnek, de lehet, hogy valaki talál több károsultat is, így akkor más természetű lesz az ügy" - ajánlja a szakember.

Magyarországon van még két internetes bejelentő oldal, ahova a károsultak fordulhatnak. Az egyik a biztonságosinternet.hu, amit a nemzetközi gyermekmentő szolgálat működtet, a másik pedig az internethotline, a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (NMHH) internetes forródrótja.

A bankokat sem érdemes kihagyni ebből a folyamatból, amennyiben banki tranzakció történt. Egyrészt az intézetek is figyelik a furcsa pénzmozgásokat. Másrészt mi is jelezhetjük, hogy olyan tranzakció történt, amihez nem járultunk hozzá, vagy ha mégis a hozzájárulásunkkal történt, de eltérő összegben. Ilyenkor jelentsük, hogy más feltételekkel történt a levonás, és nem jutottunk hozzá az igényelt szolgáltatáshoz sem. Ilyenkor a bank biztonsága is elkezd felgöngyölni a szálat, és van esély arra, hogy az eltűnt összeg visszakerüljön, szóval érdemes minden szereplőt bevonni a történetbe"

- ajánlja Dr. Baracsi.

Óvatosan a maszkokkal is!

Április elején lépés történt azon ügyben is, mikor csalók az interneten kínálták a védőeszközöket, maszkokat. A megalapozott gyanú szerint jogosulatlanul beléptek egy idegen személy e-mail fiókjába, majd megváltoztatták a jelszót, és így követték el a bűncselekményeket. Az egyik internetes portálon regisztráltak a fiókkal, és nemlétező légzésvédő maszkokat hirdettek, hogy pénzt csaljanak ki emberektől.

Fotó: Getty Images

Ugyan előre kérték a pénz átutalását, de szájmazskot nem szállítottak. A Baranya megyei rendőrök egy 33 éves budapesti férfit és egy 32 éves, szintén budapesti nőt vettek őrizetbe. Összesen több tízmillió forinttal károsíthattak meg magánszemélyeket, házi orvosokat és gyógyszerárakat.

Mivel a csalássorozat a fővároson kívül több megyét is érintett, országos bűnügyi koordináció segíti a nyomozást. A rendőrség ekkor az alábbiakra figyelmeztetett:

mindig ellenőrizték az árut ajánló vállalat, személy valódiságát,

fogjon gyanút, ha orvosi felszereléseket kínálnak, vagy a koronavírus-járványhoz kapcsolódó szolgáltatásokat ajánlanak fel,

ha úgy érzi, csalás áldozatává vált, értesítse azonnal a rendőrséget a 112-es ingyenesen hívható segélyhívószámon!

Különösen érdemes ezekben az időkben odafigyelni továbbá a kéréstlen levelekre. Márciusban az ESET biztonsági cég szakemberei is figyelmeztettek rá, hogy Magyarországon is elindult egy kampány, amit más országokban is észleltek. Ennek során kéréstlen levelekkel (spam), illetve hamis webshopokkal támadják a hazai felhasználókat, szintén arcmazskokat ígérve.

Dömös Zsuzsanna korábbi cikkei

Koronavírus: Európába is jöhet a Google és az Apple hasznos fejlesztéseElőny is kovácsolható a járványból, ha karrierváltáson gondolkodikiPhone SE 2020: itt az Apple olcsó(bb) telefonja - Dömös Zsuzsanna

[Eredeti](#)

(24.hu, 2020. április 16., csütörtök)

De anyaaa, a kedves mackó azt mondta, vegyük meg mind!

(2020/04)

Hogyan ne kapj büntetést, ha gyerekeknek reklámozol?

A gyerekeknek szóló reklámok önmagában véve nem tilosak, azonban rendkívül körültekintően kell eljárnia a hirdetőnek, ha gyerekeknek szóló terméket kíván népszerűsíteni a célcsoport körében. Összegyűjtöttük röviden, hogy mit mond erről a törvény betűje, valamint a Gazdasági Versenyhivatal (GVH) és az Önszabályozó Reklám Testület (ÖRT) ajánlása.

A médiatörvény értelmében a reklám nem szólíthatja fel a kiskorúakat vásárlásra, illetve arra, hogy beszéljék rá szüleiket a termék vagy szolgáltatás igénybevételére. Ezenfelül a reklám nem használhatja ki a gyerekek hiszékenységet és tapasztalatlanságát, illetve szüleik, tanáraik és más személyek iránti bizalmát. Valamint - bár ez minden reklámra igaz - nem ábrázolhat kiskorút veszélyes helyzetben, indokolatlanul. Alkoholtartalmú italok reklámja pedig nem célozhat közvetlenül kiskorút, és nem ábrázolhat alkoholt fogyasztó gyereket.

A médiatörvényen kívül még a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008-as törvény (Fttv.) tartalmaz speciális kitételeket a gyerekeknek szóló reklámokat tekintve. A GVH 2020 februárjában kiadott, "Gyerekeknek szóló reklámok" című rövid tanulmányában főleg egy speciális esetre fókuszál: ez pedig a gyerekkorúak közvetlen felszólítása a reklámozott áru/szolgáltatás megvásárlására, illetve hogy győzzék meg szüleiket (vagy más felnőttet), hogy vásárolja meg azt számukra.

A reklám főlegesen igényeket támaszt a gyerekekben

A GVH a Tárki kutatócég segítségével 2014-ben lefolytatott egy kutatást a témában, amely szerint a megkérdezett felnőttek szerint a gyerekek nagymértékben fogékonyak a műsorok között levetített reklámokra, ezek a reklámok kihasználják a gyerekek gyűjtőszenvédélyét, hiszen a gyerekek nem képesek kritikusan szemlélni ezeket a hirdetéseket (például nem tudnak ösztönösen különbséget tenni a műsor és a reklám között), illetve hogy a reklámok alapvetően képesek befolyásolni a gyerekek világgépét. A 12 évnél fiatalabb gyereket nevelő szülők 67 százalékánál merült fel erős aggodalomként, hogy a reklámok főlegesen igényeket támasztanak a csemetéjükben. A versenyhivatal fentebb említett tanulmánya részletesen leírja, hogy mely reklámok miért tekinthetők gyerekeknek szóló hirdetésnek, illetve milyen formai és tartalmi kritériumai vannak az egyes médiatípusokra is vonatkozóan.

A kritikus reklámszemlélet hiányához hozzátartozik az is, amit az Európai Bizottság egy 2016-ban publikált kutatása állapított meg: a gyerekek az online térben, főleg a közösségi médiában, a mobilapplikációkban és az online játékokban olyan átláthatatlan és kifinomult marketingeszközökkel találkoznak, amelyekről nem tudják, hogy reklámok. Tipikusan ilyenek a beágyazott és keresőmarketinges reklámok, mely utóbbiak a gyermekek adatainak jogszerű felhasználásának kérdését is felvetik - írja a GVH tanulmánya. Ez a megállapítás azért fontos, mert viselkedésalapú kutatások rávilágítottak arra, hogy a nehezen észlelhető online marketingmódszerek nagy hatással vannak a gyerekek viselkedésére (például többet költenek arra, hogy egy játékban szintet lépjenek).

Ne használjuk ki a gyerekek hiszékenységet!

Az Önszabályozó Reklám Testület, nevéből is fakadóan, elsősorban azt tűzte ki feladatául, hogy minél több hirdető küldje be reklámját előzetes, önkéntes normakontrollra, ezzel ugyanis töredékére lehet csökkenteni a jogsértést és a GVH elé kerülő, általában figyelmeztetéssel és konkrét bírsággal végződő ügyeket.

Az ÖRT a gyerekeket, mint különösen sérülékeny célcsoportot, különösen komolyan veszi, de a testület ajánlása is különbséget tesz a gyerekeknek szóló reklám, a gyerekeknek szóló termék - de amelynek reklámja a felnőttet célozza -, és a gyerek szerepeltetésével (pontosabban a teljes családhoz tartozó gyerek képével) készült reklámok között. Bár

Magyarországon nincs egyértelműen szabályozva, hogy pontosan meddig tart a "gyerek" definíciója, nemzetközi szinten általában 12 évnél húzzák meg a határt.

Az ÖRT által kiadott reklámetikai kódex gyerek- és fiatalkorúak védelméről szóló cikkelye kiemeli, hogy ilyen reklámok esetében különösen oda kell figyelni, hogy a fikciós reklámelemek, a képzeletbeli figurák reklámban való megjelenítése során a gyerek könnyen el tudja határolni azok eredeti közegétől, magyarán például egy rajzfilmhőssel reklámozott termék esetében legyen egyértelmű, hogy a karakter itt a termék marketingjének egyik eszköze. Az Fttv.-vel összhangban hangsúlyozzák, hogy a fiatalkorúak számára, vagy azok szerepeltetésével készült reklám nem tartalmazhat olyan kijelentést, vizuális megjelenítést, vagy hangeffektust, amely szellemileg, erkölcsileg és fizikailag a kárukra lehet, vagy kihasználja hiszékenységüket, tapasztalatlanságukat és érzésvilágukat.

Természetesen a reklám nem lehet félrevezető a játék felhasználási lehetőségeit és tényleges természetét tekintve, például tilos alábecsülni a termék használatához szükséges életkort és ügyességi szintet, tilos eltúlozni a termék valódi méretét, értékét és tartósságát, és ami talán a legfontosabb, nem szabad elhallgatni, hogy a reklámban bemutatott eredményt csak további tartozékok és kiegészítők megvásárlásával lehet elérni.

A reklámnak továbbá nem lehet célja, hogy a gyerekekben szégyenérzet alakuljon ki, ha a reklámozott árut nem tudják megszerezni, ahogy azt sem sugallhatja, hogy ha a felnőtt nem veszi meg az adott terméket, akkor megszegi az ígértét vagy a kötelességét, ennél fogva tehát a reklám nem sértheti a szülő/nevelő tekintélyét, és nem ösztönözhet engedetlenségre. (A kódex teljes szövege megtalálható az ÖRT honlapján.)

Mindent összevetve, könnyű elcsúszni egy gyerekeknek szóló termék reklámozása esetén, hiszen nagyon vékony jégen táncolhat csak a hirdető, ha felelős módon próbálja megszólítani zsenge életkorú célközönségét. Cinikus módon persze lehet azt mondani, hogy egy teljesen etikátlan, de annál masszívabb marketingkampány bőségesen kitermeli a GVH akár csak évekkel később kiszabott bírságának költségét, de egyrészt nem szeretnénk azt sugallni, hogy ez az aljas magatartás hosszú távon célravezető lehet, hiszen sok szülőt tud elfordítani az erkölcstelen vállalati magatartás, ami végső soron piacvesztéshez is vezethet. Másrészt pedig talán nem kell hangsúlyozni, hogy egy valóban hasznos és jó terméket tökéletesen törvényes módon is minden további nélkül el lehet adni. Ha egy tanulságot visz magával az olvasó, akkor az ez legyen: ne áruljon szemetet, és akkor nem lesz rákényszerülve a tisztességtelen marketinges praktikák alkalmazására.

Ha megnézzük a GVH által nemrégiben kiszabott büntetéseket, akkor általában a gyerekek közvetlen megszólítása miatt marasztalt el a hatóság hirdetöket. A Béres Gyógyszergyár nemrég 21 millió bírságot kapott az Actival Kid multivitamin jogsértő reklámozása miatt, a Bayer Hungáriának pedig 7 millió forintja bánta, hogy a Supradyn Kids multivitamin reklámjával közvetlenül a gyerekekhez szólott. De kapott bírságot az elmúlt években a Maspex Olympos is, mert a Kubu gyümölcscitalának reklámjában "gyűjtsd össze mind!" típusú üzenetekkel bombázta a gyerekeket.

Fülöp István

[Eredeti](#)

(Kreatív, 2020. április 17., péntek, 29+30. oldal)

A remarketing már sose lesz a régi

(2020/04)

Milyen hatásai lesznek a jelenleg legfontosabb marketingtechnológiai eszköz, a 3rd party cookie megszüntetésének?

Az elmúlt időszakban a három legnagyobb böngészőből ketten - a Safari és a Firefox - már tettek lépéseket az úgynevezett 3rd party cookie blokkolására, a Google pedig 2022-re irányozta elő a Chrome-ba ezt a lépést. Ha ma következne be ez, akkor kis túlzással a jelenkorban ismert remarketing/retargeting eltűnne a föld színéről, és a personalizáció is legfeljebb mindenkinek a saját oldalán valósulhatna meg. Emiatt "papíron" rengeteg bevételtől esnének el a kiadók, feltehetőleg a hirdetőik oldalán a konverziók is kapnának egy jelentős pofont, és a felhasználókat sem az a márkájú, típusú, méretű és színű cipő üldözné az internet minden pontján, mint amit nézegetnek már egy ideje, hanem jobb esetben maximum egy általános lábbeli-hirdetés. A másik oldalról nézve, talán eltűnne az a megoldás, amivel sok-sok információ áramolhatott böngészési szokásainkról olyanokhoz, akikről sokan nem is nagyon tudtak.

Túl nagy pánik még nem tört ki a témával kapcsolatban, persze az érintett marketingtechnológiai cégek sokat írtak a témában, de ennél szélesebb körben még nincs toplistán a téma. E mögött részben vélhetően az is áll, hogy sokak fejében talán a 3rd party hallatán az adat szó ugrik be, és akkor legyint, hogy "azzal mi nem foglalkozunk". De itt másról van szó.

Kezdjük az alapoktól: a süti az a "txt" file, amit a böngésző helyez a gépünkre. Ennek alapvetően az lenne a célja, hogy a böngészési élményünket növelje: jegyezze meg a belépési adatainkat, a beállításainkat egy oldalon, és így tovább. Ha behívjuk például az Index.hu-t, akkor az adott oldal le is pakolja a merevlemezünkre a saját sütijét, ez az úgynevezett 1st party cookie, amit mindig az az oldal telepít, ahol éppen vagyunk - viszont ugyanebben a pillanatban még más "szolgáltatók" (vendorok - a szerk.) is odatehetik a saját kis sütijeiket, például a Google Analytics és a hirdetési rendszerek is. Ezek tartoznak alapértelmezetten a 3rd party kategóriába.

Egy példával szemléltetve, ha én a Upc.hu-n böngészem a terméket, az oldal máris intézi a 1st party cookie-t. Ha visszajövök másnap ugyanide, a rendszer felismerhet, és personalizálhatja az oldalt a korábbi böngészéseim alapján - ez feltehetőleg a jövőben sem fog változni. Viszont ahhoz már kell a 3rd party süti, hogy az Indexen ugyanazt a bannert lássam, ami iránt érdeklődtem az előző nap a szóban forgó doménon - hiszen ebben az esetben a hírportálon a UPC vagy az általa használt hirdetéskiszolgáló rendszer már harmadik félként lesz jelen, legyen szó akár direkt vásárlásról, akár mondjuk programmaticról. Emiatt írtam fentebb, hogy a teljes remarketingsztorinak vége lehet, hogyha a böngészők partvonalra teszik a 3rd party sütiiket. Szóval kis túlzással felhasználóként búcsút inthetünk annak, hogy érdeklődési körünknek megfelelő hirdetések legyenek a híroldalokon.

De mi lehet a kiadói oldalon? A Firefox hatása már megmutatkozott, az egyik hazai kiadó például 15 százalékkal kevesebb bevételt realizált ennek a lépésnek "köszönhetően". A Google pedig még 2019 augusztusában elkészített egy hatástanulmányt, ami modellezni próbálja, hogy mi történne akkor, ha a harmadik feles süti eltűnnének. A publisherek a bevételük 52 százalékának mondhatnának búcsút a becslések szerint.

Hogy mi szükség volt megkapargatni a sütiiket, azt mindenki csak találgatja, teória van bőven... A teljesség igénye nélkül:

A felhasználónak akar kedvezni mindenki, hogy a süti elfogadásának macerája egyszerűsödjön.

Szeretné mindenki megakadályozni, hogy külső oldalak ilyen mennyiségű adathoz jussanak - értem ezalatt azt, hogy például a Facebookhoz is vándorolnak adatok a külső böngészésünkről abban az esetben, ha olyan oldalon járunk, ahol egy Share vagy Like gomb implementálva van. Ha pedig be vagyunk jelentkezve... Gondolom, a többit már mindenki összerakta.

Ideje leváltani a 20+ éve jelen lévő, viszonylag transzparens, jól ismert megoldást.

A Google nagyobb befolyást és bevételt szeretne kiharcolni ebből a piacból.

Bármi is van e mögött, az adatok és az adatvezéreltség véleményem szerint nem veszik el, csak átalakul. Hiszen a legtöbb dolog abba az irányba mutat, hogy erre igenis szükség van. A marketingtechnológiai cégeknek 2 évük van megfejteni, hogyan érik el azt, hogy ne legyenek teljesen kiszolgáltatva egy-egy "walled garden"-nek (Google és Facebook, akik maguk rengeteg adatot gyűjtenek rólunk, de másokkal már nem igazán osztják meg), hiszen a Google a bejelentés mellé máris odatette az úgynevezett Privacy Sandboxot mint megoldást, amivel az ő befolyása és bevételei tovább tudnak növekedni.

De hogy ne csak én keltsem a hangulatot, különböző területek különböző aspektusai is felmerülnek három kollégának köszönhetően, akik a felső bekezdés és az alábbi kérdés alapján formáltak választ:

Véleményed szerint mit jelent a felhasználók és a piac számára a harmadik feles süтик eltűnése? Ha belenézel a kristálygömbödbe, mi várható szerinted ezután?

A Google legutóbbi bejelentése, miszerint 2022-ig kivezeti a 3rd party süтик támogatását a Chrome böngészőben, valóban némi aggodalomra ad okot, bár a bejelentés nem volt váratlan. A süтик alapvetően nem arra lettek kitalálva, hogy külső (3rd party) felek információkat gyűjtsenek általuk a felhasználókról, emiatt már 2013 óta látunk a piac különböző szereplői által olyan lépéseket, melyek a cookie-k használatának korlátozására irányulnak.

Mi a probléma?

A legtöbb 3rd party adatot gyűjtő és értékesítő cég nem ad betekintést abba, hogy pontosan hogyan gyűjti és milyen szabályok mentén építi fel a felhasználói szegmenseket. Emiatt ezek pontatlanok lehetnek, így a hirdetésre költött pénzek bizonyos része kárba veszhet. Továbbá számos vállalat sajnos visszaél a felhasználói adatok gyűjtésével, és a felhasználó beleegyezése nélkül gyűjt róluk adatokat, ami több helyen is a GDPR-szabályozásokba ütközhet. Számos felhasználó digitálisan még nem kellően edukált, így sokan nem is tudják, hogy milyen adatokat gyűjtenek róluk, vagy akár egyáltalán nem is tudják, hogy a háttérben ilyenfajta személyes adatgyűjtés folyik.

Az okostelefonok, mobilapplikációk megjelenése a 3rd party cookie- k létjogosultságát szintén a múltba taszítja. Ugyanis a mobilos böngészők és applikációk egyáltalán nem kompatibilisek ezzel a technológiával, így a 3rd party cookie-kon alapuló pontos mérés egyébként sem megvalósítható a jelenlegi digitális ökoszisztémában. A cookie-k kivezetése tehát technológiai és fogyasztóvédelmi szempontok miatt történik. Így véleményem szerint, bár a jelenlegi helyzet valóban rengeteg kérdést vet fel a jövőt illetően, a lépés jogosultsága ilyen szempontból megalapozott. Amiért kis túlzással drámainak hathat a Google ezen legutóbbi bejelentése, az az, hogy a Chrome böngésző használati aránya világszerte 50-60 százalék, Magyarországon pedig közel 70 százalék. Magyar viszonylatban, ha összeadjuk az összes böngésző használati arányát, amelyek 2022-től nem támogatják a 3rd party cookie-kat, közel 90 százalékra rúg.

Mi várható

Az IAB nemzetközi kutatása szerint a felhasználók 71 százaléka preferálja, ha a hirdetések a személyes preferenciáihoz, a saját vásárlási szokásaikhoz igazodnak. 4-ből 3 felhasználó szeretné, ha kevesebb, de személyre szabottabb hirdetésekkel találkozna.

A nagy hirdetői mamutok (Google, Facebook, Amazon stb.) működési modellje főként a hirdetési bevételekre épül. Ezek miatt a feljebb említett, személyre szabott hirdetési és fejlett mérési megoldások (retargeting, multi-touch attribúció, konverziómérés stb.) nem fognak eltűnni, a piacnak egyszerűen más megoldást kell találnia ezek megvalósítására. Mivel a cookie-k intézménye általánosságban veszélyben van, így azt gondolom, hogy piac szereplőinek a cookie-k helyett valamilyen egyedi azonosító típusú megoldásra kell átállniuk, mint a bejelentkezéshez kötött e-mail-cím vagy telefonszám. Ahhoz, hogy a 360 fokos mérés megvalósulhasson, a piacnak valamilyen közös megoldást kell használnia, amitől sajnos nagyon messze vagyunk. Egyelőre a fragmentált azonosítók és mérés idejét éljük, és ez a közeljövőben sem fog megváltozni.

Ami biztos, hogy a piac idővel teljesen át fog rendeződni, és a hirdető cégeknek, akik eddig nagyban függtek a 3rd party adatoktól, már most el kell kezdeniük 1st party adatstratégia-szemléletre átállni. Nézzük, a piac különböző szereplőinek szemszögéből milyen változásokat hozhat ez az átrendezés.

Médiatulajdonosok, sales house-ok:

A Google, Facebook, Amazon és hasonló mamutok természetesen jól fognak járni, hiszen ők elképesztő mennyiségű 1st party adattal rendelkeznek. Ezek az adatok azonban nem lesznek átjárhatóak, ahogy eddig sem voltak.

A médiatulajdonosoknak és sales house-oknak ez a helyzet hatalmas lehetőséget nyújt, hogy betömjék a 3rd party adatok hiányával keletkezett űrt, amennyiben összefognak. Ebben az esetben a magyar piaci méret viszonylatában már jelentős 1st party adat birtokosai lehetnek. Hasonló összefogás keretében alakult meg az Egyesült Királyságban az Ozone projekt, ahol a legnagyobb kiadók minőségi, szegmentált felhasználói adatokat biztosítanak a helyi hirdetők számára, a projektben részt vevő sales house-ok teljes portfólióján. (Németországban 2017 végén fogtak össze a legnagyobb médiatulajdonosok, netszolgáltatók és sales house-ok egy egységes bejelentkezési rendszer létrehozására, amely szintén a tömeges 1st party adatok és a Facebook-Google duopólium letörésére irányult - a szerk.) Ezzel a lépéssel támogatni tudnák a piacot abban, hogy a hirdetésekre költött pénzek ne vándoroljanak egyre inkább a külföldi mamutok zsebébe, továbbá a lokális hirdetési piac minőségét is nagyban javítani tudnák. A médiatulajdonosok és sales house-ok esetén is fontos, hogy eltávolodjanak a cookie-k intézményétől, így itt is bekövetkezhet az a változás, hogy az eddig szabadon elérhető tartalom inentől kezdve csak fizetős, de legalább bejelentkezéshez kötött lesz, aminek következtében csökkenhet az olvasói bázis mérete.

Hirdetők:

Akik eddig csak a vásárlói tölcser aljával foglalkoztak, bajban lehetnek, ha nem kezdik el azonnal építeni a márkájukat. Ugyanígy gondban lehetnek azok a hirdetők, akiknek a hirdetési stratégiája leginkább a 3rd party adatokon alapult.

Azok lesznek előnyben, akiknek a márkája ismert, így számos látogatójuk van. Hiszen ezáltal 1st party adatokat tudnak gyűjteni a legértékesebb felhasználókról, a saját oldalukat látogató userekről, így kifinomult 1st party adatstratégia mentén tudják őket személyre szabottan megszólítani akár a weboldalon, e-mailmarketinggel, vagy egyéb, saját adatot felhasználó taktikával. Minden hirdetőnek már ma el kell kezdeni felépítenie a középés hosszú távú (3-5 év) adatstratégiáját, melynek fókuszában a 1st party adatok állnak.

Persze egyszerű a nagy hirdetőknél, de hogyan tudnak mégis a kis látogatói bázissal rendelkező hirdetők új felhasználókat megszólítani, ráadásul személyre szabottan?

Ami elavult, az megint új lesz. A jó öreg kontextuális célzás előtérbe fog kerülni, amit ha jól csinálunk, jobb eredményeket tud hozni, mint az eddigi felhasználói szegmens (audience) alapú célzás, ami sok esetben pontatlan adatokat tartalmaz. Továbbá a Google sem fogja megoldás nélkül hagyni a hirdetőket:

a Privacy Sandbox projekt néven bejelentett megoldása továbbra is biztosítani fogja a hirdetőik számára az audience célzást, a clickalapú konverzió- és attribúciómérést, mindezt a hatályban lévő személyes adatokat védő jogszabályoknak megfelelően. Így azonban kevesebb személyes adatot fog átadni a hirdetőiknek, mely alapján elemezni tudná a látogatóinak a viselkedését.

Osipovich Marianna Director of Dentsu Programmatic & Digital Direct Buy, Dentsu Media

Az elmúlt közel két évtizedben a cookie-tájékoztatók és általában a cookie-k jogi megfelelésének kérdése nagy fejlődésen ment keresztül. Kezdetben a tájékoztatók viszonylag egyszerűek voltak, felsorolták, hogy milyen típusú cookie-kat használ egy weboldal, mennyi ezek megőrzési ideje, és azzal végződtek, hogy az adott honlap használatával a felhasználó hozzájárul ezek településéhez. Később jöttek a cookie bannerek, amelyek felhívták a figyelmet a cookie-k használatára, és általában tartalmaztak egy linket a meglévő tájékoztatóra egy "Elfogadom" vagy hasonló gomb társaságában. Hosszú évek után a közelmúltban egyre több a változás ezen a területen: egyre részletesebbek és érthetőbbek a tájékoztatók, egyre több hozzájárulási lehetőséget biztosítanak a weboldalak a felhasználóknak arra, hogy milyen jellegű vagy akár mely cookie-kat engedik települni az eszközeikre.

A változások külső nyomásra vezethetőek vissza, nevezetesen jogi elvárásokra. Adná magát, hogy a cookie-szabályozás szigorítását is a GDPR "bűnei" közé soroljuk, de ez nem lenne igaz, ugyanis az alapvető szabályozások ennél sokkal régebbiek: a cookie telepítését, a feltétlenül szükséges cookie-k kivételével, EU-s szinten már a 2002-es ePrivacy irányelve tartalmazta. Ezt az irányelvet Magyarország a 2004-ben hatályba lépett elektronikus hírközlésről szóló törvénybe ültette át.

Felmerül a kérdés, hogy ha a szabályok több mint tizenöt éve hatályban vannak, akkor mégis mi ez a felhajtás az elmúlt fél-egy évben a cookie-k körül. A válasz: a cookie-k által gyűjtött információk elképesztően széles felhasználása. Az online marketing ökoszisztémája, azon belül is a targetált reklámpiac legfőbb információforrása a harmadik felek által elhelyezett cookie-kból kinyert adat.

A reklámok személyre szabásáért, a viselkedésalapú reklámokért, a szegmentációért azonban nem mindenki lelkesedik. Sorra indultak az EU egyes tagállamaiban az olyan perek, illetve hatósági eljárások, amelyek tárgya így vagy úgy az volt, hogy a cookie lerakása, és azok felhasználása a hirdetések minél jobb célzására megfelelt-e a jogszabályoknak. A felmerült aggályok sokszor azzal voltak kapcsolatosak, hogy a felhasználó az oldal használatával kénytelen elfogadni a cookie-k használatát, anélkül, hogy lenne választása. De még ha volt is választási lehetőség, az sokszor előre kipipált jelölőnégyzetekben testesült meg.

Utóbbi jó példa arra, hogyan jutott el ez a kérdés európai szintre: a német szövetségi legfelsőbb bíróság, a Bundesgerichtshof tett fel kérdéseket a "Planet 49" ügyben az Európai Unió Bírósága (EUB) számára az adatvédelmi irányelv és az ePrivacy irányelv értelmezése kapcsán. Az EUB szerint a hozzájárulás nem tekinthető érvényesnek abban az esetben, ha valamely internetes oldal felhasználója a cookie-k elhelyezését előre bejelölt négyzettel engedélyezi, és a bejelölést e felhasználónak a hozzájárulása megtagadásához törölnie kell. A tájékoztatásnak pedig ki kell térnie a süti működésének időtartamára, valamint arra, hogy harmadik személyek hozzáférhetnek-e ezen cookie-khoz, vagy sem.

A közelmúltban egyes adatvédelmi hatóságok is igen aktívak lettek, különösen, ami a programmatic buying területét illeti. Az angol adatvédelmi biztos (ICO) jelentése, valamint a francia adatvédelmi hatóság (CNIL) döntései nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy az elmúlt egy évben valószínűleg több szó esett a cookie-k jogi megfeleléséről, mint a korábbi,

mintegy 15 évben összesen. Az aggályok jelentős részben a harmadik fél cookie-kkal, illetve az ezek révén gyűjtött információk felhasználásával kapcsolatosak.

Az előbbiek fényében nem meglepő, hogy a legnagyobbaknak (Google, Apple, Mozilla) lépniük kellett, hiszen a jogi kockázatoknak való kitétség talán az ő oldalukon a legnagyobb. Az érem másik oldala, hogy a statisztikák azt mutatják: a legtöbb felhasználó minden cookie elhelyezéséhez hozzájárul. Maga az Európai Bizottság is elismerte, hogy a cookie-szabályozás nem érte el a célját, mert a felugró cookie bannerekre a felhasználók többsége automatikusan rákattint, anélkül, hogy tájékozódna vagy szofisztikáltabb beállításokat alkalmazna.

Hogy mit hoz a jövő, azt nehéz most megjósolni. Az biztos, hogy egy akkora ökoszisztéma, mint a programmatic buying, nem fog egyik pillanatról a másikra eltűnni. A pesszimista jóslat szerint kevésbé transzparens, a felhasználók által kevésbé vagy egyáltalán nem kontrollálható megoldások nyernek teret, valamint a szigorú elvárások versenyhátrányba hozzák az EU-ban található szolgáltatókat a világ másik felén elhelyezkedő szolgáltatókkal szemben. Ezzel szemben az optimista várakozás szerint ugyan rövid távon csökken majd a személyre szabás és a programmatic részesedése, azonban a működés jogi kockázata is csökkenni fog, ami pedig újabb szereplőket vonzhat be, és a tisztulás végső soron növekedést fog hozni. Az biztosnak látszik, hogy az optimista várakozás csak úgy tud megvalósulni, ha a felhasználók transzparens tájékoztatást kapnak, tudják gyakorolni jogaikat, valamint a rendszerek és folyamatok megfelelnek a privacy by design és a privacy by default alapelveinek. Izgalmas idők jönnek, az biztos.

Halász Bálint ügyvéd, Bird & Bird

A third-party cookie-k elleni bojkott esetén általában a programmaticpiacban érintett szakemberek borongós véleményeit olvashatjuk a leggyakrabban. Ez abból a szempontból érthető, hogy a leginkább látványos változások ott mutatkoznak meg, illetve fognak még erőteljesebben felszínre törni a közeljövőben. Emellett viszont egyáltalán nem elhanyagolható áttekinteni, hogy milyen más területek érintettek még a 3rd party cookie-k felszámolásában.

Ha a motorháztető alá pillantunk, első körben azt kell észrevennünk, hogy ami rövid időn belül bekövetkezik, az nem más, mint a marketingtechnológiai piac átszerveződése. 2019-ben a martechpiac 7040 céget számlált, ezen belül óriási hányadot tesznek ki az olyan termékek/szolgáltatások, amik a 3rd party cookie technológiára épültek. Ez valljuk be, természetes, hiszen egészen mostanáig a tracking és mérés területén ez volt az egyetlen olyan, mindentől független megoldás, amire bárki építhetett. Az idő múlásával azonban egyre több és több dologra lett képes ez a megoldás, ami előbb-utóbb a privacy témakör határait is feszegetni kezdte. Alapvetően soha nem volt ilyen és ekkora mértékű elvárás a süti felé, de így alakult a piac. Így most, hogy ez a kvázi univerzálissá nőtt technológia bedőlni látszik, a cégeknek ki kell találniuk egy másik megoldást, vagyis alkalmazkodniuk kell ahhoz, amit most látszólag a Google fog diktálni. Ez pedig nem megy egyik napról a másikra, főleg a kisebb cégeknek jelent problémát az átállás.

Azon túl, hogy a technológiai piac átrendeződik, vannak sokkal inkább kézzelfogható, szemmel látható jelei is a paradigmaváltásnak, mégpedig a kampánykövetés, elemzés, mérés területén. Habár még nem látható előre, hogy mennyi minden lesz érintve, de az alábbi területeket érdemes szemmel tartani, és fontolóra venni annak a lehetőségét, hogy a statisztikák változása nem csak az optimalizálás - akár negatív, akár pozitív - következménye:

Cross-site mérések megszűnése: A media mix azért is egy beszédes elnevezés, mert a benne szereplő elhelyezések nemcsak önmagukban működnek jól, hanem minden hatással van mindenre. A site-ok, csomagok, elhelyezések kölcsönhatásban vannak egymással, az

egyik site teljesítményének növelése (vagy csökkentése) hatással van más site-ok teljesítményére is. Ugyanez igaz csatornaszinten is. A cross-site mérések megszüntetésével elesünk attól, hogy ezeket a kölcsönhatásokat megérthessük, és az egymásra hatásokat is figyelembe véve optimalizálhassunk.

Vásárlói döntési folyamat időtartama: Vegyük például az Apple radikális megoldását, a Safari böngészőben ugyanis egy cookie élettartama 24 óra. Ebből semmilyen következtetést nem lehet levonni arra vonatkozóan, hogy a különböző termékeknél hogyan változik a döntési folyamat hossza, mennyire kell rövid, illetve hosszú távú megoldásokat alkalmazni.

Consumer Journey/Gyakoriság - A döntési folyamat hossza: Szorosan kapcsolódik az előző kettőhöz, komolyan számításba kell venni az adatok helyességét, ha például arra vagyunk kíváncsiak, hogy mennyi interakció, mennyi kontaktus az optimális a konverzióhoz. Ez lényegében a gyakorisági elemzéseket, és a frequency capping beállítását mint optimalizációs eszköz használatát nehezíti meg.

View-through interakciók és konverziók: Minden csatorna máshogy viselkedik a médiamixben, más módon tesz hozzá a konverzió létrejöttéhez. Amíg az uralkodó attribúciók "modell" a last click volt, addig rendszeresen alulértékelődtek a hagyományos display és programmatic csatornák is. De ha figyelembe vesszük a view-through konverziókat, máris sokkal meghatározóbb szerepet töltenek be ezek a csatornák. A view-through interakciók (impression) és konverziók eltűnésével újra a last click modell fog nagyobb érvényt szerezni, ezzel viszont kevésbé lesznek jól értékelhetőek azok a csatornák, amelyek klasszikusan view-through alapon segítettek a konverziók létrejöttét.

Site-statisztikák: A site oldali statisztikák is érintettek lehetnek a változásban, de ez egyelőre nem teljesen tiszta, hogy milyen következményekkel kell szembenézni. A Google Analytics például first party cookie-ként azonosítja magát, viszont a Firefoxban ez a tracker is a feketelistán szerepel. Ehhez a szituációhoz hozzátartozik az a problémakör is, hogy aki nem adott hozzájárulást a követéshez, az sem fog szerepelni a statisztikában, és ez a két dolog nem különböztethető meg egymástól, nem tudjuk megmondani, hogy melyik intézkedéshez mekkora adathiány társul.

DMP: A Data Management Platformok ugyan többféle adatot egyesítenek, a felhasznált adatok nagy része 3rd party cookie-ból származik, így ezeknek a szolgáltatásoknak is jelentős módosításokat kell végrehajtaniuk ahhoz, hogy a kieső adatmennyiséget és az ebből fakadó kieső kulcsfunkciókat (pl. targetálás) továbbra is biztosítani tudják.

Reach: A sűtialapú kampányelérés az online világban eddig is egy sokat vitatott mutatónak számított, a mérés pontossága kérdéses a mai napig. A szóban forgó változtatások életbe lépésével ez a mutató még nagyobb bizonytalanságot fog kelteni a piacon. Példának okáért csak gondoljunk bele, ha a Safari-ban 24 óránként új userként regisztrálódik a látogató, az sokkal magasabb elérésszámot fog jelenteni, mint amekkora valójában.

Mit tartogathat a jövő

További fejleményekre, gyakorlatra van egyelőre szükség ahhoz, hogy ne csak találgatásokról beszéljünk. Az körvonalazódni látszik, hogy az adatvédelem, illetve a jelenlegi lehetőségek megszilárdításának érdekében a nagyobb szereplők, mint a Google, Facebook és Amazon, várhatóan még inkább bezárkóznak a maguk zárt kertjébe.

Akár a kontextuális targeting fogalma is újra fellendülhet, de nem gondolnám, hogy ismét eljönne az aranykora, ahhoz a piac már annyit fejlődött, hogy nem fog visszalépni erre a most már sokkal egyszerűbbnek tűnő szintre. Alkalmazkodni fognak a szereplők az új szituációhoz, de biztos lesznek áldozatai is a martech iparágnak.

Egyre valószínűbb továbbá, hogy nagyobb szerepet fognak kapni a valószínűségeken alapuló megoldások (machine learning technológiák), amivel legalább részlegesen pótolni lehet majd a kieső információmennyiséget. Ehhez eltérő mértékben, de alkalmazkodnia kell a hirdetési

piac minden résztvevőjének, mivel a technológiai tudás fontossága az eddiginél is hangsúlyosabbá válik.

Verba Tamás Head of Bi and Data, OMG
Sólyom Balázs

[Eredeti](#)

(Kreatív, 2020. április 17., péntek, 37+38+39+40+41+42+43. oldal)

Járdakockázat (Melléklet - Lugas)

Hogyan válasszunk biztonságos élelmiszert?

Ki kesztyűben, ki maszkban, ki mindkettőben. A civil biztonság és önvédelem maga az összevisszaság. Már azt sem tudjuk, honnan várjuk a támadást, levegőből, polgártársunktól, kutya szőréről.

Az emberek tömött sorokban állnak a Balaton-parton a lángossütőde előtt. A lángossütőn sem maszk, sem kesztyű, kézzel rakja a feltéteket: reszelt sajtot, lila hagymát, töpörtyűt. A lángos már régen nem a fokhagymáról és a tejfelről szól, ez a magyar pizza. Aztán a lángosos átveszi a pénzt, visszaad. Az emberek csapatokban kuporognak a padokon, esznek. Sem kézmosás, sem gumikesztyű. Igazi koronahorror. Lehetne elrettentő oktatófilm is, de nem az. Ez a magyar valóság egy szelete.

Megváltozott az életünk, így új dolgokkal próbálkozunk. Ki kovászos kenyeret süt, ha már nem lehet porélesztőt kapni, ki felássza a kertben a gyepet, és palántázni kezd, ki meg a muskátli helyett fűszernövényeket és miniepreket ültet az erkélyen a cserepekbe. A többség süt-főz, van ideje szakácskönyveket forgatni, időnként pedig, talán szolidaritásból is, megpróbálja életben tartani a most házhoz szállításra átálló vendéglőket, a zöldségeseket, a kis- és nagytermelőket, pékeket. De abban bizonytalan, hogy megbízhat-e az árujukban.

Biztonságos-e a nyers paradicsom? Hiszen senki nem mossa le szappannal. És a kenyér, amelyet valaki megfogott, átrakott egyik ládából a másikba? Vajon volt-e rajta kesztyű, és tiszta-e, nem köhögött-e bele? És ha a csomagolás közben arra járt valaki, akinek nem kellett volna? A hipermarketben a zsemléket akkor is kézzel veszik ki az emberek, ha másfél óráig magyarázzák nekik, hogy nem kellene. Egészséges időkben sem.

A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (NÉBIH) a boldog békeidőkben kukacos árut tároló bioárusokkal és egeres pékraktárakkal borzolja az idegeinket, most azonban sokkal nehezebb feladatot kapott: közérthetően kell összefoglalni az élelmiszerekben rejlő veszélyeket és a kapcsolódó elővigyázatosságokat. Mindezt úgy, hogy ne keltsen felesleges pánikot, de rámutasson a kockázatokra. Ez tűnik ki a hivatal honlapján olvasható hosszú tájékoztatókból is. És csak szaporodnak a kérdések az idő múlásával.

Az Európai Élelmiszer-biztonsági Hatóság szerint a koronavírus élelmiszerekkel nem terjed, mivel csak az élőlények sejtjeiben képes szaporodni. Az élelmiszer pedig nem élő anyag, még a nyers sem. Ez azonban nem jelenti azt, hogy veszélytelen volna. Ha ugyanis fertőzött a felülete, a vírus érintéssel átvihető. Magas hőben, 72 Celsius-fokos maghőmérsékleten két perc alatt elpusztul ugyan, de a mélyhűtőben nem, és a csomagoláson is megél egy ideig. Akár napokig.

De hát enni kell, itt a primőr, mit kezdünk vele? Merjük, ne merjük? Még akkor is, ha a hivatal minden rendelkezését betartjuk, amelyekből a végén csak az derül ki, hogy nagy a

kockázat. Ne tapogassuk, vegyünk csomagoltat, mossunk alaposan, folyó vízben, nehogy a vírus visszataláljon rá, és így tovább. Ám a nem csomagolt élelmiszerek felületén - ilyenek tipikusan a zöldségek, gyümölcsök, pékáruk - jelenlegi ismereteink szerint életben maradhat a koronavírus, kapjuk a tájékoztatást a NÉBIH-tól. Ezért lehetőség szerint meg kell akadályozni, hogy rákerüljön a felületükre. Különösen a pékárukat kell megvédeni a cseppfertőzéstől, hiszen azok nem tisztíthatók, ezért vagy már eleve pékek által csomagoltat vegyünk, vagy olyat, amelyet az üzletben plexiüveg alatt tartanak, és amelyek mellett van zacskó fogócsipesszel. Csakhogy mi a garancia arra, hogy az előttünk vásárlók is betartják a szabályt? Semmi. Nem csoda, ha virágzik az otthon sütés.

A pénzz szállító szakmában használják a járdakockázat fogalmát. Ez annyit jelent, hogy kiés berakodásnál a legsérülékenyebb a szállítmány. Most mi is a tömeges járdakockázat idejét éljük. A házhoz vitt étel dobozán, az ablakon kiadott lángoson ott üldögélhetnek a kis vírusok. Nem az élelmiszer, hanem mi magunk vagyunk a kockázat. A futár, a zöldséges, a lángossütő vagy az az ember, aki mögöttünk vár a sorára. Vagy előttünk járt ott. Tőlük, tőlünk fertőzödhettek meg az ételek, az utcai fogyasztás pedig kimondott járványügyi veszélyt jelent, figyelmeztet a hivatal. Sőt még a kártyás fizetés is, nemhogy a készpénz használata. Ez utóbbi higiénijája -amúgy sem volt soha a kereskedők erőssége. Az eladó, miután leszeletelte és becsomagolta a párizsokat, kettévágta a kenyerünket, átült a kasszába, nyúlt az ezresünkért, és adott belőle vissza. Hogy aztán kézmosás nélkül leszeletelje a következő adag párizsot. Ez egyébként furcsa mód a magyar vásárlókat nem szokta zavarni. Lehet, hogy ez is másként lesz a járvány után?

Süt a nap, énekelnek a madarak, virágoznak a fák, és nem tudjuk, mitől féljünk, mitől ne. Megtanultunk kezet mosni, maszkban beszélgetni, embertávolságot tartani, otthon maradni, de ennünk azért kell. Mert ha semmi más már nem is, de az étvágyunk még a régi.

Életkép a dunakeszi piacon. Különösen a pékárukat kell megvédeni a cseppfertőzéstől, hiszen azok nem tisztíthatók

HANTHY KINGA

[Eredeti](#)

(Magyar Nemzet, 2020. április 17., péntek, 24. oldal)

IZLAND PÉLDÁJA AZT MUTATJA, HOGY TÖMEGES TESZTELÉSSSEL SZIGORÚ KORLÁTOZÁSOK NÉLKÜL IS KEZELNI LEHET A JÁRVÁNYT

Izlandot a koronavírus-ellenes küzdelem egyik mintapéldányaként szokás emlegetni, pedig az izlandi módszerben igazából nincs semmi különös, hacsak azt nem lehet különösnek nevezni, hogy gyorsan reagáltak a veszélyre, és alapos, átfogó tesztelési rutint dolgoztak ki. Bár természetesen egy 364 ezer lakosú országban ez könnyebben megy, mára a teljes lakosság több mint 10 százalékát tesztelték koronavírusra – a csütörtöki adatok szerint az 1727 regisztrált fertőzöttből 1077-en már meg is gyógyultak, összesen 34-en kerültek kórházba, közülük nyolcan igényeltek intenzív ellátást, illetve szintén nyolc haláleset történt. A szigetországban már január 24-én megkezdték az intézkedéseket, ekkor rendelte el az egészségügyi hivatal, hogy a központi nemzetközi repülőtéren kivizsgálják azokat a beérkező

utasokat, akiknél légúti fertőzések tünetei jelentkeznek, illetve mindenkit, aki a megelőző két hétben Vuhanban járt.

Más országokkal ellentétben Izlandon úgy döntöttek, hogy a tömeges tesztelést választják a koronavírus elleni harc elsődleges fegyverének, és már február végétől elkezdtek nagy arányban tesztelni a magas kockázatú országokból érkező utasokat annak reményében, hogy a fertőzöttek korai azonosításával megelőzhető a közösségen belüli fertőzések többsége. Az utasoknak önkéntes házi karantént javasoltak, és a kormány március elején ígéretet tett, hogy heteken belül törvénymódosítással biztosítják majd, hogy ne essenek el a fizetésüktől azok, akik a közösség érdekében a karanténba vonulás mellett döntöttek.

A lakosokat arra kérték, hogy ha a legapróbb tüneteket is észlelik magukon, ne menjenek orvoshoz, hanem hívják fel a hivatalos koronavírus-segélyvonalnak kijelölt 1700-ás számot, amelyen keresztül nemcsak az alapvető információkhoz juthatnak hozzá, hanem itt lehet tesztelésre is jelentkezni. A teszteket először kizárólag a fertőzékenység gyanús személyek otthonában végezték, de ahogy nőtt a jelentkezők száma, úgy irányították át őket a klinikák parkolójában felállított mobil tesztközpontokba. Azokat, akik nem tudják megoldani a házi karantént (például a turisták), egy reykjavíki szállodában helyezték el – ők a helyi Vöröskereszt segítségét kérhetik, például bevásárláshoz.

Az általános iskolák nyitva, gyülekezni szabad, mégis csökken a fertőzöttség

Az izlandi statisztikára pillantva szembejövő, hogy április második hetére meredek csökkenésnek indult az aktív fertőzöttek száma, amely akár szigorú járványügyi korlátozások eredményességére is utalhatna. Csakhogy Izlandon nem rendeltek el kijárási tilalmat, nem tiltottak meg minden csoportos gyülekezést, és nem zárták be az óvodákat, általános iskolákat sem.

Helyettük racionális korlátokat szabtak: legfeljebb húsz fős társas eseményeket megtarthatnak, ha a résztvevők legalább kétféle méteres távolságot tartanak egymástól; a gyakran fertőtlenített, távolságtartásra átrendezett általános iskolai osztálytermekben legfeljebb húsz tanuló tartózkodhat, és nincs keveredés a szünetben vagy a büfénél. A nagyobb felügyeletet igénylő gyerekek iskoláztatása miatt így ráadásul kevesebb szülő esett ki a munkából, ami gazdasági szempontból szintén nem elhanyagolható részlet.

„A kezdetektől fogva, vagyis mióta megállapítottuk az első esetet, a tervünk szerint cselekedtünk. A tervünk az volt, hogy keményen teszteljük az embereket, elkülönítjük őket, és a kontaktkutatásban sem ismerünk határokat. A rendőrség és az egészségügyi rendszer bevonásával leülünk mindenkivel, és felderítjük, kivel léptek kapcsolatba az újonnan megállapított fertőzöttek. Azt látjuk, hogy az új esetek 60 százalékát már karanténban lévő személyeknél állapítják meg, ami igazolja, hogy a kontaktkutatás felkeresése és elkülönítése jó döntés volt” – mondta a CNN-nek Þórólfur Guðnason, Izland vezető járványügyi szakértője.

A sikeresnek látszó izlandi módszer egyik elengedhetetlen feltétele volt az állami és a magánszektor együttműködése: a koronavírus-tesztek megalkotását és az átfogó tesztelés elvégzését is közösen hajtotta végre az izlandi Nemzeti Egyetemi Kórház és a deCODE Genetics nevű biotechnológiai cég. Az, hogy a deCODE laboratóriumaiban már korán elkezdtek vizsgálni az új koronavírus, az egész világ számára fontos tanulsággal szolgáló eredményeket hozott: a magáncég az elsők között mutatta ki, hogy a pozitívan tesztelt személyek több mint felénél nem jelentkeztek tünetek. A cég emellett már 528 koronavírus-mutációt fedezett fel a lakosság mintáiban, és ezek vizsgálata kulcsfontosságú a vírus működésének megértéséhez.

A hírekről sok helyen tájékozódhatsz. A Qubit krízisben és békeidőben is arra törekszik, hogy az események mögött álló mélyebb összefüggéseket is megértsük – szigorúan a modern tudomány szemszögéből, több mint 100 tudós-szerzőnk és szakértő újságíróink révén. Ez nekünk sokba kerül, de reméljük, nektek is sokat ér. A technológiai lehetőségek kiaknázása a kontaktkutatás hatékonyságát is segítette.

Felismerve, hogy az emberek nem feltétlenül emlékeznek arra részletesen, hogy mikor, kivel és hol találkoztak, dél-koreai és tajvani példára egy helyadatokat rögzítő mobilalkalmazás fejlesztése mellett döntöttek. Az app használata nem kötelező, de a járványügyi előnyei és az adatvédelmi garanciák miatt sokan önként veszik igénybe. Az adatokat kizárólag a készüléken tárolja az alkalmazás, és a hatóságok csak a felhasználó beleegyezésével kérhetnek hozzáférést azokhoz, majd a kontaktkutató végeztével törölnék is minden adatot a rendszerükből.

A síelő turisták és az influenza hatása

Az április 4-ig végzett tesztek eredményeiről készült tanulmánybólkiderül, hogy a célzott, vagyis a tünetek miatt fertőzés-gyanús, illetve a kockázatos országokból beutazó embereken végzett tesztek eredménye 13,4 százalékban lett pozitív, az így vizsgált 9199 személyből 1221-en kapták el a koronavírus-fertőzést.

A tünetmentes lakosok tesztelése két turnusban zajlott: a nyílt felhívásra 10 797-en jelentkeztek, míg a meghívásos alapú, a teljes lakosságot mintázó vizsgálatot 2283 emberen végezték el. Az előbbi csoportban 87, az utóbbiban 13 koronavírusos esetet állapítottak meg, ami 0,8 és 0,6 százalékos fertőzöttséget jelent.

A kezdeti fázisban (január 31. és március 15. között) pozitívan tesztelt személyek 86,1 százaléka olyan területekről érkezett az országba, amelyeket február végére magas kockázatúnak jelöltek meg. Ez Kína mellett az Alpok ausztriai, olasz és svájci régióit jelentette – ez tovább erősíti azt a népszerű véleményt, hogy a síelő turisták nagy arányban terjesztették a fertőzést Európában.

A tanulmány végén megállapítják, hogy az aktív fertőzések számának csökkenése, vagyis a vírus terjedésének lassulása az izlandi járványügyi intézkedéseknek, a nagy számú önkéntes elkülönítésnek, a hatékony karanténpolitikának és a fegyelmezett távolságtartásnak is köszönhető, de talán elsősorban annak, hogy a legelső koronavírusos eset előtt egy hónappal már megkezdődött az irányított tesztelés, és ebből a gyakorlatból azóta sem engedtek.

A kutatók azt is megemlítik, hogy a teljes lakosságot mintázó vizsgálatok során a pozitívan tesztelt személyek 43 százalékánál nem jelentkeztek tünetek, és a tünetmentes esetek száma egyre nő – ez szerintük annak is köszönhető, hogy az elmúlt egy-két hónapban folyamatosan csökkent más légúti fertőzések (például az influenza) előfordulása, ami viszont épp a koronavírus miatti intézkedéseknek is köszönhető.

„A SARS-CoV-2 fertőzések előfordulása a teljes izlandi lakosságban stabil volt a március 13. és április 1. közötti időszakban, ami valószínűleg igazolja, hogy a járványügyi intézkedések működnek. Azonban a vírus mára olyan mértékben elterjedt, hogy ha nem folytatjuk a tesztelést, az elkülönítést, a kontaktkutatót és a karanténözést, akkor minden bizonnyal elbukunk a vírusellenes küzdelemben” – zárják a tanulmányt az izlandi kutatók.

(Qubit 2020. április 17., péntek)

Jövő héten is maradnak a kijárási korlátozások

MÁJUS 4-ÉN KEZDŐDNEK AZ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGIK - NINCS ÚJABB BETEG A MEGYÉBEN

MAGYARORSZÁG. Szombattól újabb egy hétre meghosszabbítja a kormány a koronavírus-járvány miatti kijárási korlátozásokat, majd a jövő szerdai kormányülésen ismét áttekintik a helyzetet - jelentette be a Miniszterelnökséget vezető miniszter csütörtöki online sajtótájékoztatóján. Gulyás Gergely azt is elmondta, hogy az önkormányzatok e hét

szombatjára és vasárnapjára is megkapják azt a jogi lehetőséget, hogy saját maguk szabályozzák a közterület-használat rendjét.

Kiderült az is, hogy csak írásbeli érettségi vizsgákat szerveznek a koronavírus-járvány miatt. Ezek május 4-én kezdődnek, és csak azok érettségizhetnek, akiknek a továbbtanulás miatt erre szükségük van. Csongrád megye továbbra is az ötödik legfertőzöttebb része az országnak, annak ellenére, hogy nem regisztráltak új koronavírusal fertőzött beteget tegnap. A megyében pedig már csaknem negyven olyan cég van, amelyik valamilyen védőfelszerelést gyárt. A makói polgármester időseket gondozó intézményekbe vitt adományokat és szájmazskot is.

Frissítik a tájékoztató plakátokat. Szombattól újabb egy hétre hosszabbítják meg a kijárási korlátozásokat.

Még marad a korlátozás

EZEN A HÉTVÉGÉN IS SZIGORÍTHATNAK A SZABÁLYOKON A HELYI ÖNKORMÁNYZATOK

A fővárosi Pesti úti idősotthont kivéve nincsenek fertőzési gócek az országban. Az Európai Unió a korlátozások összehangolt lazítására kéri a tagállamokat, ha majd eljön az ideje.

MAGYARORSZÁG, EURÓPA

ÖSSZEÁLLÍTÁS

Szombattól újabb egy hétre meghosszabbítja a kormány a koronavírus-járvány miatti kijárási korlátozásokat, és ezentúl a szerdai kormányüléseken döntenek erről, az aktuális helyzetet értékelve - közölte tegnap Gulyás Gergely. A Miniszterelnökséget vezető miniszter hozzátette: egy nappal sem szeretnék tovább fenntartani a korlátozásokat, mint ameddig szükséges. Az önkormányzatok a mostani hétvégén is önállóan dönthetnek arról, hogy helyben szigorítják-e a közterület-használat rendjét.

Tegnapra újabb 73 ember tesztje lett pozitív, és nyolccal, 142-re nőtt a járvány hazai halálos áldozatainak száma - közölte az operatív törzs tájékoztatóján Müller Cecilia országos tiszti főorvos. Elmondta: a gyógyultak száma 199-re nőtt, a kórházakban most 729 beteget ápolnak, köztük 7 gyereket, 60-an vannak lélegeztetőgépen. Az országban eddig egyedül a fővárosi Pesti úti idősotthonban alakult ki fertőzési góc - tette hozzá. Országszerte további tíz idősotthon is érintett, a fővárosi Rózsa utcaiban közel 80 vírushordozót regisztráltak, a többi otthon többségében 10 alatti a fertőzöttek száma.

Három kórházzal szemben büntetőeljárást kezdeményeztek, mivel az intézményekből fertőtlenítőszeres és védőfelszerelések tűntek el - közölte Kiss Róbert rendőr alezredes, aki arról is beszámolt, hogy eddig 4206 ember ellen kellett feljelentést tenni, 77-et a fővárosban. Közölte: a Dél-pesti

Centrumkórházban kirívó magatartást tanúsító 11 iráni diákot kitoloncolják. Egyikük kivonta magát az intézkedés alól, de a TEK felderítette a búvóhelyét, és a készenléti rendőrök elfogták.

Brüsszel szerint nincs egységes dátum, sem egységes módszer a járványhelyzet feloldására, ugyanakkor az uniós tagállamoknak folyamatosan össze kell hangolniuk a lépéseiket - közölte az unió iránymutatását Ursula von der Leyen, az Európai Bizottság elnöke és Charles Michel, az Európai Tanács elnöke. Ha a rendkívüli intézkedések lazítása koordináció nélkül történik, minden tagállamot negatív hatások fognak érni. Például ha egy tagországban már kinyitnak a boltok, de a határ másik oldalán még nem, az emberek várhatóan átmennek majd vásárolni - mutattak rá.

Az orvosvégzettségű Von der Leyen szerint akkor érdemes elgondolkodni az intézkedések lazításán, ha a vírus terjedése lassul, huzamosabb ideig kevesebb beteg kerül kórházba, és az

egészségügyi rendszerek így is bírják majd a rájuk nehezedő nyomást. Arra is lehet számítani, hogy sok elhalasztott vizsgálatot, műtétet is pótolni kell majd.

Döntött a kormány: még nem lehet lazítani a kijárási korlátozás szabályain.

Nincs újabb fertőzöttünk

ADOMÁNYOKAT VITT A MAKÓI POLGÁRMESTER AZ IDŐSEKET ELLÁTÓ INTÉZMÉNYEKBE

Bár nem regisztráltak új koronavírussal fertőzött beteget tegnap, Csongrád megye továbbra is az ötödik legfertőzöttebb része az országnak. A megyében már csaknem negyven olyan cég van, amelyik valamilyen védőfelszerelést gyárt.

CSONGRÁD MEGYE

MUNKATÁRSUNKTÓL

A hivatalos koronavírus-adatokat közlő portál szerint Csongrád megyében továbbra is 52 igazolt fertőzöttet tartanak nyilván, annyit, mint egy nappal ezelőtt. A megyében nem regisztráltak újabb beteget.

Közben már csaknem 40 Csongrád megyei védőeszközetet, maszkokat, fertőtlenítőszeret forgalmazó vagy gyártó vállalkozás került be a Csongrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara adatbázisába. Mostantól azoknak a vállalkozásoknak a jelentkezését is várják, akik helyiségfertőtlenítéssel tudják segíteni a biztonságos munkakörnyezet kialakítását. Az adatbázis célja, hogy segítse a járvány idején is termelő, működő vállalkozásokat a munkához szükséges védőeszközök, fertőtlenítő anyagok beszerzésében - írta honlapján a Rádió88.

FELÚJÍTANAK A JÁRVÁNY ALATT

A hódmezővásárhelyi Bessenyei Ferenc Művelődési Központban a járványügyi korlátozások alatt elkezdték az épület karbantartását. A héten felújították a tánciskola parkettáját, az információs táblák modernebb, LED-izzós háttérvilágítást kaptak. Elkészültek a szakköri termekkel, befejezték az alagsori szint, az öltözők felújítását, és kifestették az első emeleti kiállítóteret.

A hódmezővásárhelyi és környéki állatmenhelyek továbbra is várják a támogatásokat, hiszen az elhúzódó korlátozó intézkedések nehezítik a szervezetek napi működését. Eközben a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal egyeztetett több állatvédelmi ernyőszervezet képviselőjével, hogy képet kaphassanak az ellátási helyzet alakulásáról.

GYÜMÖLCSÖT ÉS SZÁJMASZKOT IS VITT A MAKÓI POLGÁRMESTER

Adományokat vitt az idősek átmeneti gondozóházába, illetve a Szivárvány Időotthonba Makón a város polgármestere, Farkas Éva Erzsébet Botlik Anita önkormányzati képviselő társaságában. A dolgozók és a lakók a gondozóházban almát, csokoládét, gumikesztyűt, kézfertőtlenítőt és egyszer használatos szájmaszkokat kaptak, az időotthonba pedig almát, banánt, narancsot és 120 mosható szájmaszkot vittek.

ZÁRVA VANNAK, DE DOLGOZNAK

A veszélyhelyzet kihirdetését követően március 16-tól zárva tart a bordányi Faluház és Könyvtár, nem fogadja látogatóit, olvasóit, nem dolgoznak a házban működő csoportok és közösségek sem. Az intézmény munkatársai azonban most is dolgoznak, részben a faluházban, részben pedig otthonról. Továbbra is kiemelt feladat a lakosság informálása - írták a település közösségi oldalán.

Az ország sok általános iskolájában gondolhatják ugyanazt a tanárok, mint sándorfalvi kollégáik.

MUNKATÁRSUNKTÓL

[Eredeti](#)

(Délmagyarország, 2020. április 17., péntek, 1+2+3. oldal)

Visszajár a jegy ára, ha elmarad a koncert

A BORS UTÁNAJÁRT KORONAVÍRUS

Az elmaradt koncertek után is megtartaná a jegyek árát a hazai szervezők egy része. A bulikat a koronavírus miatti szigorítások miatt törölték. Mit tegyen, aki előre megvette a jegyét?

ZSEBRE MEGY Nem kívánja visszafizetni a már megváltott koncertjegyek árát a koncertszervezők egy része. Ezt nem is titkolják, mi több, egyenesen maguk jelentették be. A Budapest Park kezdeményezésére 32 klub, illetve fesztivál- és koncertszervező nyílt levelet fogalmazott meg, amelyben többek között arról értekeznek, hogy azért nem adják vissza az emberek pénzét, mert akkor csődbe mennének.

Letudnák utalvánnyal

A cég a Facebook-oldalán egy közleményben tudatta, milyen sorsot szán saját közönségének:

"Sajnos a Park áprilisi megnyitása nem látszik reálisnak, ezért az április 23. és május 16. között tervezett koncertjeinket elhalasztjuk. Jó hír azonban, hogy ezeknek a koncerteknek már találtunk egy későbbi várható új időpontot. A már megvásárolt jegyek automatikusan érvényesek lesznek az új dátumra" - írták, és hozzátették, hogy amennyiben az új időpont valakinek nem megfelelő, 30 napon belül írhat egy levelet egy megadott e-mail címre, hogy megkaphassa a jegyárnak megfelelő utalványt, melyet később a rendezvényszervezőnél levásárolhat. (Kerestük a Budapest Parkot, de nem jártunk sikerrel.)

Persze akadt olyan ismert rendezvényszervező, amely eleve nem csatlakozott a közfelháborodást kiváltó kezdeményezéshez. A Barba Negra például kijelentette, hogy a jegyár mindenképpen visszajár a vevőknek.

- Minket is gazdaságilag mélyen érint a rendezvények módosítása, de terheinket nem háríthatjuk át olyan emberekre, akik az élet más területein dolgozva hasonló, vagy akár sokkal rosszabb helyzetbe kerültek - mondta Szűcs Mihály, a hely vezetője.

Nincs önkényeskedés

Dr. Kispál Edit, a Fogyasztóvédelmi Egyesületek Országos Szövetségének szóvivője a Borsnak elmondta, hogyan rendelkezik a jogszabály. Az teljesen egyértelmű, hogy a koncertszervezők nem önkényeskedhetnek, és nem állíthatják kész tények elé a jegyeket jóhiszeműen korábban megvásárlókat.

- A törvény szerint egy koncert elmaradása esetén a feleknek, történetesen a szervezőknek és a jegyvásárlóknak el kell számolniuk, vagyis a pénz visszajár a vevőknek. Amennyiben a koncertszervező bizonyítani tudja, hogy az elmaradt rendezvénynek is voltak költségei (például reklám, marketing), a költséggel arányosan csökkentett összeget kell visszatéríteni - magyarázta a jogász.

A szervezőknek minden egyes jegyvásárlóval külön-külön kell megállapodnia. Ez természetesen arra az esetre is igaz, ha a koncertet egy későbbi időpontban megtartják, ugyanis a jegyvásárló nem kötelezhető arra, hogy az új időpontot is megfelelőnek tekintse.

Követelik a pénzüket

Nem csupán a zenekarok, a rajongók is tűkön ülve várták már a rendezvényszezon kezdetét. Még nem tudhatjuk, meddig tart a veszélyhelyzet, de az bizonyos, hogy amíg véget

nem ér, egyetlen koncertet sem szabad megtartani Magyarországon. Ezt még meg is értené a közönség, azt viszont már a legtöbben nem nyelik be, hogy a koncertszervezők önhatalmúlag megtartsák az általuk nehezen megkeresett pénzt. A Budapest Park Facebook-oldalán felháborodott hangvételű hozzászólások jelentek meg.

- Szeretném megtartani a jogom a szabad döntéshez és választáshoz. Az előre megvásárolt jegyek árát koncertelmaradás esetén illő lenne visszautalni! - írta egy férfi. Hasonlóan vélekedett egy vele egyidős sorstársa is:

- Egy adott koncertre vettünk jegyet, ha ez elmarad, akkor a pénz visszajár, ha nem adjátok vissza, az lopás, a többi csak terelés.

Koncert a Budapest Parkban. A szervezőktől származik a különös ötlet: pénz helyett utalványt adnának

Minden jegyvásárlót külön-külön kell értesíteni

Kóré Károly

[Eredeti](#)

(Bors, 2020. április 17., péntek, 11. oldal)

Miért baj, ha mindig spanyol paradicsomot veszünk?

A COVID19 járvány miatt elrendelt korlátozásoktól megriadt fogyasztók több országban kifosztották a boltok polcait. Felmerült, elhúzódó járvány esetén lesz-e mit enni, hiszen a globálissá vált élelmiszer forgalmazási lánc működése a határok lezárása okán akadozni kezdett. Ebben a helyzetben érdemes átgondolni, vajon tényleg az a legjobb megoldás, hogy a napi betevő sokszor több ezer kilométeres utazás után kerül az asztalunkra? Úgy tűnik, egy brit kisvárosban ráleltek egy fenntarthatóbb megoldásra...

Karanténban lesz mit ennünk?

A magyar társadalom egyik első, ám talán a legmarkánsabb reakciója a járványügyi veszélyhelyzetre a „bepájlás”, azaz az élelmiszerkészletek felhalmozása volt. Az üres polcok láttán aztán többekben felvetődött a kérdés: egy elhúzódó karantén alatt vajon lesz mit ennünk? Meglepő. Egy Magyarországhoz hasonló mezőgazdasági adottságokkal rendelkező országban fel sem kéne merülnie annak, hogy nem lesz elég élelmiszer!

Csakhogy a kérdés egyáltalán nem ördögtől való! A globalizáció ugyanis a magyar mezőgazdaságot sem kímélte. Elég, ha végig sétálunk egy magyar falu főutcáján, hogy lássuk a hatásokat: a legtöbb porta udvara üres. Baromfi még csak-csak akad, de sertést és pláne szarvasmarhát csak mutatóban látni. A konyhakertek jó része díszkerteté alakult. A statisztikák szerint a magyar agrártermelés zömét ma már professzionális nagygazdaságok adják, az általuk előállított termékek jelentékeny részét külföldön dolgozzák fel. Eközben határainkon túlról nagy mennyiségű élelmiszer érkezik az országba. Brazíliából csirke, Marokkóból paprika, Kínából fokhagyma – hogy csak néhány példát említsünk.

Emiatt fogalmazódhat meg sokakban, hogy amikor a járványügyi intézkedések miatt lezárják a határokat és akadozni kezd a globális ellátási lánc, akkor nem fog-e hiányozni tartósan egy-két termék a boltok polcairól? Az agrárkamara persze azóta választ adott a sokakat nyugtalanító kérdésre: lesz bőven mit ennünk, hiszen a magyar mezőgazdaság kibocsátása jóval nagyobb a belföldi szükségletnél! Inkább amiatt kell aggódnunk, hogy a GDP-hez jelentős mértékben hozzájáruló agrárexportunk a korlátozások miatt teljesen leáll.

Miért baj, ha spanyol paradicsomot veszünk?

Sok elemzés olvasható mostanság arról, vajon a járvány és annak következményei miként fogják átalakítani a világunkat? Gyanítom ezek a változások az agráriumot és az élelmiszerkereskedelmet sem fogják elkerülni. Tegyük fel a kérdést: tényleg rendben van-e az, hogy a nap mint nap tányérunkra kerülő ételek összetevői több ezer kilométert utaznak az asztalunkig? Vajon mi fogyasztók elgondolkodunk-e azon, hogy remek dolog ugyan az olcsó spanyol paradicsom, de amikor lehet, nem lenne jobb azt magyar termelőtől megvásárolni?

Szép elképzelés! – mondhatják sokan, de nincs realitása, hiszen nem véletlenül alakult mindez így. A piac törvényei építették ki a mostani rendszert. A spanyol termelő olcsón, egész éven át, megfelelő minőségben és tetszetős kiserelésben képes paradicsommal ellátni a piacot. Mivel erre a magyar gazdálkodók jó része nem volt képes, a fogyasztók zöme és emiatt a kereskedők is a spanyol termelőtől vásárolnak, a versenyképtelen magyar gazda megkénytelen-kelletlen felhagyott a paradicsomtermeléssel. A következményekkel, az elszegényedő helyi termelőkkel, az elnéptelenedő falvakkal, a globális élelmiszer ellátási lánc óriási környezeti lábnyomával és a minőséggel, ízekkel sokszor elégedetlen vásárlókkal kevesen törődtek. Eddig.

A mostani járvány, a nyomában járó, várhatóan elég súlyos gazdasági problémák azonban nem csak nehézséget jelenthetnek, hanem lehetőséget is. Lehetőséget arra, hogy változtassunk a szemléletmódunkon, hogy sok mindent másképpen csináljunk mint eddig. Az élelmiszer kereskedelemben is. Gazdálkodóként és fogyasztóként egyaránt. A példa már létezik. Egy angliai 140 ezres kisváros után Preston-modellnek hívják.

Preston és Nyíregyháza

Preston a globalizáció nagy vesztesének tűnt. A helyi ipar nem bírta a versenyt és teljesen leépült, multinacionális cégeket nem sikerült a térségbe csábítani. Aztán a városvezetés 2005-ben szemléletet váltott és 2018-ra Preston lett Nagy-Britannia legtöbb fejlődő városi régiója, ugyanis az egész országban itt javultak legtöbb az élet- és munkakörülmények. Hogyan csinálták? Az agráriummal kezdték. A városi önkormányzat a hatáskörébe tartozó intézményeknek (óvodáknak, iskoláknak) előírta, hogy helyi termelőktől vásároljanak élelmiszert. Mivel a helyi vállalkozásoknak túl nagy falat volt elnyeri egy-egy pályázatot, azokat „feldarabolták” és külön-külön tendert írtak ki az egyes nyersanyagok (tej, tojás és zöldség) beszerzésére. Ezeket már sikerrel indulhattak a környékbeli termelők.

A megrendeléseknek hála az önkormányzati pénzek nem vándoroltak az ország más részeibe, vagy éppen külföldre, hanem helyben maradtak. Emiatt aztán fejlődésnek indultak a Preston régiójában működő farmgazdaságok, amelyek egyre több munkásnak tudtak megélhetést adni és egyre nagyobb adóbevétellel gazdagították a város költségvetését. A helyben maradó és a termelésbe visszaforgatott pénz több bevételt fialt, mint amennyit a globális gazdaság állami segítséggel a régióba hozott. A bővülő forrásokból Preston munkahelyteremtő és infrastruktúrafejlesztő beruházásokba kezdett, amelyeknek köszönhetően nem csak sikerült megállítani a kedvezőtlen folyamatokat, például a fiatalok elvándorlását, hanem sikerült Nagy-Britannia egyik legélhetőbb szegletévé avanszálnia.

Preston persze messze van, ám az ott kitalált modell Magyarországon is működni látszik, méghozzá az Európai Unió egyik legnehezebb sorsú régiójában, az Észak-Alföldön. A Nyíregyházi Kosár közösség egy weboldalon keresztül non-profit módon köti össze a termelőket a vevőkkel. Előbbiek feltöltik mit kínálnak eladásra, a vásárlók meg hogy mire van szükségük. Az elosztást a közösség tagjai végzik szabadidejükben, önkéntes munkaként. Jelenleg 40-60 termelő mintegy 150-170 családot lát el a közösségen keresztül.

Az árak ugyan kicsit magasabbak a multinacionális kiskereskedelmi láncok árainál, ám itt nem az ár, hanem az ár-érték arány az elsődleges szempont. A gazdák tudják, miből mennyit kell termelniük és abban is biztosak lehetnek, hogy portékájuk vevőre talál. A vásárlók pedig ismerik azt, akitől vásárolnak (akár meg is látogathatják a gazdákat), ráadásul jóízű, jó minőségű, egészséges élelmiszerhez juthatnak. Már arra is van példa, hogy támogatói jegyek

formájában a vevők hitelezték meg a termelők apróbb fejlesztéseit, akik aztán termény formájában fizették vissza a támogatást.

Sokan vélik úgy, hogy a prestoni példa alapján szerveződő bevásárlóközösségek protekcionista szerveződések, amelyek működése sérti az EU termékek és szolgáltatások szabad áramlásáról szóló alapelveit is. Ez azonban nem így van, hiszen a tendereken bárki indulhat, a közösséghez bárki csatlakozhat. Sokkal inkább egy figyelemre méltó kezdeményezésről van szó, amely tompíthatja a globalizáció helyi közösségekre gyakorolt kedvezőtlen hatásait.

(Chikansplanet 2020. április 17., péntek)

Nem működik a kormány mentőcsomagja, hatalmas leépítési hullám kezdődött Magyarországon

Szijjártó Péter külgazdasági miniszter korábban levelet küldött a magyarországi multinacionális vállalatoknak, amelyben biztosította őket, hogy a magyar koronavírus-mentőcsomaggal a kormány segítségével meg tudják védeni a munkahelyeket, nem kell leépíteniük. A vállalatok azonban úgy tűnik, hogy nem igazán tudnak élni a bejelentett magyar mentőcsomag kínálat lehetőségeivel, ezért közülük számos cégnek költségcsökkentéseket kell végrehajtania, így leépítésekbe kezdtek – értesült a Portfolio több, egymástól független forrásból. Úgy tudjuk, a kormány most átdolgozza a már korábban bejelentett mentőcsomagot, hogy megakadályozza a további leépítéseket.

Már nem csak a kis- és közepes vállalatok vannak bajban Magyarországon, hanem a multinacionális vállalatok magyar leányai is. A tőkeerős vállalatok korábban nagyrészt igyekeztek elkerülni a leépítéseket, bízva abban, hogy a magyar kormány Kurzarbeitje, illetve a többi intézkedése segít nekik a nehéz időkben. A Portfolio értesülése szerint Szijjártó Péter külgazdasági miniszter levélben biztosította őket korábban arról, hogy a kormány olyan mentőcsomagot készít, amelyet igénybe tudnak venni, és segít megőrizni a munkahelyeket, ezért is igyekeztek elkerülni a leépítéseket.

A bejelentett mentőcsomag azonban csalódást keltett, csak nagyon korlátozottan lehet igénybe venni a bérpótlást, nem nyújt kellő segítséget a cégeknek ahhoz, hogy megtartsák a munkaerőt, a „headquarterekből” pedig folyamatosan érkeznek a költségcsökkentési utasítások. A multinacionális vállalatok hazai vezetője ezért nagyon nehéz helyzetben vannak, egyes cégek jelentős mértékű leépítéseket készítenek elő, illetve lépnek meg a napokban. (A márciusi munkanélküliségi statisztikákat jövő héten ismerhetjük meg.)

Értesüléseinkkel kapcsolatban megkerestük a Külgazdasági és Külügyminisztériumot (KKM) is, Szijjártó Péter levelével és a multinacionális vállalatok leépítési szándékával kapcsolatban azt közölték, hogy

A kormány minden segítséget megad ahhoz, hogy a válság körülményeihez képest a vállalatok a lehető legtöbb munkahelyet meg tudják védeni.

Vagyis az értesüléseinket nem cáfolták. A multik leépítési szándékai alapján vélhetően nagyon komoly gondok vannak a magyar gazdaságban, hiszen azt jelzi, hogy a tőkeerős vállalatok a végkielégítéseket is vállalva elbocsátásokba kezdenek, kalkulálva azzal is, hogy a válság után akár komoly toborzási költségeik is keletkezhetnek. Mindezt azért kell meglépniük, mert egyik részük nem tudja igénybe venni a magyar kormány Kurzarbeit-programját, másik részük pedig túlzottan bonyolultnak és bürokratikusnak tartja. Vannak olyanok is, akik szerint az állam túlságosan kevés támogatást nyújt. Ahogy az egyik

vállalatvezető fogalmazott: mire minden adminisztrációval elkészülnének és megítélnék a támogatást (ha megítélnék), addigra vége lenne a válságnak, ráadásul a 75 ezer forintos plafon nagyon alacsony; illetve a munkáltatónak enyhíteni kellene azon terhén, hogy 100%-ot fizessen a dolgozónak, mert erre sokan képtelenek.

A PORTFOLIO ÉRTESÜLÉSE SZERINT MINDEZEK MIATT A KORMÁNY HÉTFŐN FELÜLVIZSGÁLJA A BEJELENTETT VÁLSÁGKEZELŐ PROGRAMOT.

Szakmai szervezetek azt javasolják, hogy mindenkire terjednek ki a bértámogatás, és legyen sokkal könnyebben igénybe vehető. A kormány 75 ezer forintig támogatja a bért, ez az összeg is túl alacsony a vállalatok szerint, mostanra azonban úgy tűnik, hogy a kormány részéről látni az elmozdulás jeleit, és könnyíthetnek a Kurzarbeit-szabályokon.

Az MKIK javaslata szerint „nem egy-egy ágazatot/szektorot/csoportot kiemelve, azokra vonatkozóan tartalmaznak pozitív lépéseket, hanem összességében, minden nehéz helyzetbe került vállalkozás és család számára nyújtanak támogatást: tehát a korlátozás alá került szektorok teljeskörű támogatása szükséges”. A kamara többek között úgy véli, hogy szükséges a „munkahelyvédelmi bértámogatás rendszerének kiegészítése, nagyságrendjének növelése, úgy, hogy minden rászoruló vállalkozás – a teljes leállásra, bezárásra kényszerülők is – támogatása megvalósuljon. (...) Azoknál a vállalkozásoknál, ahol az árbevétel visszaesés meghaladja az 50%-ot kiemelten fontos az állami szerepvállalás, a támogatás biztosítása.”

Vannak olyan vállalatvezetők, akik szerint már az utolsó utáni pillanatban vagyunk. Tömegek veszítik el az állásukat napról napra, miközben a vállalatok jelenleg nem tudják igénybe venni a bértámogatási programot. Szerintük minél kisebb adminisztrációs és bürokratikus teher mellett, gyakorlatilag „azonnal” szükség van a forrásokra a vállaltoknak, hogy munkabért tudjanak fizetni az embereknek. Mostanra ugyanis már nem csak a gyengébb, alacsonyabb likviditással rendelkező vállalatok építenek le rohamtempóban, hanem a tőkeerős, nagy cégek is.

(Portfolio 2020. április 18., szombat)

Dolgozók nélkül lehetetlen a felfutás

TARTALÉK MUNKAERŐ IS SZÜKSÉGES, HA A JÁRVÁNY VESZÉLYE HOSSZABB TÁVON FENNMARAD

Eredményes újraindulásukat kockáztatják azok a vállalatok, amelyek még a járvánnyal összefüggő korlátozások alatt elküldik munkavállalóikat. Az új munkaerő felkutatása, betanítása nehéz feladat, rontja a hatékonyságot, ráadásul ha hosszú távon be kell rendezkedni a járványhelyzetekre, akkor tartalék emberekre is szükség lesz. A szakértők szerint nehéz lesz beilleszkedniük új munkájukba azoknak, akik kényszerből hagyták el korábbi, más ágazatban betöltött állásukat.

Egyelőre kívárnak a vállalatok a létszámleépítésekkel, ha erre lehetőségük van, a járványügyi korlátozások feloldását és a gazdaság újraindítását követően azonban már elkezdhetik az elbocsátásokat. Sok ágazatban már most rákényszerülnek a cégek, hogy megváljanak alkalmazottaiktól. Ugyanakkor több más tünet is sújthatja az álláspiacot, ha elvonult a járvány – figyelmeztettek a Work Force Hungary Kft. szakértői. A munkaerő-kölcsönzéssel és -közvetítéssel foglalkozó cég várakozásai szerint négyszázezer munkavállalónak szűnhet meg az állása végleg vagy átmenetileg a következő hónapokban.

A munkahelyek elvesztésén felül egyéb jelenségekkel is szembe kell nézniük a dolgozóknak. Dulkai Miklós, a Work Force operatív igazgatója szerint az újraindulást követően a túloráz-tatással szembesülhetnek a beosztottak. Ennek oka, hogy azoknál a cégeknél, amelyek

termékeire megfelelő igény mutatkozik, vagy éppen óriási hiányt kell bepótolniuk, a kényszerleállás után várhatóan kegyetlen tempót lesznek kénytelenek diktálni. Sok cég a járvány idejére tervezett leállást eleve adminisztratív átütemezéssel oldotta meg. Dulkai Miklós arra figyelmeztetett, a cégek közel háromnegyede már kiadta szinte az összes éves szabadságot, egy részük pedig a nyári leállást hozta előrébb a korlátozások idejére. Ha a terveik szerinti munkát be kell hozniuk a vállalatoknak, nem is engedhetik meg maguknak a lazítást, hisz akár az év minden hátralévő napján kénytelenek lesznek termelni. Ez a szakértő szerint a dolgozókat is védi: ha az elbocsátott munkaerő-állomány helyére a teljesen újonnan felvett munkavállalók kezdenének bele egy ilyen megfeszített időszakba, akkor szinte borítékolhatók a hibák vagy a minőség romlása, de nő az üzemi balesetek kockázata is. Dulkai Miklós arra figyelmeztetett, ha mindehhez hozzávesszük, hogy a jól megszokott munkatársi gárdákat betegség, legrosszabb esetben elhalálozás vagy elbocsátás is szétzörgeti, akkor még nyilvánvalóbbá válnak a kockázatok. A Work Force előrejelzése ugyanakkor bizakodásra ad okot, várhatóan a cégek már belátták, hogy a nagyobb kibocsátás többletmunkaerő-felvételt igényel. Egyrészt saját jól felfogott érdekeik, másrészt a munkaerőpiaci szabályozások miatt inkább a biztonságra törekednek az újraindulás után is, és nem a korábbi garnitúrától várnak majd el túlfeszített teljesítményt. Sok munkáltató azzal is számol, hogy a koronavírust nem lehet egyhamar legyőzni, vagy a mutációk miatt hosszú, hullámzó járványügyi helyzetre kell berendezkedni. Ilyen helyzetben pedig a munkaerő-közvetítő szakértői szerint akár az alkalmazotti állomány kétszeresét is legalább rendelkezési állományban kell tartani a tevékenység fenntartása érdekében.

– Az elmúlt években a vállalatok már hozzászoktak, hogy nem elegendő a kritériumoknak megfelelő munkavállalót toborozni, a képezhetőségre, alkalmasságra is figyelmet kell fordítani, ami meglehetősen időigényes folyamat – emelte ki Dulkai Miklós. Ezért a termelésben és a logisztikában – különösen a nagy létszámú foglalkoztatóknál – óriási kereslet várható már a közeljövőben az irányítani képes műszakvezetőkre, terhelhető és empatikus HR-esekre, a beléptetési folyamatokat automatizálni és a dolgozói elégedettséget mérni és kiértékelni képes onboarding programvezetőkre. A válság elmúltával tehát egy csapásra teremhetnek új pozíciók, igazodva az új piaci környezethez. Ennek már most is látni jeleit: a kontrollerek, pénzügyesek iránt hirtelen megnövekedett az igény, elsősorban a jövőre való felkészüléshez, tervezéshez.

A szakértő szerint a munkaerőpiaci kihívások között azzal a jelenséggel is számolni kell, hogy sokan nem tudnak visszatérni korábbi szakmájukba a megváltozott piaci körülmények miatt. Az érintettek elszoktak az álláskereséstől, az interjúztatástól, és a turizmusban például sok szobalány vagy munkájában sikereket elérő pincér érezheti magát egy teljesen más munkakörben másodrendű alkalmazottnak. Dulkai Miklós megjegyezte, a kölcsönzött munkaerő iránti kereslet ismét felfut: sok magyar családnál a kialakult helyzet következtében a felnőttkorhoz közeledő családtagoknak is ki kell vennie a részét a költségekből, még ha csak ideiglenes munka vagy részesítéses diákmunka erejéig is. A munkaerő-kölcsönzési modellt alkalmazó eddigi iparágak mellett a kisebb létszámú cégek is megjelenhetnek a keresleti oldalon.

Ingyenes átképzés a leállás alatt

A kormányzat a legnagyobb álláspiaci szereplők bevonásával indította el a Vali elnevezésű vállalkozói információs portált. A weboldalon a veszélyhelyzet alatt ingyenes képzések is megtalálhatók. A piacépes tanfolyamok között megtalálhatók a hagyományos szakmák, mint a boltvezető vagy az ingatlanközvetítő, de olyan kompetenciákra is szert tehetnek távoktatásban az érdeklődők, mint a home office koordinátor. A legtöbb terület a digitalizációval függ össze, mivel jelenleg is kiemelt a kereslet az informatikai és távközlési szakemberek iránt.

(Magyar Nemzet 2020. április 18., szombat)

A szlovák csoda titka: alig van áldozata a világjárványnak

Noha Szlovákiában és Magyarországon szinte egyszerre lobbant be a járvány, odaát 8 koronavírus-fertőzött elhunytat tartanak nyilván, itt meg 156-ot. (Frissítés: péntek délután a szlovákiai szám 9 főre emelkedett.) Amit laikusként tudhatunk: tőlünk északra kötelező a maszkhasználat, a kormányzati elit „divatot” is csinált belőle, nálunk viszont nagyon nem. Valóban ez lenne a különbség oka? Hogy a mélyebb összefüggéseket is feltárjuk, olyan felvidéki magyar szakembert kerestünk, aki mindkét egészségügyi rendszert ismeri és van közéleti affinitása. Interjúalanyunk, Horváth Zoltán 11 évig vezette a dunaszerdahelyi kórházat, máig aktív orvos; politikusként és sportvezetőként is ismert, de ezeket a szerepeit kérésére nem részletezzük, „mert most nem ez a fontos”.

– Miért van huszadannyi COVID-elhunyt Szlovákiában, mint Magyarországon?

– Van jó megfejtésem, de közelítsünk kicsit messzebből. Statisztikai adatok igazolják, hogy átlagéletkor, születéskor várható átlagos élettartam tekintetében nincs fundamentális különbség a két ország között. Vagyis nem arról van szó, hogy Magyarországon arányaiban több a nagyobb mortalitású idős ember. Nyilvánvaló továbbá, hogy Közép-Európa keleti részén az öregkorúak meglévő alapbetegségei hasonlóak, tehát olyan kijelentést sem lehet tenni, hogy a szlovákiai nyugdíjasok eleve makkegészségesek, akiken a koronavírus sem fog, miközben a magyarországiak borzasztó állapotban vannak.

– Sőt, az egymillió lakosra vetített víruspozitív minták száma is nagyon hasonló a két országban, ideát mégis nagyságrendekkel több a halott. Hazudnak, eltitkolnak valamit önöknél; lehetnek esetleg koronás elhunytak, akik nem jelennek meg a nyilvántartásban?

– Nem ez a tippem. A szlovák egészségügyi tárca kimutatása szerint Szlovákiában a legtöbb koronavírus-fertőzött 30 és 44 év közötti, a második csoport a 15–29 esztendőseké, aztán a jön a 45–59-es korosztály, és csak mindezek után következik az igazán veszélyeztetett idősök csoportja. A napokban ez a megoszlás nyilván módosulhatott, mert a pozsonyi kerület Bazin nevű településén lévő idősotthonba betört a vírus, a 93 lakó nagyobb része igazoltan COVID-19-es beteg. A kevés számú elhunyt jelentős része ehhez a helyszínhez köthető, de további 40 ezren élnek hasonló szociális otthonokban, őket most relatíve gyorsan tesztelni fogják. Pozsony megye elnöke már jelezte, hogy a térség összes idősgondozottját megvizsgálhatja. Magyarországon a fertőzöttek életkori adatai teljesen mások: az érintettek 35 százaléka 70 évnél idősebb, további szűk egyharmada pedig 50–69 év közötti. Ez az egy tényező tehát, ahol döbbenetes különbség van a két ország között, és ez a válasz az ön által feltett alapkérdésre is. Ami pedig az egymillió lakosra vetített pozitív mintákat illeti, valóban együtt haladt a két szomszédos állam az elmúlt hetekben – ugyanakkor ez a szám csalóka. Hiszen népességarányosan mintegy 60 százalékkal több teszt készült Szlovákiában.

– Valóban: miközben nálunk eddig 1000-1500 volt a napi szűrőszám – csak tegnaptól mára kúszott 3100 fölé –, Szlovákia régebben kitűzte a háromezres célt.

– Ahol többet tesztelnek, ott több lesz az igazolt fertőzöttek száma, ez ennyire egyszerű. A lakosságban Magyarországhoz jobban hasonlító Csehországban körülbelül négyszer annyi vizsgálatot folytattak, mint önöknél, és négyszer több pozitív mintát találtak.

Éppen a Válasz Online írta meg, hogy a tünetmenteseket szűrő egyik budapesti magánkórházban szerdán 12 százaléknyi COVID-érintett akadt. Amikor tehát azt olvassuk a sajtóban, hogy itt vagy ott hirtelen megugrott a fertőzöttek száma, az elsősorban azt jelenti: a korábbinál több tesztet végeztek. Akkor üt be a ménkü, ha ez az arányosság durván elbillen, és ugyanannyi vizsgálatból nagyságrendekkel több igazolt beteg kerül ki.

– Térjünk vissza az idősekre! Ha igaz, hogy közülük relatíve kevesen fertőződtek meg Szlovákiában, rögtön adódik a kérdés: ott minden nyugdíjas betartja a kijárási korlátozásokat? Tökéletes védőfelszereléseik vannak?

– Amikor a magyarországi sajtó még arról írt, hogy az öregek Budapesten és a nagyvárosokban a vírus ellenére viszonylag aktívan járnak-kelnek az utcán, itt már szinte eltűntek a közterületekről, legfeljebb Pozsonyban volt némi „mocorgás”. Ez faktum. Aki mégis kitette a lábát, maszkban tette, hiszen a kormány mindenkit erre kötelezett. Egyébként engem is meglepett az időszerűség fegyelmezettsége, amit sokan arra vezetnek vissza, hogy a kommunista diktatúra Szlovákiában talán erősebb korlátokhoz szoktatta az embereket, mint Magyarországon. De nem kell feltétlenül történelmi okokat keresni. A térségben először a csehek kezdtek markánsan védekezni, ott már március elsején kimutatták a koronavírust, majd a szigorúság – nyilván a csehszlovák közös múlt miatt – azonnal begyűrűzött Szlovákiába is, miközben az első itteni fertőzött csak öt nappal később lett meg.

A járvány elleni harcban sokszor órák döntenek, Szlovákia viszont napokat nyert rögtön a legelején Csehországhoz és az akkoriban ocsúdó Magyarországhoz képest.

A Pozsony Megyei Önkormányzat például az első koronás érintett hírére azonnal lakatot tett a körzetébe tartozó alap- és középiskolákra, gimnáziumokra. Amikor pedig a váratlan szabadság hírére a családok elkezdtek kirajzani a hegyekbe, az állam az összes síközpontot, vidéki fürdőkomplexumot bezáratta – minden kompromisszum nélkül. Sőt a népszerű kerékpárútvonalakon is megjelent a karhatalom. A húsvéti szünetre pedig részleges kijárási tilalmat hirdettek, senki nem léphette át a járáshatárokat – kifejezetten azzal a céllal, hogy a családok ne fertőzzék meg idős rokonaikat.

– A szlovák és a magyar védekezés közti „filozófiai” különbség ránézésre is egyértelmű. Miközben önöknél a politikai elit divatot csinált a maszkhordásból – hasonlóan Dél-Korea, Hongkong és más ázsiai államok gyakorlatához –, a határ innenső oldalán kifejezetten tagadták a felsőlégutak eltakarásának fontosságát. Mindezt az Egészségügyi Világszervezet (WHO) ajánlásaira hivatkozva.

– Amikorra a WHO méltóztatott kihirdetni a világjárványt, itt a nép már hitt a maszkban. Pedig Szlovákia épp kormányt váltott, minden adva volt tehát ahhoz, hogy legyen egy kis összevisszaság a központi kommunikációban. Mégis: a régi és a frissen beiktatott politikai döntéshozók egyként mutattak jó példát a maszkhordással. Szlovákiában a kezdetektől az a védekezés kulcs gondolata, hogy „hidd el, a veled szemben álló megfertőzhet téged, de te is megfertőzheted őt, és ha mindketten maszkot viseltek, kisebb eséllyel lesztek betegek”. Nem akarok én vitába szállni a WHO-val vagy Müller Cecília tisztifőorvossal, aki a magyarországi operatív törzs tájékoztatóit tartja, de épp azért speciális ez a vírus, mert az emberek jelentős része nemigen érzékeli önmagán a tüneteit, vírushordozóként mégis közreműködik a terjesztésben. Ez nem új információ, hónapok óta mindenki tudja. Mindebből persze nem vonhatom le azt a következtetést, hogy a maszkhordás a társadalmi védekezés egyik legfontosabb aktusa, mert még nem dőlt el semmi, tart a járvány elleni harc, majd meglátjuk.

– Mára azért nagyjából mindenki elismeri, hogy Magyarországon azért nem propagálták a maszkot, mert nem volt készleten...

– Itt sem volt más a helyzet. Sőt, az új kormány beiktatása után Szlovákiában arról szólt az első közéleti botrány, hogy az állami tartalékalapok raktárai kongtak az ürességtől. A tömegkommunikációs eszközök segítségével mégis rávezették a népet, hogy mindenki takarja el az orrát és a száját – akár valamilyen házi készítésű kellékkel. Elmagyarázták, hogy a szövetanyagot miként kell hatékonyan fertőtleníteni, mosni, vasalni. Nálunk a lakótömb bizalmija azonnal varrt maszkot az egész lépcsőháznak, aztán persze egyre divatosabb arcdíszek születtek. Ma már bárki láthat Dunaszerdahelyen kék-sárgában pompázó DAC-maszkot, az elkötelezett focidrukkerek még a csapat címerét is rátették. A maszkviselés

járványügyi szempontból ugyancsak kulcsfontosságú tevékenységeket – szellőztetés, ruha- és telefonfertőtlenítés, satöbbi – is rutinná tette. Aki tehát fordít időt arra, hogy szakszerűen eltakarja az arcát, a többi higiénias szabályra is oda fog figyelni, sőt eleve nem megy közel egy másik maszkos emberhez.

– Ez a szemlélet tényleg ennyire általánossá vált Szlovákiában? Az ottani híreket figyelve nem lehet nem észrevenni, hogy a kormányzat valamiért nagyon ráfordult – az időszothonok mellett – a romatelepek tesztelésére.

– Ne gondoljon senki rasszista indítékra, mindjárt megmagyarázom a dolgot, de megint messzebből kell indulnom. Szlovákia előbb zárta le a határait, mint Magyarország. A külföldről érkező szlovákokat azóta első lépésben karanténközpontokba szállítják vagy kísérik – annál is inkább, mert voltak olyan napok, amikor az új igazolt fertőzöttek kétharmada a hazatérők közül került ki. Ezeken a bázisokon mindenkit azonnal letesztelnek, és a negatívok elmehetnek kéthetes házikaranténba. A pozitívokat viszont azonnal izolálják, és a tüneteiktől függően kórházba viszik vagy hatósági felügyelet mellett otthoni elszigeteltségre „ítélik”. Mielőtt ez a nagyon szigorú, az összes ország felől érkezőkre érvényes rend beállt, többen még haza tudtak slisszolni, és ez jellemzően néhány romatelepen okoz most gócveszélyes problémát. Talán száznál is több ilyen helyszínt teszteltek már végig, és ahol akadtak pozitív esetek, hermetikusan lezárták az utcákat, lakótömböket. Az új szlovák kormány minden ilyen fejleményre azonnal, egy nap alatt akar megoldást találni – néha jót, néha rosszabbat –, hogy ne veszítsünk időt. A védekezési mechanizmusok gyorsaságát inkább pozitív hangsúllyal mondom, annak viszont nyilván nem örülök, hogy mindeközben a gazdaságmentő intézkedések nagyon háttérbe szorulnak – ezekben egyértelműen Magyarország teljesít jobban.

– Ahhoz mit szól, hogy – a tömeges fertőzésre készülve – Magyarországon a kórházi ágyak 60 százalékát ki kell üríteni? Onnan nézve nem túlzás ez?

– Az itteni egészségügyi kormányzat nagyon nem szeretne az összes intézményben koronavírusos beteget tudni. A gyakorlatban ez úgy néz ki, hogy minden kórházban vannak olyan elkülönített részek, ahova COVID-gyanús betegek kerülnek, de ha a teszteredmény pozitív, az érintettet azonnal elviszik az elsővonalas járványcentrumok valamelyikébe. Ha pedig negatív, helyben átirányítják az őt ellátó osztályra – belgyógyászatra, sebészetre, satöbbi. Jelenleg az akut és az onkológiai beavatkozásokon kívül minden más szünetel, és miközben Magyarországon azon folyik a vita, mennyi ágyat kell úgymond felszabadítani a potenciális koronavírus-fertőzöttek számára, itt már azt mérlegeli a szakma, hogy május elején esetleg újra lehetne indítani a normál kórházi gyógyítást. Nehéz most eldönteni, hogy a szlovákiai vagy a magyar modell a realistább, felelősségteljesebb. Szeretném hinni, hogy a maga módján mindkettő helyes, és az országainkban nem fog úgy tombolni a vírus, mint tőlünk nyugatra.

(Válasz Online 2020. április 17., péntek)

Tippek mostanság lakáshitelt keresőknek

Vigyázni kell, melyik bankot választjuk ma, mert járványhelyzetben igen hosszú ideig is eltarthat, amíg megkapunk egy lakáshitelt, ha nem jól választunk. Mutatjuk tippjeinket, illetve, hogy mire figyeljünk.

Már a koronavírus járvány előtt is jelentős különbségek voltak a lakáshitelt nyújtó bankok között, ám ezek mostanra még jelentősebbek lettek, így akár a hitelígényles sikere múlhat

azon, melyikükhöz fordulunk. Igaz ez a hitelek átfutási idejére is, mert a mostani helyzetben 30, de akár 120 nap is eltelhet addig, amíg számlára érik a pénz.

Amikor lakáshitelt vesz fel valaki, akkor mindig kulcsfontosságú a folyamat árfutási ideje, azaz, hogy mikor utal a bank. Valamikor ezen múlik, hogy a vevő meg tudja-e szerezni az áhított ingatlant, hiszen az eladók nem szeretnek 3-4 hónapot várni a pénzükre, így ha van gyorsabb érdeklődő, inkább azt választják.

Persze most, a járvány miatti helyzetben fordult a kocka, a vevők nagy része felszívódott, az ingatlanok ára pedig jó esetben stagnálni, de inkább csökkenni fog idén. Ennek ellenére nem mindegy, hogy valaki mennyi idő alatt jut hozzá az igényelt hitelhez, már csak azért sem, mert ha kifut a szerződésben vállalt fizetési határidőből, akkor kötbért kell fizetnie, szélsőséges esetben pedig akár a foglalót is elbukhatja.

Mennyi most a lakáshitelek átfutási ideje?

Már egy-másfél hónapja megírtuk, hogy a banki ügymenet a járvány hatására bizony belassult, ugyanis sok banki munkatárs home office-ban dolgozik, az átalakított belső folyamatok pedig sokszor lassulást eredményeznek.

Az is megnöveli az átfutási időt, hogy a korábbiaknál óvatosabban hiteleznek a bankok, így a hiteligenyélések nagyobb százaléka kerül a kockázatkezelőkhöz, akik igyekeznek minden szempontból megvizsgálni, hogy az igénylő rendben tud-e majd törleszteni.

A kockázatkezelőkhöz beérkező nagyobb ügyletszám pedig együtt jár azzal, hogy sok esetben tovább tart a bíráló. A nem teljesen szokványos hiteleknel alkalmazott úgynevezett egyedi bíráló elvégzése is hosszadalmasabb lett, ugyanis az ilyen igénylésekről döntő „bizottságok” a járvány miatt ritkábban tudnak csak összeülni.

A Bankmonitor.hu szakértőinek tapasztalata szerint azonban nem csak a bíráló folyamata, hanem sokszor már az értékbecslés elkészítése is csúszik, így a korábbi néhány nap helyett extrém esetben 2-3 hetet is kell várni erre. Emiatt a lakáshitelek átfutási ideje előre szinte megjósolhatatlan, van bank, ahol pár hét alatt folyósítanak, míg másutt a 3 hónap sem szokatlan.

A hiteligenyélők helyzetét nehezíti az is, hogy maguk a bankok nem tudhatják előre, hogy az igénylő megkapja-e majd a hitelt, így a folyósítás idejét illetően sincs kötelezettségük.

A Minősített Fogyasztóbarát Lakáshiteleknel annyi kötöttség van, hogy a hitelbírálatnak az értékbecslés rendelkezésre állásától számított maximum 15 munkanap alatt meg kell lennie. Persze azt tudni kell, hogy a bankok bármikor, indoklás nélkül elutasíthatnak egy hiteligenyélést, hiszen végső soron ők viselik a kihelyezés kockázatait.

Tippjeink a hosszabb hitelprocedúra kezelésére

1. Előzetes hitelbírálat

Hiteligenyélőként magunk is aktívan tehetünk a hitelprocedúra felgyorsítása érdekében. Az egyik lehetőség például, ha előzetes hitelbírálatot kérünk. Fontos, hogy ez nem hitelígyérvény, vagyis a bank nem vállal garanciát arra, hogy a hitelt végül meg is kapjuk.

Persze ő is abban érdekelt, hogy minél több hitelt helyezzen ki, így emiatt nem érdemes aggódnunk. Valójában itt a lakáshitelezés egyik fontos elemét, a hitelbírálatot hozzuk előre, amikor is a bank dönt arról, hogy jövedelmünk alapján jogosultak vagyunk-e az általunk kért hitelösszegre. Hozzá kell tennünk azonban, hogy van olyan bank, amelyik jelenleg nem végez előzetes hitelbírálatot, mert nem szeretne 6 hónapra előre elköteleződni.

Az úgynevezett JTM (jövedelemarányos törlesztőrészlet mutató) korlát ugyanis meghatározza, hogy a jövedelmünkbelől legfeljebb mekkora összeget fordíthatunk hiteltörlesztésre, ami persze a felvehető hitel maximumát is befolyásolja. A JTM (<https://bankmonitor.hu/cikk/valtozik-a-jtm-tobb-jovedelem-kell-majd-ugyanakkora-hitelhez>) szabály szerint például 500 ezer Ft nettó jövedelem alatt – egy 10 éves kamatperiódusú lakáshitel esetében – a jövedelem maximum 50%-a lehet az összes havi

törlesztő összege. Persze a bankok most ennél óvatosabbak, így akár alacsonyabb plafont is meghatározhatnak.

És ezt meg is teszik, ráadásul most a katás adózókat, az egyéni vállalkozókat és azok alkalmazottait, valamint a veszélyhelyzet miatt bajba került ágazatokban dolgozókat sem hitelezik szívesen. Emiatt is érdemes előzetes hitelbírálatot kérni, mert így világosan kiderül, mekkora havi törlesztőt vállalhatunk be az adott banknál.

2. Okos bankválasztás

Ha fontos szempont a gyorsaság, akkor ez alapján kell bankot választani. Ez persze könnyen azt jelentheti, hogy hitelünk kamata mondjuk 1%-kal magasabb lesz, ami a Bankmonitor Lakáshitel Kalkulátor szerint egy 15 millió Ft-os lakáshitelnél havi 10 ezer forint körüli különbséget jelenthet a törlesztőben. Lehet, hogy ez elsőre nem tűnik jelentősnek, de 15-20 éves futamidő alatt ez bizony már 1,8-2,4 millió forint plusz. Éppen ezért akkor is érdemes alaposan összehasonlítani a banki ajánlatokat, ha sürgősen szükség van a hitelre.

3. Hosszabb fizetési határidő

A jelenlegi helyzetben nagyon fontos az adásvételi szerződésben meghatározott fizetési határidő óvatos meghatározása. A Bankmonitor.hu szakértői szerint érdemes 90-120 napot kikötni a biztonság kedvéért, ami most, amikor a vevők nem tolonganak az ingatlanokért, könnyebben elfogadtatható az eladókkal, mint akár csak pár hónappal ezelőtt. Persze senkinek – a banknak sem – az időhúzás a célja, hiszen bevételeik jelentős része éppen a hitelezésből származik, így jó esély van arra, hogy hamarabb megérkezik a pénz.

4. Hitelszakértő bevonása

A jelenlegi helyzetben óriási a különbség a banki gyakorlatok között, mind a kamatok, mind az elfogadott jövedelmek, mind a bírálati idő tekintetében. Mivel ezek egy része nem publikus információ, az ügyfelek nehezen tudnak előre tájékozódni. A hitelszakértők azonban tapasztalatból ismerik az egyes bankok gyakorlatát, így segíthetnek megtalálni az igénylő szempontjából leginkább megfelelő hitelt és pénzügyintézetet.

(Otthontérkép 2020. április 18., szombat)

Több mint duplája lesz a szabad felhasználású Diákhitel 1

– A kormány kiemelten támogatja a magyar fiatalokat a koronavírus-járvány miatt megváltozott helyzetben is – mondta a kabinet hivatalos közösségi oldalára feltöltött legfrissebb videóban az Innovációs és Technológiai Minisztérium (ITM) parlamenti és stratégiai államtitkára.

Schanda Tamás kiemelte, hogy most a pályakezdésben is szeretnének segíteni az érintetteknek.

Az államtitkár emlékeztetett rá, hogy a nyelvvizsga alóli mentesítés 75 ezer fiatalnak segít abban, hogy megkaphassák diplomájukat és így számukra több lehetőség nyíljék a munkaerőpiacon.

– Ez az intézkedés mindenkire vonatkozik, aki 2020. augusztus 31-ig sikeres záróvizsgát tett vagy tesz. Ez jelentős segítség mind a pályakezdőknek, mind azoknak, akik nem tudtak diplomás munkakörben elhelyezkedni – mondta az államtitkár.

Schandta Tamás felidézte azt is, hogy amikor korábban válság volt, a balliberálisok számos lehetőségtől fosztották meg a fiatalokat is.

– Mi nem ezt az utat választottuk – tette hozzá.

Kitért arra is, hogy újításokról döntöttek a diákhitelek rendszerében. Ennek keretében május elsejétől elérhető a kamatmentes, szabad felhasználású diákhitel plusz, amit a

felőttképzésben résztvevők is igényelhetnek. Ez a felsőoktatási hallgatók számára maximum félmillió forint, míg az ITM által meghatározott felőttképzésekben résztvevő tanulók esetén legfeljebb 1,2 millió forintos összegben lesz elérhető, augusztus 15-től pedig több mint duplájára emelik a szabad felhasználású Diákhitel1 havonta igényelhető összegét. Schanda Tamás bejelentette azt is, hogy az eddigi, havi maximum 70 ezer forintos keret 150 ezer forintra emelkedik. Így tehát a következő felsőoktatási tanévtől a hallgatók évi akár másfél millió forint rendkívül kedvező kamatozású, szabad felhasználású diákhitelt igényelhetnek.

– Lehetővé tettük, hogy a felsőoktatási hallgatók május elsejétől az első szemeszterre visszamenőleg is igényelhessék a Diákhitel1-et, akár 350 ezer forint értékben. Fontos még tudni, hogy az eddig felvett nyelvtanulási diákhitel májustól szintén kamatmentessé válnak, magát a konstrukciót pedig kivezetjük a rendszerből – mondta a Facebookon is elérhető videón az Innovációs és Technológiai Minisztérium parlamenti és stratégiai államtitkára.

(Magyar Nemzet 2020. április 18., szombat)

Milyen tejtermékeket keresnek az egészségtudatos fogyasztók?

A funkcionális tulajdonságokkal rendelkező tejipari termékek iránt fokozott fogyasztói igény mutatkozik. Az egészségtudatos fogyasztók előnyben részesítik azokat a tejtermékeket, amelyek a megszokott összetételen túl egyéb egészségre kedvező hatást gyakorló tulajdonsággal is rendelkeznek. De melyek a legjellemzőbb funkcionális tulajdonságok, amelyeket a fogyasztók keresnek?

Az emésztőrendszer egészségéhez aktívan hozzájáruló probiotikumok piacán 2023-ra 7%-os piaci növekedést jósolnak. A probiotikumok piacát főként az emésztőrendszeri rendellenességgel küzdő fogyasztók számának emelkedése generálja. A probiotikus termékek legnépszerűbb képviselője a joghurtok, amelyek sikere várhatóan továbbra is töretlen marad.

Az egészségtudatos fogyasztók olyan tejtermékeket keresnek, amelyek kiegyensúlyozott táplálkozásukba beilleszthetők. Ennek egyik kritériuma az alacsony cukor- és zsírtartalom. A fogyasztói igény, valamint az elhízás csökkentésére irányuló törekvéseknek köszönhetően az elmúlt években számos cukorcsökkentett tejtermék jelent meg az élelmiszerüzletek polcain, és számuk várhatóan tovább emelkedni.

A laktóztoleranciával rendelkező, illetve a laktózt diétájukból önszántukból száműző fogyasztók számának emelkedésével arányosan emelkedik a laktózmentes termékek iránti igény.

Ezen termékek fejlesztése során az egyik legnagyobb kihívás a megfelelő íz biztosítása.

Az átlagéletkor emelkedésének és az öregedő társadalomnak köszönhetően az idős fogyasztók igényeit szem előtt tartó tejtermékek piaca is várhatóan szélesedni fog. Ilyen irány lehet az ízületek és a csontok egészségének fenntartását támogató összetevők (pl. kalcium) hozzáadása.

A sportoló és az aktív életet élő fogyasztók körében népszerűek az értékes aminosav-összetétellel rendelkező, magas fehérjetartalmú élelmiszerek. Erre kiváló lehetőség nyújt a savófehérjék felhasználása, amelyek támogatják az izomnövekedést, valamint egyes tanulmányok szerint segítenek az öregedés lassításában és a stressz csökkentésében.

(Agroinform 2020. április 18., szombat)

Fertőtlenítőgyártásban önellátók lettünk

György László: Példaértékű vállalati összefogás, minden olyan terméket elő szeretnénk állítani itthon, amit lehetséges

A múlt hét példaértékű összefogást hozott, hiszen belföldön megoldottá vált a fertőtlenítőszerhez használt alapanyagok (az etanol és a bioetanol) előállítás és a fertőtlenítőszer gyártása egyaránt.

Hazai cégek hetente 340 tonna alapanyagot bocsátanak rendelkezésre

Az a cél, hogy minden olyan eszközből, ami a koronavírus elleni védekezéshez kell, önellátók legyünk. Mostanra fertőtlenítőszer gyártásából önellátó lett Magyarország – jelentette be tegnap György László, az Innovációs és Technológiai Minisztérium (ITM) gazdaságstratégiáért és –szabályozásért felelős államtitkára. Közölte, hogy minden olyan terméket elő akarnak állítani, amit Magyarországon lehetséges. Mindezzel a teljes magyar gazdaságot segítik – hangsúlyozta, hozzátéve: a mostani helyzetben nem szabad, hogy az állam túlságosan túlnőjön, viszont maradjon meg a piac szabályozó szerepe is. Arról is beszélt, hogy ez idáig 29 vállalat kért és kapott engedélyt fertőtlenítőgyártásra.

Kolos Gábor, a Győri Szeszgyár vezetője arról beszélt, hogy az olasz piacok leépülése miatt nyitottak a magyar piac felé. Ők is átálltak a fertőtlenítők gyártására, és ezekből a termékekből jótékonyági akciót is tudnak támogatni. Az első pillanattól kezdve ellátták a Mol Lubot – tette hozzá. Benedek László, a Virasol cég vezetője arról beszélt, hogy heti száz tonna etanolt tudnak szállítani a fertőtlenítőszer gyártó egységeknek. A Mol szintén most állt át fertőtlenítőszer-gyártásra: A Mol-Lub és a Mol-Flu a két újonnan kifejlesztett termék, amelyekkel a kórházak, rendőrség, hadsereg ellátása is megoldottá válik – mondta Vida Szabolcs, a Mol Lub ügyvezető igazgatója.

A múlt hét példaértékű összefogást hozott, hiszen belföldön megoldottá vált a fertőtlenítőszerhez használt alapanyagok – etanol és bioetanol – előállítás és a fertőtlenítőszer gyártása egyaránt. Az ITM most azon dolgozik, hogy ez minél több, a lakosság egészségét és biztonságát szolgáló termék, például maszkok esetén is így legyen. Az etanol- és bioetanolgyártók mind a négyen „átzilipelték” termelésüket, és megállapodtak a szállítást illetően: köszönet illeti a Győri Szeszgyár, a Hungrana, a Kall Ingredients és a Viresol, illetve a PannoniaBio vezetését. A cégek vállalták, hogy egyenlően viselve a terheket heti négy-négy kamion, összesen mintegy 340 tonna alapanyagot bocsátanak a Mol és a Florin rendelkezésére a fertőtlenítőszer gyártáshoz. Egyes vállalatok a meglévő, akár exportra szánt megrendelésállományuk ellenére is vállalták az együttműködést. A nagy hagyományokkal rendelkező, a legmagasabb, gyógyszerészeti minőségben is szállító cégek mellett a PannoniaBio is engedélyt kapott a rendkívüli helyzetre tekintettel bioetanol fertőtlenítőszer alapanyagként történő forgalmazására és fertőtlenítőszer gyártására.

(Magyar Hírlap 2020. április 18., szombat)

Újabb ágazatban hagyják magukra az önkormányzatokat

A kormány a járvány ellenére nem ad halasztást a közműadó befizetésére a víz- és csatornaszolgáltatóknak. Ezek jelentős része önkormányzati tulajdonban van. Pedig létfontosságú szolgáltatásokról van szó, ráadásul vírusos hulladékot is kezelnek.

A szemétszállítókat már eddig is kivéztette az állam a kukaholding felállításával, most pedig újabb területen keményítették be. A HVG információi szerint a Pénzügyminisztérium hallgatólágosan elutasította a Magyar Víziközmű Szövetség kérését, hogy a járványra való tekintettel a szolgáltatóknak átmenetileg ne kelljen megfizetniük a közteher esedékes részletét.

A víz- és csatornavállalatok jelentős része még önkormányzati tulajdonban van, bár az elmúlt években sok település meghajolt a kormány rezsicsökkentése előtt, és vállalata beolvadt az állami víziközmű társaságokba, ám azok is évről-évre milliárdos támogatásra szorulnak. Most viszont az elmúlt hetek leállásai további milliárdos nagyságrendű bevételekiesést okoznak, nem működnek a szállodák, a gyógyfürdők, az iskolák, és várhatóan ismét megugrik a lakossági fogyasztók tartozása is, hiszen sokan fizetés nélkül maradtak, ráadásul moratóriumot hirdettek a közszolgáltatások kikapcsolására.

Nincs állami válasz

A Magyar Víziközmű Szövetség a HVG érdeklődésére megerősítette, hogy sem a Pénzügyminisztériumtól, sem az ágazatot felügyelő Innovációs és Technológiai Minisztériumtól nem kaptak választ kérésükre. (Kérdéseinket mi is feltettük a két minisztériumnak, ám választ egyelőre nem kaptunk.) Pedig a nem lakossági fogyasztás a díjbevétel negyedét teszi ki, miközben a vendéglátóhelyek, iskolák, egyetemek, bevásárlóközpontok és sportlétesítmények is bezártak. Nagyon sok kifizető máris jelezte, hogy nem fogja fizetni a szolgáltatási díjat, így a szolgáltatók csak kérhetik, hogy aki tudja, ne mulassza el a befizetést.

A bevételek csökkenése mellett ugyanakkor a költségnövekedés is számottevő – sorolja a gondokat a szövetség. A víziközmű-üzemeltetők csak emelt áron tudják beszerezni a számukra eddig is fontos tisztítószerkeket, védőruhákat, bármilyen fertőzés megelőzéséhez szükséges eszközöket.

A víziközmű társaságok azt hangsúlyozzák, hogy esetükben a koronavírus közvetlenül nem jelent veszélyt. A szakirodalom adatai szerint a koronavírus mindössze néhány napig lehet életképes a szennyvízben, ám azzal a lakosság - a zárt rendszerben történő elvezetése és tisztítása miatt - jellemzően nem érintkezik. A jelenléte viszont olyannyira tény a szennyvízben, hogy amerikai kutatók szerint annak vizsgálata még a betegség terjedésének előrejelzésében is segíthet. Sőt, egyes ausztrál kutatók már komoly eredményeket is értek ilyen kutatásokkal.

A szövetség szerint a hazai ivóvízbázisok is védettek a szennyvízzel szemben, a szolgáltatók pedig rendszeres vizsgálatokkal győződnek meg arról, hogy az ivóvíz mentes mindenféle szennyezéstől. A koronavírus az ivóvíz fertőtlenítésére jellemzően használt szabad aktív klór koncentrációnál (0,2-0,5 mg/l) egy pillanat alatt inaktiválódik. Erre szükség is van, hiszen az amerikai kutatók azt is megállapították, hogy a SARS-CoV-2 vírus vízben akár napokig is fertőzhet, és onnan a levegőbe is juthat.

Száz év múlva lesz csak felújítás?

A víziközmű szolgáltatók mindenesetre már eddig is jókora veszteségekkel működtek, a békéscsabai központú, Szegeden is szolgáltató Alföldvíznél az év elején már csaknem 2 milliárd forintos hiányról beszéltek, a tartozása pedig már 2018-ban meghaladta az 5 milliárdot, a Zempléni Vízmű kötelezettsége pedig már két éve is 10 milliárd fölött volt.

Az ágazatban dolgozók január végén a kormányhoz fordultak, mert a kivéztetésük azzal jár, hogy a jelenlegi tartalékok alapján egy most lefektetett csövet leg hamarabb több száz év múlva tudnának felújítani, miközben a csőtörések száma az elmúlt években 25-30 százalékkal nőtt. Az elfolyó víz helyenként 10-30 százalék. A válság a szövetség szerint az

utolsó rúgást is megadhatja ezeknek a vállalatoknak, hiszen a kormány a gazdaságvédelmi akcióterv keretében a tulajdonos önkormányzatoktól is elvont forrásokat, például a gépjárműadó bevételét.

A kukások is aggódnak

Pénz nélkül futnak neki a vírusos hulladék kezelésének a szemétszállítók is. Amióta felállt az állami kukaholding, az önkormányzatok többségi tulajdonában álló cégek eleve csak késleltetve jutnak hozzá a fogyasztók befizetéseihez. Most viszont azonnal kell előteremteni a pénzt az óvintézkedésekre.

Müller Cecília tiszti főorvos szinte naponta elmondja, hogy koronavírusos környezetben a papírzsebkendők veszélyes hulladéknak minősülnek, dupla zsákban, néhány nap elteltével kellene csak a kukába tenni. Persze ha valaki a tudta nélkül vírushordozó, aligha teszi meg az óvintézkedéseket.

A Helyiipari és Városgazdasági Dolgozók Szakszervezetének elnöke, Király András a HVG-nek elmondta, hogy az alapvető védőfelszerelést mostanra már lassan mindenütt megkapják, ám azok minősége nem olyan, amely garantálná, hogy amikor a szemetesek például összezárva ülnek a kukásautóban, akkor is védene a fertőzéstől. Jelenleg a legnagyobb probléma a szennyeződéssel esetlegesen érintkező védőeszközök (ruhák, kesztyűk) tárolása, fertőtlenítése, esetlegesen azok naponta - akár többször is - történő cseréje.

A Debreceni Hulladék Közszolgáltató Nonprofit Kft. érdeklődésünkre közölte, hogy a szükséges óvintézkedéseket megtették, de jelenleg nem tudnak külön előírásról, hogy a települési (kommunális) hulladékoktól elkülönítve gyűjtsék például a papírzsebkendőket. A házi karanténra kijelölt ingatlanokból származó szemétre is csak ajánlást ismernek, amely dupla csomagolást javall. „Tekintve, hogy a kukászacskók beszerzése és elérhetősége is korlátozott lehet, a szemét sérüléstől mentes edényben való elhelyezését fontosabbnak ítéljük” – mondták a debreceni hulladékkezelőnél.

(HVG 2020. április 18., szombat)

Betiltják a nyílt téri avarégetést

A kormány eltörli az önkormányzati engedélyeket, így országosan életbe lép a kerti hulladékok eltüzelésének mindenkire, minden időszakban érvényes tilalma.

A nyílt téri avar- és kertihulladék-égetés teljes körű, időbeli hatály nélküli, az ország egész területére vonatkozó betiltásával egyenértékű a parlament előtt fekvő kormányjavaslat - erősítették meg lapunknak a Levegő Munkacsoportnál (LMCS) és más környezetvédő szervezeteknél. A Nagy István agrárminiszter jegyezte, amúgy terjedelmes környezetvédelmi módosítócsomag egy pontja ugyanis törli a területet szabályzó, 1995-ös törvény azon pontját, miszerint az önkormányzatok jogosultak a nyílt téri avar- és kertihulladékégetésről saját rendeletet alkotni. Amiként arra az indoklás is utal, e törlés nyomán mindenütt életbe lép a 2010-es levegővédelmi kormányrendelet, amelynek egy pontja szerint "hulladék nyílt téri (...) égetése (...) tilos". A szöveges magyarázat egyértelművé teszi, hogy ez a nyílt téri avar- és kertihulladék-égetés tilalmával egyenértékű. E tevékenység azért harapózhatott el mégis országszerte, mert a települések zöme eddig élt jogával és bizonyos időszakokra felmentést adtak az országosan voltaképp már tíz éve érvényes tilalom alól. Az avar és kertihulladék-égetés főszabály szerint most is tilos - közölte pontosító kérdéseinkre az Agrárminisztérium. Az önkormányzatok ugyanakkor jelenleg adhatnak ez alól felmentést. Ha a törvénymódosítást az országgyűlés elfogadja, megszűnik a helyhatósági képviselő-testületek felhatalmazása és általánossá válik a tilalom. Megkeresésünkre biztatónak nevezte az avar-

és kertihulladék-égetés önkormányzati szabályozásának eltörlési javaslatát Lukács András, a Levegő Munkacsoport (LMCS) elnöke. Ezzel szerintük is megvalósulna az égetés országos tilalma. A lépést már hosszú évek óta szorgalmazó civil szervezet bízik abban, hogy az Országgyűlés is elfogadja a változtatást, ami hozzájárulhat a levegőminőség javulásához - tette hozzá. A civil szervezetek mellett Bándi Gyula jövő nemzedékekért felelős ombudsman is részletes elemzésben javasolta a pont eltörlését - jegyezte meg. Kérdésünkre egyértelműnek nevezte, hogy a nyílt hulladékégetés országos tilalma az avarra és a kerti hulladékokra is vonatkozik. Ugyanakkor a mostani módosítás szellemében más szabályokat is pontosítani szükséges, de a javaslat elfogadásával az egyértelmű helyzet végett a vonatkozó önkormányzati rendeleteket is hatályon kívül kell helyezni. Azt, hogy akkor eddig mi értelme volt külön önkormányzati rendeletben tiltani a nyílt téri avar- és hulladékégetést – amiként azt például a főváros tette –, azzal magyarázta, hogy ez részint az önkormányzatok elköteleződését tükrözte, másrészt pontosította, illetve szigorította a tilalom és az ellenőrzés kereteit. Ezek alapján ugyanis a helyhatósági közterület-felügyelők is eljárhattak a szabálytalankodókkal szemben. Az országos tilalom bevezetése után ugyanakkor, legalábbis a módosításból levezethetően, az állam, vagyis a járási hivatalok, az országos tűzvédelmi szabályzat oldaláról pedig a katasztrófavédelem feladata lesz az ellenőrzés és a bírságolás. Az LMCS-elnök nagy kérdésnek nevezte, hogy a hatóságok miképpen lesznek képesek érdemben ellátni feladataikat, így megerősítésüket sürgette. De szorgalmazta a települések segítő intézkedéseinek bővítését is. Amellett, hogy a helyi hulladékszállítók külön csomagolva elszállíthatják a kerti hulladékot, a helyhatóság számos létező példa nyomán ösztönözheti a házi komposztálást és ágaprítási szolgáltatást is nyújthat. A lehullott levél és ág nem szemét, hisz komposztálva a föld tápanyagává alakul - szögezte le. Az LMCS amúgy pont a jogszabálymódosítás megjelenésének napján tette közzé: a korábbi felhívásának és a nagyszámú lakossági panasznak köszönhetően egyre több önkormányzat tiltja be – a tavaszi kerti munkákkal ismét elharapózó – zöldhulladék-égetést, ami a rendkívül környezetszennyező és egészségkárosító hatásán túl most a koronavírus-járványt is súlyosbíthatja. Körkérdésünkre a Greenpeace-nél is üdvözölték a módosító csomagot, amiből ugyanakkor lényegi elemnek a szakértők csak az avarégetés-tilalmat emelték ki. A jelenlegi időszakra teljes mértékben egyet ért a tilalommal Schmidt Jenő, a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége (TÖOSZ) elnöke. Az LMCS és más civil szervezetek kezdeményezése nyomán maguk is erre kérték tagönkormányzataikat, amit több esetben is siker koronázott. Megoldásként városiasabb környezetben az elszállítás kerülhet előtérbe, egy nagyobb telken pedig mindenki áshat magának egy gödröt, amibe hordva komposztálható az anyag - tette hozzá. Azt ugyanakkor nehezményezné, ha a módosítás alapján a jövőben soha senki semmilyen módon nem égethetné el az elhullott növényeket, akár egy erdőtisztítás során. Mindemellett felhívta a figyelmet a hatékony ellenőrzés kérdésének megoldatlanságára is. Tapasztalatai szerint érdemi hatósági ellenőrzés és büntetés híján az illegális hulladéklerakás vagy épp az otthoni szemétégetés tilalmának sincs különösebb fogantatója. Mindezen kérdéseket tehát további szabályoknak kell rendezni - szögezte le Schmidt Jenő. A TÖOSZ-elnök becslése szerint a hazai települések többsége - főleg a kisebbek - az elmúlt évek során hozott a nyílt avar- és kertihulladék-égetést valamiképp megengedő rendelkezést. Így a mostani változtatás is több millió embert érint, legyenek akár tüzelők, akár annak elszenvedői.

Kiállnak az "ösi" eljárás mellett

Fertőtlenítő és rovarirtó hatására hivatkozva kiállt az avarégetés mellett szerkesztőségünknek írott levelében egy olvasónk. Az "ösi" eljárás fagyos tavaszi reggeleken a gyümölcsösöket is védi a fagytól - érvel. A tilalom óta elszaporodtak a kártevők, amik főleg a diófákat támadják - teszi hozzá. (Ennek kapcsán megjegyzendő, hogy a diólevél-égetés különösen káros.)

(Népszava 2020. április 18., szombat)

Ezek a programok jelentik a legnagyobb veszélyt a gépeden: óvakodj a zsarolóktól

A közösségi távolságtartás terjedésének fényében a Kaspersky szakértői az online találkozókhoz használt alkalmazások fenyegetési környezetét vizsgálták. Arról kívántak megbizonyosodni, hogy a felhasználók biztonságban élvezhetik-e a kommunikációnak ezt a formáját. Az elemzés során mintegy 1300 olyan fájlt találtak, amelynek a neve az olyan jól ismert alkalmazásokéihoz hasonlított, mint a Zoom, a Webex és a Slack. A jelenlegi helyzetben a internetes találkozókhoz használt alkalmazások egyszerű módszert kínálnak arra, hogy az emberek videokonferenciák, hanghívások vagy szöveges üzenetek formájában tartsák a kapcsolatot egymással, ha semmilyen más kommunikációs eszköz nem áll rendelkezésre. A kiberbűnözők természetesen egy percig sem haboznak ezt kihasználni, és a népszerű alkalmazások neve alatt próbálnak meg különféle kiberfenyegetéseket terjeszteni.

Az említett 1300 fájl között 200 fenyegetést találtak. A leggyakrabban két reklámszoftver-család, a DealPly és a DownloadSponsor bukkant fel. Mindkét család olyan telepítőprogram, amely vagy reklámokat dob fel, vagy reklámszoftver-modulokat tölt le. Ilyen szoftver általában akkor jelenik meg a felhasználó eszközén, amikor nem hivatalos helyről tölti le a szoftvert.

Bár a reklámszoftver nem kártékony szoftver, attól még jelenthet adatvédelmi kockázatot. A Kaspersky termékei sikeresen észlelik és blokkolják a DealPly és a DownloadSponsor szoftvereket. A reklámszoftverek mellett a Kaspersky szakértői néhány esetben .lnk fájloknak (alkalmazások parancsikonjainak) álcázott fenyegetéseket is találtak. Ezek közül a legtöbbször az Exploit.Win32.CVE-2010-2568-at észlelték; ez egy meglehetősen régi, ám még mindig széles körben elterjedt kártékony kód, amelynek segítségével a támadók további rosszindulatú programokkal fertőzhetik meg a számítógépeket.

Ha azt nézzük, hogy melyik az az alkalmazás, amelyiknek a nevét a leggyakrabban használják a bűnözők a kiberfenyegetések terjesztéséhez, akkor egyértelműen a Skype viszi el a pálmát. A Kaspersky szakemberei 120 000 különféle gyanús fájlt találtak, amelyek a Skype nevét használták. Ráadásul más alkalmazásnevekkel ellentétben ezt a nevet nemcsak reklámszoftverek, hanem különféle rosszindulatú programok - elsősorban trójai vírusok - terjesztésére is használják.

Tisztázzunk valamit: nem arról van szó, hogy drámai mértékben növekedett volna az online találkozókhoz használt népszerű alkalmazásokként álcázott támadások vagy fájlok száma. Valójában meglehetősen mérsékelt számban látunk ilyen fájlokat élesben. A Skype esetében azonban szó sincs mérsékelt számról, de ez az alkalmazás a népszerűségének köszönhetően már hosszú évek óta a kibertámadók kedvenc célpontja. Fontosnak tartjuk ugyanakkor, hogy az emberek tudjanak az ilyen fenyegetések létezéséről. A jelenlegi helyzetben, amikor nagyon sokan otthonról dolgozunk, rendkívül fontos, hogy az online találkozókhoz használt eszközöket hiteltű forrásból töltsük le, megfelelően állítsuk be őket, és ne legyenek súlyos javítatlan sérülékenységeik - mondta Denis Parinov, a Kaspersky biztonsági szakértője.

(Pénzcentrum 2020. április 18., szombat)

Így nem károsodik az autó, ha csak ritkán használjuk

A koronavírus-járvány és a kijárási korlátozás miatt szinte mindenki kevesebbet indul útnak, sőt, jó pár autó már hetek óta mozdulatlanul ácsorog a parkolóhelyén, vagy jobb esetben a garázsban. Azért ilyenkor is ajánlott néhány praktikkal óvni az állapotukat, mert később többek között az E10 benzin, a lapos téli gumi és a kasztni üregeiben lévő útszóró só is okozhat kellemetlen meglepetéseket.

Mostanság a városokban járva sok helyen látni poros, láthatóan régóta álló autókat. A nemrég még napi használatban lévő kocsik a járványhelyzet és a kijárási korlátozás miatt napokon vagy akár heteken át mozdulatlanul vesztegelnek az utcán vagy garázsban, ami azért baj, mert az emberekhez hasonlóan **megsínylik a tartós mozgáshiányt**. Ahhoz, hogy az autó azonnal rendelkezésünkre álljon, amikor az élet majd visszatér a rendes kerékvágásba, érdemes ilyenkor is gondját viselni. De a bármikor bevethető saját autó a járvány idején is hatalmas kincs, ugyanis sokkal kisebb fertőzésveszéllyel juthatunk el vele A-ból B-be, mint tömegközlekedéssel vagy közösségi autóval.

Néha járassuk meg az autót

Egy-kéthetente akkor is járassuk meg az autót, ha amúgy nem akartunk menni vele sehová, mert így óvhatjuk meg legkönnyebben az állapotát. Ezzel megelőzhetjük a féktárcsák, fékek dugattyúinak rozsdásodását, a futóműalkatrészek, csapágyak beállítását, a gumik kockára préselődését, az akkumulátor lemerülését, és az sem árt, ha kering a motorban az olaj és a hűtőfolyadék. A mozgástól, lötykölődéstől az esetlegesen a karosszériában maradt csapadék is távozhat az erre kialakított lyukakon keresztül.

Ne csak pár kilométert menjünk, hanem legalább fél órát az akkumulátor töltése és a kipufogóban lecsapódott kondenzvíz elpárolgása miatt, ami csak üzemmeleg csövekben fog megvalósulni. Ha nem párologtatjuk el a korróziót okozó folyadékot, akkor a kipufogódob egy idő után belülről fog átrozsdásodni. **Menet közben kapcsoljuk be a klímát**, hogy a rendszer tömítései kapjanak kenést, és később ne eresszenek. Érdemes a műszerfalit kapcsolókat, az ablakokat és a zárat is kipróbálni, a lényeg, hogy mozogjanak, kapjanak egy kis kenést, és ne szoruljanak be.

Tárolás

Lehetőleg kiengedett kézifékkal, sebességbe rakott váltóval tároljuk az autót, sík felületen. A legtöbb autó sajnos nem garázsban pihen, ezért ki van téve az időjárás viszontagságainak. Aki kénytelen közterületen parkolni, igyekezzen olyan helyet választani, ahol a talajból érkező pára nem tehet kárt az autóban, vagyis részesítsük előnyben az aszfaltozott, betonozott helyeket a füves, földesek helyett. Ha csak utóbbiak állnak rendelkezésre, érdemes egy PVC szőnyeget leteríteni az autó alá, ha tartós pihentetésben gondolkodunk.

Bár meleg, napsütésben sokat számít az a pár fok, amit árnyékban állva nyerünk, rendszeresen **fa alatt parkolni mégsem az igazi**: az ágakról lehulló gyanta, termés vagy a fent tanyázó madarak ürüléke elcsúfítja, rosszabb esetben kimarja a fényezést, viharban pedig ágas eshetnek az autókra.

Ma már nem annyira elterjedt a ponyvával történő letakarás, de ez is megoldás lehet a külső behatások ellen.

Ha ezt választjuk, ügyeljünk arra, hogy a **ponyva anyaga képes legyen szellőzni**, máskülönben a beragadó pára miatt többet árthatunk az autónak, mintha le sem takarnánk. A szél által mozgatott ponyva az alá került finom porszemcsékkel olyan hatást is képes előidézni, mintha csiszolópapírral dörzsölnénk a fényezést. Éppen ezért puha anyagú ponyvát válasszunk.

Az utasteret se hanyagoljuk el

Takarókkal érdemes az üléseket, műszerfalat letakarni, a szélvédő mögé pedig fényvisszaverőt tenni, ami véd a káros UV-sugárzás és a hó ellen. A gumitömítéseket szilikonnal vagy glicerines ronggyal töröljük át, hogy tartósan rugalmasak maradjanak. Habár

a magára hagyott autóban néhány nap alatt elpusztul a koronavírus, egyéb baktériumok és gombák számára tökéletes szaporodási környezetet teremt a fülledt, nedves, piszkos környezet. Ezért mielőtt leállítanánk autónkat, tisztítsuk és szárítsuk meg a belső felületeket. Szabaduljunk meg a rongyoktól, vizes palackoktól, használt zsebkendőktől, ételmaradékoktól, és porszívózzuk ki az utasteret. Az utastérbe tett, tálba öntött szódabikarbónával meg lehet kötni az autóba bekerülő nedvességet. Akinek van garázsa, megteheti, hogy résznyire leengedi az ablakokat a szellőzés végett, de ekkor időről időre ellenőrizni kell, hogy nem költöztek-e be hivatlan vendégek (rovarok, kisebb emlősök) a tudtuk nélkül.

Harc a rozsda ellen

Leállítás előtt érdemes gőzborotvával megtisztítani a kasztnit, különös tekintettel a kerékdobokra, ahol a hátsó részeken megragad a szennyeződés, és később korróziót okoz. A modern gépi mosók már alig karcognak, és vannak egyéb előnyeik is: megszáritják a karosszériát, felárért pedig két fontos szolgáltatást is nyújtanak, a forró viaszos kezelést és az alvázmosást. **Utóbbi azért fontos, mert eltávolítja a télen az autóra rakódott sót.**

A polírozás eltünteti a fényezésbe begyógyult kormot és port, de konzerváláshoz egy sima vakszolás is elég. Utóbbi önmagában is ad némi ragyogást, és ami a legfontosabb, védőréteget képez a lakkon. Apró szemcseszerkezete beépül a fényezés apró karcaiba, és hónapokon át képes taszítani a port, koszt és latyakot, ráadásul a fakulást okozó UV-sugarak ellen is véd.

Tavasza könnyen ki tudnak virágozni a kőfelverődések és más sérülések. Ezeket házilag és autókozmetikában is ki lehet javíttatni, a nagyobb, defelületi rozsdára pedig megoldás a folyadékos passziválás: ilyenkor a foszforsavval reakcióba lép a vas-oxid, azaz a rozsda, és kemény vas-foszfát jön létre a lemezeken, utána pedig jöhet egy kis festék rá. Műszaki vizsgán nem tolerálják a rozsdát, és bár a mostani járványügyi vészhelyzetben lejárt műszakival is szabad közlekedni, nem érdemes sokáig halogatni a javítást.

Gumiabroncsok

Mivel a járvány márciusban harapódzott el, sok autón még most, az áprilisi melegben is téli gumik vannak. Érdemes lecserélni ezeket a nyáriakra, nem csak az alacsonyabb kopás és a jobb tapadás miatt, hanem azért is, mert a vészhelyzet elmúltával vélhetően nehéz lesz időpontot foglalni a gumisoknál, mindenki akkor fogja megrohanni őket. Amúgy a kijárási korlátozás idején is legális szervizbe menni, de **természetesen alkalmazkodni kell a műhelyek új nyitvatartási idejéhez és járványügyi óvintézkedéseikhez.** Persze az is megoldás, ha magunk végezzük a kerékcsere-t, amennyiben felnre szerelve tároljuk a nyári abroncsokat.

Ha hosszabb távra támasztjuk le az autót, érdemes lehet felbakolni, amivel a gumikat és a futóművet is tehermentesítjük. Ha néha azért használnánk a kocsit, csak fűjjük feszesre a gumikat. Így nem csak tolni lesz könnyebb az autót, de a gumik oldalfala is kevésbé deformálódik az állástól. Szerencsére akkor sincs nagy gond, ha későn kaptunk észbe, és már enyhén deformálódott az abroncs, mert képes magától regenerálódni, ha pár kilométeres használat során eléri az üzemi hőmérsékletét. Több hónapnyi veszteglés azonban már tartós alakváltozást okozhat, ami veszélyezteti a menetbiztonságot. Mind a négy kerék teljes felületével érintkezzen a talajjal, és ne nyomódjon neki a padkának vagy más akadálnak!

Üzemanyag

Idén január óta az E5 helyett kétszeres etanoltartalmú E10-es motorbenzineket forgalmaznak a legelterjedtebb, 95-ös oktánszámú kategóriában. A 20 évnél idősebb autókba nem tanácsos ilyen benzint tankolni, mert károsíthatja a tömítéseket, szivattyúkat, szelepeket, a gumialkatrészek felhólyagosodhatnak esetleg folyóssá válhatnak, a tömítések összemehetnek, ami üzemanyag-szivárgáshoz vezethet. A magasabb alkoholtartalom oldja az üzemanyag-rendszerben évek alatt lerakódott szennyeződéseket is.

Az E10-es benzin másik kellemetlen tulajdonsága, hogy a benne lévő alkohol pár hónap alatt hajlamos szétválni a benzintől és a tartály aljára ülepedni, ráadásul közben megkötni a vizet. Sajnos a víztartalom korróziót okozhat a fém alkatrészekben: főképp a magas nyomást előállító üzemanyag-befecskendezők vagy a régi autók karburátorai lehetnek veszélyben, de a fémből készült tankok belső része is korrodálhat. Ha a vizes-alkoholos rész bekerül a szívócsőbe, nehezebben tudunk indítani, ha egyáltalán beindul a motor.

Azért is érdemes néha megjáratni a kocsit, mert akkor az üzemanyagban újra összekeveredik az etanol és a benzin, és ideiglenesen megfordul a szétválás folyamata. Mindig előnyös teletankolni a kocsit, mert akkor kevesebb levegő marad a tankban, és kevesebb párat köt meg a benzin. Ha az üzemanyagtartályunk fémből készült, így nem fog rozsdásodni, s később a lemálló rozsdadaraboktól eltömődni a szűrő.

Alig használt autóba érdemes 98-as vagy 100-as oktánszámú prémium benzint tankolni, mert ezek továbbra is alacsonyabb biokomponens-tartalmú E5-ösek. Mivel úgyis alig megyünk ilyenkor, a literenként 40 forinttal drágább üzemanyag nem okoz nagy többletköltséget, de az az autó meg fogja hálálni. Az OMV-nél például a 100-as benzinben mindössze 0,2 térfogatszázalékot tesz ki az etanol, mert a kötelező biokomponens-arányt más összetevővel (etil-tercier-butil-éterrel) oldják meg, amely kémiaiilag stabilabb anyag.

Autós boltokban, benzinkutakon kaphatóak olyanadalékok, amelyek gátolják a korróziót és stabilizálják az etanollal kevert benzin szerkezetét, így megakadályozható, hogy a hosszú ideig nem használt járművek tankjában kocsonyásodjon az üzemanyag, és gyantás lerakódások alakuljanak ki.

A gázolaj esetében a hét százaléknyi biokomponens (jellemzően repce) szintén okozhat gondokat tartós leállás esetén, mert elszaporodhatnak benne a különböző baktériumok, ami szintén minőségromlásához, és indítási, üzemanyag-ellátási nehézségekhez vezethet. Dízel autókba is érdemes prémium üzemanyagot tankolni tartós leállás esetén, mert abban kevesebb a megújuló forrásból származó bio-összetevő.

Akkumulátor

Nem csak a hideg, hanem a túl meleg idő sem tesz jót az akkumulátoroknak. Egy jó állapotú 12 voltos indítóakkumulátor két-három hónapot is kibír használat nélkül, a szakértők azonban azt javasolják, hogy ennél sűrűbben, ideális esetben hetente gondoskodjunk a töltéséről. Mivel a belsőégésű motor beindítása annyi energiát emészt fel, amennyit a generátor csak 15-20 perc átlagos használat során tölt vissza az akkumulátorba, ilyenkor legalább fél órán át ajánlott használni az autót, közben minél kevesebb fogyasztót (fényezés, légkondi, hifi, stb.) működtetve.

A generátor alapjáraton is tölt, ám kisebb teljesítménnyel, ráadásul a hideg motornak sem tesz jót, ha terhelés nélkül járattjuk. Ha lemerült az akkumulátor, akkor töltsük fel, de olyan töltővel, amely kikapcsol a teljes töltöttség elérése után, esetleg csepptöltésre vált. Szintén jó megoldás, ha egy másik autóról, esetleg zsebbikáról két kábel segítségével „bebikázzuk” az akkut, és utána megyünk az autóval egy hosszabb utat.

Ha nem bízunk már a régi akkumulátorunkban, mérjük be a kapacitását egy szakműhelyben. Ha menthetetlennek minősül, vegyünk újat. Ehhez nem elég a régi tetejéről leolvasni a kapacitás értékeket, és tudni, hogy bal vagy jobb pozitív-e a kialakítása, érdemes le is fotózni, és mérőszalaggal pontosan lemérni, és csak ezekkel az információkkal megérkezni az autósboltba. A modern, start-stop rendszerrel ellátott autók speciális, EFB vagy AGM felirattal ellátott akkumulátort igényelnek, amelyek drágábbak.

És mi van az alternatív hajtású autókkal?

Egy hibrid autó 12V-os akkumulátora ugyanolyan gyorsan merül, mint egy normálé, a karbantartást elvégzi a nagyfeszültségű hibrid rendszer intelligens vezérlése. Hetente elég üzemkész állapotba helyezni a hibrid hajtásláncot – azaz a fékre lépve megnyomni a Start

gombot –, lekapcsolni minden fogyasztót, és így hagyni az autót 60 percen át. Ezzel egyben a nagyfeszültségű hibrid hajtóakkumulátor karbantartásáról is gondoskodunk.

Villanyautók vagy konnektoros hibridek lítiumos akkumulátorának **a teljes töltöttség nem tesz jót hosszú távon**, merítsük le őket részben vagy egészben. Kifejezetten rosszat tehetünk azzal is, ha a garázsban a töltőkábelt huzamosabb ideig csatlakoztatva hagyjuk: ezzel nemcsak a nagyfeszültségű akkumulátor élettartamát rövidítjük le, de a 12V-os akkumulátort is folyamatosan dolgoztatjuk, mert töltés közben működnek a fedélzeti ellenőrző rendszerek.

(Origo 2020. április 18., szombat)

Óriási újítás a magyar bankokban: órákon belül utalják a pénzt, ha megszorultál

Az új koronavírus-járvány miatt egyre kevesebb ügyfél intézi személyesen banki ügyeit. Az elmúlt hetekben a vezető magyar bankok is roham tempóban fejlesztették tovább internetes szolgáltatásaikat, így az eddigi internetbank mellett megjelent az új videobankolás is. Mi itt a Pénzcentrumnál összegyűjtöttük az online bankolás legfontosabb kérdéseit és a gyakorlati tudnivalókat.

Az új koronavírus-járvány miatt egyre kevésbé ajánlott a bankfiókok személyes látogatása ügyintézéshez, ráadásul a nyitvatartási idő is több fiók esetében jelentősen lecsökkent. Szerencsére a magyarországi bankok már évek óta rendelkeznek digitális és online megoldásokkal az ügyintézés menetében, amelyeket az elmúlt hetekben hihetetlen tempóban fejlesztettek tovább, sőt, több banknál megjelent a videobankolás lehetősége is. Szép számmal akadnak azonban olyan emberek, akik kevésbé kezelik magabiztosan vagy sosem használták ezeket a digitális csatornákat. Az ő számukra, akiknek még nincs rutinjuk az online bankolásban, most összeszedtük ezzel kapcsolatban a legfontosabb kérdéseket, és az online elérhető szolgáltatásokat bankonként.

Ha az online ügyintézés fontos számodra, kalkulátorunkban ez alapján is kereshetsz számlacsomagot!

Mi az online bankolás?

Az online bankolás segítségével bárki számára egyszerűen elérhető egy számítógép vagy okostelefon használatával a saját bankszámlája. A bankok külön erre a célra úgy fejlesztették honlapjaikat vagy alkalmazásaikat, hogy az ügyfelek olyan alapvető műveleteket is elvégezhesenek akár otthonaik kényelmében is, mint a számlaügyintézés, utalások, számlák befizetése és néhány esetben hiteligenylésre is lehetőségünk van.

Hogyan állíthatom be az online bankot?

Alapvetően az ügyfeleknek kell regisztrálniuk a bankjuknál az online szolgáltatások eléréséhez. Ennek legegyszerűbb módja a bankok honlapján vagy telefonos szolgáltatásukon keresztül vezet. Továbbá a regisztráció során szükséges lesz igazolni személyazonosságunkat és egy jelszó létrehozására.

Biztonságos az online bankolás?

Sokan az online bankolást eddig biztonsági aggályaik miatt kerülték. Azonban ezek a szolgáltatások elég masszívak és biztonságosak, ugyanakkor kiemelten fontos, hogy az ügyfél is elővigyázatosan járjon el a jelszavával és adataival kapcsolatban.

Amennyiben egy furcsa levelet vagy e-mailt kapnánk bankunk nevében, minden esetben ellenőrizzük le a telefonos ügyfélszolgálaton az e-mail valóságát, és sose adjunk ki bizalmas adatokat.

Fontos továbbá, hogy az online bankolást mindig általunk ismert és biztonságos internet hozzáféréseken keresztül végezzük.

Jól jönne 10 millió forint? Nézz szét a Pénzcentrum kalkulátorában!

Mik az online bankolás előnyei?

Alapvető bankszámla műveleteket és sok esetben egészen összetett, például több banknál már online hiteligenylés is végezhető az internetes banki szolgáltatásokon keresztül. Szinte kivétel nélkül bárki beállíthatja a napi limitet a bankszámláján az online alkalmazásokkal, ami praktikus lehet a jelenlegi koronavírus okozta gazdasági sokkhatás idejében. Mindezek mellett továbbá:

Biztonságos: a belépéshez szükséges kétszintű azonosítás és a világ vezető cégei által használt titkosítással létrehozott kapcsolat az ön gépe és a bank között garantálják az adatforgalom maximális biztonságát.

Kényelmes: bárhol és bármikor, a világ minden tájáról, napi 24 órában a hét minden napján veheti igénybe szolgáltatásainkat.

Egyszerű: külön program vagy eszköz telepítése nélkül, csupán egy megfelelő böngészőprogram segítségével léphet be az internetbankjába.

Gazdaságos: a fiókinál kedvezőbb díjakkal adhatja le megbízásait, mindamelllett időt takarít meg.

Vannak más alternatívák is?

Nem az internetbank az egyetlen módja, hogy otthonunk kényelméből és biztonságából férhessünk hozzá illetve intézhessük ügyeinket bankszámlánkon. A legtöbb bank telefonos ügyfélszolgálatot is üzemeltet, amin keresztül az azonosítást követően intézhetjük pénzügyeinket.

Sőt, nemrégiben több bank is kifejlesztette a Videóbankolás lehetőségét, amin keresztül szinte személyesen intézhetjük ügyeinket egy banki tanácsadó segítségével videóbeszélgetés közben.

Ehhez csupán elő kell készítenünk személy azonosító okmányainkat az online azonosításhoz, és egy internet hozzáféréssel rendelkező laptop, telefon vagy tablet szükségeltetik még.

Ezek a szolgáltatások is hasonlóan egyszerűen beállíthatóak számlánkhöz, legtöbb esetben a bankunk honlapján keresztül elindíthatjuk az igénylést. De nézzük is meg, milyen online lehetőségeket kínálnak honlapjaikon a vezető hazai bankok!

Lakást vennél de még egy kevés pénz hiányzik? Nézz szét a Pénzcentrum hitelkalkulátorában!

Budapest Bank

A Budapest Bank online szolgáltatásain keresztül könnyen, akár otthona kényelméből intézheti bankszámláján a következőket:

Forint és deviza eseti és rendszeres átutalások indítása külföldre és belföldre egyaránt.

Számlainformáció és egyenleglekérdezés, továbbá számlakivonat nyomtatása.

Bankkártya aktiválás, felfüggesztés és a kártyához tartozó vásárlási- és készpénzfelvételi limit beállítások módosítása.

Hitelkártyák aktuális egyenlegének lekérdezése, kártyatörténet és kivonat megtekintése, limitek lekérdezése és módosítása.

Betétlekötés és feltörés akár forintban, akár devizában

Sárgacsekk befizetés az Interneten keresztül, sorban állás nélkül banki átutalásként

Csoportos beszédési felhatalmazások kezelése

Ügyfélszolgálatunknak elküldheti kérdéseit, észrevételeit, amire rövid időn belül válaszolunk.

Cetelem Bank

A Cetelem NetBank felületén az online hiteligenyléstől kezdve az alábbi szolgáltatások érhetőek el az ügyfelek számára:

Információk meglévő hiteleiről és hitelkártyájáról
Személyi kölcsön és Mindig kéznél kölcsön kalkuláció és igénylés
Hitelkártya igénylése és aktiválása
Hitelkártya elektronikus kivonat igénylése, megtekintése
Hitelkártya terhére történő átutalás
Hitelkártya törlesztési módjának megváltoztatása
SMS értesítések ki- és bekapcsolása
Személyes adatok megtekintése és módosítása
Átutalási bankszámlaszámok hozzáadása, módosítása

CIB Bank

A CIB Bank online eszközein keresztül is online igényelhetünk kölcsönt, és szinte bármilyen alapvető számlaműveletet végrehajthatunk úgymint:

Átvezetések és átutalások

Deviza átvezetés

Gyors átvezetés

Mobilegyenleg-feltöltés

Megbízható tranzakciók

Biztosítások áttekintése

Hitelek

Személyi kölcsön

Kártyák

Megtakarítások

Megtakarítás áttekintő

Portfólióáttekintés és Befektetési alapok áttekintése

Ha a cégednek internetbank kéne, a bankszámla kalkulátorunkban ez alapján is kereshetsz!

Cofidis

A Cofidis-nél az országban elsőként lett a teljes hiteligenylés folyamata online. A videohívás funkción keresztül otthona kényelméből azonosíthatja magát és köthet szerződést. Kettőféle szerződéskötési mód közül lehet választani, melyből legkényelmesebb a szóbeli szerződéskötés.

Ügyintézővel Videóhívásban:

1. A vállalat munkatársa fogadja hívását és megtörténik az azonosítás.
2. Tájékoztatás a lehetséges aláírási módokról, valamint a folyamat további lépéseiről.
3. A legkényelmesebb megoldás a szóbeli nyilatkozat!

Önállóan Önkihasználóban:

1. Egy biztonságos szoftverben történik meg az azonosítása és a szerződés aláírása, akár már szóbeli nyilatkozattal is.
2. A folyamat kényelmes és egyszerű, végig segítenek útmutatásokkal.
3. A nap 24 órájában, a hét minden napján elérhető.

Az azonosításhoz minden esetben szükségünk lesz egy érvényes kártyaformátumú személyazonosító igazolványra, lakcímkártyánkra és bankszámlaszámunkra.

Erste Bank

Ma már az Erste Banknál is könnyedén intézhetjük interneten a fontosabb banki teendőinket úgymint:

Azonnali forint belföldi átutalás

Másodlagos számlaazonosító rögzítése (e-mail cím, mobiltelefonszám, adószám, adóazonosító jel)

Fizetési kérelem megadása és fogadása bankon belül

Számlák

Átutalás belföldön forintban

Rendszeres átutalás
Beszedési megbízás
Elektronikus igazolása és rendelkezésre bocsátása
Limitmódosítás
Hitelkártya-szolgáltatással kapcsolatos visszafizetés
Erste Forint beváltás
Azonnali áras devizaváltás
K&H Bank

A KH-nál elérhető a videobankolás lehetősége, aminek legfőbb előnyeit a következőkben foglalta össze a pénzügyintézet:

Személyesen "találkozhatsz" tanácsadónkkal.

Szakértői tanácsadás vizuális termékismertetés segítségével.

Kényelmes, sorban állás nélkül, otthonról is intézheted ügyeidet a szakképzett banki tanácsadó közreműködésével.

Egyszerű és nincsenek bonyolult technikai megoldások.

A K&H Banknál a videobankolás mellett természetesen az egyéb online banki szolgáltatások is elérhetőek a hiteligénylés mellett:

Díjmentesen megtekintheted és letöltheted elektronikus számlakivonataidat.

Kedvezményes díjért indíthatsz forint- és devizaátutalásokat.

A gyakran használt bankszámlákat rögzítheted a partnerek közé.

Egy gombnyomással új átutalási megbízást készíthetsz egy korábbi utalás adataival.

Lekérdezheted hitelkártya-egyenlegedet, és kiegyenlítheted aktuális törlesztőrészletedet.

Nyomon követheted bankkártya- és hitelkártya-műveleteidet.

Ha nagyobb összegű vásárlást tervezel, előzetesen módosíthatod bankkártyád napi limitét.

Egyetlen aláírással jóváhagyhatod több művelet rögzítését is.

Lakás vásárláson töröd a fejed? A legkedvezőbb hitelekért keresd fel a kalkulátorunkat!

MKB Bank

Az MKB Banknál a lakossági és önálló cégjegyesi jogosultsággal rendelkező vállalati Ügyfelek, a személyazonosság-egyezőség ellenőrzését követően, az alábbi szolgáltatásokat vehetik igénybe VideóBANK használatával:

Nyilatkozhatnak lakossági ügyfélként és vállalkozásuk nevében is, amennyiben nem kívánnak élni a hiteltörlesztési moratóriummal és tovább kívánják kifizetni törlesztőrészleteit.

Igényelhetnek NetBANKár hozzáférést vagy a már meglévőhöz kérhetnek új jelszót.

Igényelhetnek lakossági bankkártyát.

Kérhetnek általános számlainformációt.

Természetesen náluk is lehetőség van az egy fokkal kevésbé új technológia, az internetbank használatára a következő ügyek bonyolításához:

Számlainformációk megtekintése

Számlakivonatok megtekintése

Eseti és állandó forint átutalások indítása

Mobilegyszerű feltöltése

Közüzemi megbízások kezelése

Forint és deviza betétlekötés

Bankkártya információk és limitmódosítás

Befektetések kezelése

Díjmentes SMS üzenetben küldött egyedi aláíró jelszó használatával biztonságosan intézheti pénzügyeit!

OTP Bank

Az OTP Bank újonnan induló VideóBank szolgáltatása segítségével mindössze 15 perc alatt lehet új lakossági folyószámlát nyitni a számítógépünkről, okostelefonunkról vagy tabletünkről. Mindenki akár havonta beállíthatja, hogy élethelyzetének megfelelően éppen milyen bankszámla változat felel meg, ami a jelenlegi veszélyhelyzetben kiemelten fontos szempont lehet.

Az interbankon keresztül pedig még egyszerűbben intézhetjük alapvető bankszámla ügyeinket és online kölcsönt is igényelhetünk:

Utalások

Számlatörténet

Mobilegyenleg feltöltése

Bankkártyák

Számlakivonatok.

Számlák fizetése

Értékpapír ügyletek

Bróker szolgáltatás

Lekötések

Hitel és egyéb igénylések

SMS-szolgáltatások beállítása

Adatok módosítása

Nézd meg a legnépszerűbb babaváró hiteleket a Pénzcentrum kalkulátorában!

Raiffeisen Bank

Legyen szó átutalásról, limitmódosításáról, bankszámlaszám elküldéséről vagy hitelkártya-egyenleg feltöltéséről, a Raiffeisen Banknál sem szükséges a bankfiókba fáradnia ügyei intézéséhez. A szolgáltató internetbankján keresztül könnyedén intézhetünk:

Átutalást belföldön forintban vagy euróban.

Kártya limiteket beállítását.

Hitelkártya feltöltést.

Egyedi áras devizaváltást.

QR-kódos utalást.

Fizetési kérelmeket.

Sberbank

A Sberbanknál is kényelmesen az irodájából, otthonából vagy nyilvános internet hozzáférést biztosító szolgáltatótól (pl.: Internet kávézó) is biztonságosan elérheti az alábbi szolgáltatásokat:

Megnézheti, kinyomtathatja és (további feldolgozás céljából) letöltheti bankszámlái könyvelési kivonatát

Deviza megbízások küldése.

Mozgások lekérdezése, nyomtatása.

Lekérdezheti napi egyenlegét, rendelkezésre álló egyenlegét és számlaforgalmát

Más programrendszerben készített, akár több tételt is tartalmazó belföldi HUF és devizás átutalásait beolvashatja, és a bankba küldheti a rendszer segítségével.

Megtekintheti a Bank által elektronikusan küldött üzeneteket (beküldéskor nem feldolgozott megbízásokról, beérkező beszedésekről, illetve közérdekű információkról).

Takarékbank

A Takarékbank videobankján keresztül is részben személyesen intézhetjük ügyeinket a banki tanácsadónkkal. Hogy miért hasznos a Takarékbank videoBank szolgáltatása:

Ügyfeleink személyes kontaktus nélkül okostelefonjuk vagy számítógépük segítségével élő videón keresztül tudnak bankfióki ügyintézését folytatni.

Biztonságos: az ügyfelek azonosítása megegyezik a bankfiókban alkalmazott folyamattal, valamint a rendszer megfelel a hazai és nemzetközi szabályozásoknak is.

Hiteltörlesztési moratórium

Elektronikus szolgáltatások: Takarékné Netbank, SMS egyeztetés, kivonatok

Hitelek: lakossági hitelekkel kapcsolatos általános tájékoztatás, meglévő hitel ügyintézés

Bankszámla: információkérés, meglévő mellé új számla nyitás, számlacsomag váltás

Bankkártyák: igénylés, megszüntetés

Megtakarítások: betétlekötés, betétfeltörés, állampapír jegyzés

Az internet bankon keresztül is elvégezhető bankszámlánkkal kapcsolatban szinte minden funkció:

Lekérdezhajjuk számlaegyenlegünk.

Nyomon követhajjuk bankszámlánk forgalmát.

Otthonról intézhajjuk átutalásainkat.

Befizethajjuk postai csekkjeinket.

Leköthajjuk betéteket.

Röghajzthajjuk és módosíthatunk rendszeres átutalási megbízásokat.

UniCredit Bank

Az UniCredit-nél pedig online bankolás formájában a követhajző ügyeket intézhajjuk kényelmesen és egyszerűen:

Bármikor ellenőrizheti egyenlegét, és megismerheti számlatörténetét.

Átutalást kezdeményezhet bármilyen számlára.

Ha teljesülnek az azonnali fizetés feltételei, az átutalások néhány másodpercen belül megérkeznek a kedvezményezett számlájára, hétvégén és éjjel is.

Rendezheti hitelkártyatarozását.

Állandó átutalásokat és beszedéseket hozhat létre, ezeket szerkesztheti és bármikor törölheti is.

Megtekintheti hiteleinek és megtakarításainak egyenlegét és történetét.

Értékpapír megbízásokat adhat be.

Elektronikus számlakivonatot tölthet le számítógépére.

(Pénzcentrum 2020. április 18., szombat)

Már a környezetbarát pelenkafertőtlenítő is fogy - zöld háztartási trükkök a koronavírus ellen

Az utóbbi években egyre többen számúzték a vegyszereket a háztartásukból, a koronavírus-járvány alatt azonban fokozottan ügyelni kell a takarításra is. Bár koronavírus ellen még nem tesztelték a természetes összetevőjű tisztítószeret, zölden is hatásosan fertőtleníthetünk.

Sokszor hallottuk manapság, hogy a megfertőzések egy részét az okozza, ha szennyezett kézzel az arcunkhoz érünk. Épp ezért nagyon fontos, hogy fertőtlenítsük azokat a felületeket, amikhez gyakran nyúlunk: a kilincsektől elkezdve a telefonunkon át a távirányítón keresztül a konyhapultig. A takarítás kulcskérdés a járvány alatt, hiszen a koronavírus fém, papír és műanyag felületeken is életben marad: egy friss kutatás eredményei szerint bizonyos műanyagokon akár 9 napig is éldeghetha vírus. Ennek a fontosságára Müller Cecília tisztifőorvos is többször felhívta a figyelmet, ő maga - megfelelő hígítás mellett - hipót javasolt – persze olyan felületeken, amelyek bírják.

A takarítás kérdése pedig a fenntartható életmódot folytatókatis megosztja: elegendő-e a koronavírus ellen a házilag is elkészíthető, természetes összetevőjű tisztítószer, vagy a rendkívíli helyzet okán érdemes inkább a „bolti”, erősebb fertőtlenítőszerhez nyúlni most?

Az elmúlt években egyre többen takarítanak vegyszermentesen és száműznek a háztartásból minden olyan vegyi anyagokat, ami akár az egészségre, akár a környezetre káros lehet, különösen, ha kisgyerekek is vannak a családban. Reneszánszát élik az otthon készíthető tisztítószeres: legyen az ecet, szappan, szódabikarbóna, fertőtlenítéshez pedig gyógyszertári alkohol. De ilyen a citrom és több illóolaj is, amelyeket hatásosnak mondanak a baktériumok, kórokozók és vírusok ellen a teafa, a borsmenta és az eukaliptusz mellett.

Nem mindegy azonban, hogy mit mivel takarítunk most. Annak ellenére, hogy a koronavírus-járvány kezdetétől hangoztatták a szakemberek, hogy a megelőzés érdekében a legfontosabb a jó alapos szappanos kézmosás, mégis a kézfertőtlenítő volt az, amit leginkább elkapkodtak az emberek a drogériákból, pedig a szappan ugyanolyan hatásos. „A legfontosabb kérdés az, hogy egy adott termék rendelkezik-e olyan egyértelmű virucid, vagyis vírusölő tulajdonsággal, ami teljesen meggátolja azt, hogy egy vírus ki tudja fejteni a hatását. Egy tisztításhoz vagy takarításhoz használt öko, bio termék is valamennyire segít. Viszont fontos tudnunk, hogy ha a használt terméknek nincs deklarált virucid hatása, nem lesz teljes a fertőtlenítés” – figyelmeztet Murányi István, a Magyar Kozmetikai és Háztartás-vegyipari Szövetség főtitkára. A címkét pedig alaposan nézzük meg: „Az egyes termékeken található antibakteriális és fungicid kifejezések más kórokozók, így a baktériumok vagy a gombák elleni jók. Ezeknek nincs automatikusan vírusölő hatása, hacsak nem állítják magukról, hogy vírusölők. Amennyiben kifejezetten koronavírus ellen keresünk szert és tenni akarunk a járvány megfékezéséért, akkor erre csak az igazolt hatású és engedéllyel rendelkező virucid test- vagy tárgyfelület fertőtlenítők a megfelelőek” – mutat rá.

A magas hőfok azonban vírusölő és egyben zöld is: a rendelkezésünkre álló információk alapján a koronavírus 60°C felett jellemzően elpusztul, ezért azt ajánlja a szakértő, hogy ha tehetjük, a mosogatógépet használjuk és 60 fok felett mossuk ki a ruhákat is. Ebben az esetben bármilyen szokásos, eddig is használt termék megfelel a célnak és nem kell erősebb, vírusölő szerhez nyúlnunk.

Kelendő a pelenkafertőtlenítő is

A Drogerie Markt hvg.hu-nak küldött válaszában azt hangsúlyozta, hogy bár egyre több ökoerméket keresnek a vásárlóik, a kategória jelentősége még nem éri el a hagyományos tisztítószeresét. Mostanába az egyik legnépszerűbb a drogérialánc polcain egy újonnan bevezetett, teafaolaj tartalmú öko felülettisztító termék. „A koronavírus kapcsán a tisztítószeresnél kimagasló kereslet-növekedést tapasztalunk. Ez a korlátozások első hetében volt a legnagyobb, ekkor a leginkább a fertőtlenítő hatású hagyományos tisztítószereseket keresték a vásárlók, ezt követően azonban mind a hagyományos, mind az öko tisztítószeresek ugyanúgy keresték” – nyilatkozta megkeresésünkre Hittner Krisztina, a dm Kft. PR és ügyfélszolgálati csoportvezetője.

A fenntartható és környezetbarát hazai és külföldi háztartási termékek egyik vezető hazai webáruházánál, a Zöldmami.hu-nál is érezhetően megnőtt a kereslet a tisztító- és fertőtlenítőszeresek iránt. „Bár alapvetően egy megfelelő, sima szappanos kézmosás is elegendő, a fertőtlenítő szappanos hatékonyak az olyan kórokozók ellen is, mint a kólibaktérium, a szalmonella, az MRSA és a staphylococcus aureus. Ezek olyan hatóanyagokat tartalmaznak, mint akár a tejsav, ami képes hatástalanítani a kórokozókat” – mondta Palotás Orsolya, a Zöldmami alapítója. De több fogy most náluk a textilpelenkák fertőtlenítéséhez használt környezetbarát mosószerből is, ami már alacsony hőfokon is kifejti a fertőtlenítő hatását és az alapító tapasztalatai alapján egyre többen használják most sima fehér ruhákhoz, ágyneműhöz, lepedőkhöz is.

Nem mindegy, milyen vírust öl a szappan

Murányi István azt is kiemelte kérdésünkre, hogy a magas alkoholtartalmú szerek is hatásosak: „A vírusok ellen úgy lehet harcolni, hogy gyakorlatilag szétszedjük őket. Az eddigi vizsgálatok is azt igazolták, hogy a hipo(klorit), hidrogénperoxid, alkoholos magas

koncentrációban úgy hatnak, hogy szétroncsolják az egész vírust darabjaira, így az hatástalan lesz” – magyarázza. Azzal kapcsolatban azonban óvatosságra int, hogy a szappan hatásosabb lenne a fertőtlenítőszerknél, hiszen a vírus külső lipidréttegét oldják le s így bár hatástalanítják, de nem 100 százalékos hatékonyságú a módszer.

A koronavírusra azonban még nem tesztelték a természetes összetevőjű termékeket: „Egy sima szappanra sem írhatják rá, hogy vírusölő, csak akkor, ha letesztelték bizonyos vírusokra és valóban hatásosnak bizonyult ellenük. Jelenleg nem tudok olyan termékről a piacon, amit a COVID-19 vírusra teszteltek volna. Így, ha szerepel is egy terméken, hogy vírusölő, akkor általában megtalálja mellette az ember, hogy H1N1 vagy herpesz: ezekre a vírusokra lettek tesztelve és ezek ellen bizonyult hatásosnak” – mutat rá Palotás Orsolya.

Élelmiszerekkel is érintkező felületek felülettisztítására klórmentes, magas alkoholtartalmú termékeket használnak a zöld háztartást vezetőök: „Ezek növényekből előállított alkoholt tartalmaznak. Van olyan, amelyiket le sem kell öblíteni, mert az anyagmaradványok teljesen elpárolognak és semmilyen veszélyt nem jelentenek a gyermekeinkre, ránk vagy a háziállatainkra nézve. Ezekre a termékekre is szigorú szabályozások vonatkoznak és a magyar hatóságok rendszeresen ellenőrzik is ezeket” – magyarázza.

(HVG 2020. április 18., szombat)

Ilyen lakásokban él a dúsgazdag budapesti elit: belestünk a zárt ajtók mögé

Vegyes képet mutat a budapesti újlakás-piac: egyrészt organikus lassulás érzékelhető már néhány hónapja, amit csak tetézt a koronavírus-járvány. Az első negyedéves építési kedv így jócskán visszaesett, ugyanakkor az árakon egyelőre nem nagyon látszik a trendforduló. Olyannyira nem, hogy Budapesten az új építésű lakóingatlanok fajlagos átlagára már 950 ezer forint felett jár. Ez sem kevés, de ha azt nézzük, hogy az 50-100 millió forint közötti kategóriában 2839 eladó lakásból, míg a 100-200 millió forint közöttiben 555 darab lakóingatlanból válogathatnak az érdeklődők, akkor megértjük, miért lett a szupergazdagok kiváltsága a fővárosban új lakásban lakni. Mutatjuk a fővárosi új építésű lakások piacának sajátosságait, és azt is, hol van még egyáltalán esélye az átlagmagyaroknak vásárolni.

Vegyes képet mutat a budapesti újlakás-piac: egyrészt megalapozták a hangulatot az idei indulást a kedvezményes, 5 százalékos lakás-áfa megszüntetése, illetve a jövő januártól érvényes, szigorú épületenergetikai követelmények is; másrészt megérkezett a koronavírus-járvány is, amely tovább borzolta a kedélyeket. Így nem véletlen, hogy mindez meglátszik a lakásépítési kedven: az év első két hónapjában 1510 lakóingatlanra adtak ki építési engedélyt, ami 29 százalékos hanyatlásnak felel meg éves szinten.

Az egy lakásos, azaz családi házak építésére kiadott engedélyek száma 25 százalékkal, a több lakást magában foglaló lakóépületekre kiadott engedélyek száma pedig 38 százalékkal csökkent.

Na persze egyelőre nem lehet konkrét lakáspiaci prognózist adni erre az évre. Rendkívül bizonytalan ugyanis a helyzet: a forgalom egyértelműen visszaeshet, a koronavírus-járvány árakra gyakorolt negatív hatásai viszont még nem számszerűsíthetőek. Az viszont biztos, hogy az újépítésű lakások piacán nem történt jelentős árváltozás az idei első negyedévben. Sőt, a Pénzcentrum fővárosra kiterjedő elemzése szerint továbbra is örületes árakon várnak elsőtulajdonosokra a most épülő lakóingatlanok. És ez nem véletlen.

Finanszírozást keresel? A Pénzcentrum lakáshitel kalkulátorával a magyar bankok lakossági hiteltermékeit hasonlíthatod össze, legyen szó lakásvásárlásról, építkezésről, felújításról, vagy épp szabad felhasználású jelzáloghitelről. Találd meg Te is a számodra legjobb konstrukciót!

Azoknál a befejezés előtt álló projekteknel, amelyeknél még az 5 százalékos, kedvezményes áfával értékesíthetik a lakásokat 2023 végéig, már tavaly év végén megugrottak az árak, tartalékot biztosítva az új, immár 27 százalékos áfájú beruházásokhoz. Ezeknél a fejlesztéseknél a lakások nagy része már gazdára talált, így a beruházókon nincs komoly értékesítési nyomás, ki tudják várni a megfelelő pillanatot az eladásra. A 27 százalékos áfával induló projektek beruházói pedig eleve magasabb értékesítési árral kalkuláltak, így egyik területen sem nyílik igazán tér alkura, vagy engedményre.

Nézzük a konkrét árakat Budapesten

Nemrég publikálták a Budapesti Lakáspiari Riport legfrissebb, 2020 első negyedévére vonatkozó adatsorát, amely alapján továbbra is egyértelmű: a fővárosban mélyen a zsebébe kell nyúlnia annak, aki új otthont venne magának. Ennél persze jóval összetettebb a kép, hiszen az Eltinga és az Ecorys szakemberei már 468 budapesti lakóingatlan-fejlesztést számláltak össze; az adatsor újépítésű lakásainak száma pedig meghaladja a 23,7 ezret. A friss riport nyers adatsorát görcső alá véve a Pénzcentrum pedig azt is megállapította, hogy Budapesten jelenleg egy átlagos új építésű eladó lakás alapterülete 71,4 négyzetméter (erkélyekkel és teraszokkal korrigált alapterület); négyzetméterára pedig 951 057 forint.

Természetesen érdemes a várost jóval közelebről is megvizsgálni, hiszen a lakáspiaci mutatók egészen drasztikus kilengést is képesek produkálni. Az például már Buda és Pest viszonylatában is látszik, hogy a Duna árban is komoly vízválasztó. A négyzetméterenként többmint 166 ezer forintos árdifferencia, egy 70 négyzetméteres lakás esetében azt jelenti, hogy átlagosan bő 11,6 millió forinttal többet csengethet ki valaki, ha a folyó nyugati oldalán keres új otthont magának.

Ennek ellenére a kerületi bontás azt mutatja, hogy mégsem egy budai kerület viszi a prímet: az V. kerület ugyanis több mint 198,5 ezer forintot ver rá négyzetméterenként az ezüstérmes XII. kerületre. A drágább lokációk közé tartozik még Budán az I., és a II. kerület, Pesten pedig a VI. és VII. kerületek, amelyekben átlagosan 1,3-1,6 millió forint közötti fajlagos árakkal találkozhatnak az érdeklődők.

A XI., III., VIII., IX., és XIII. kerületek még meglehetősen drágák, de már bőven lemaradnak a millió feletti listavezetőktől; ezekben a kerületekben 900 ezer és egymillió forint közötti négyzetméterárakkal kalkulálhatnak a vásárlók. Budapest többi kerületében, hozzávetőlegesen 600-800 ezres egységár között vásárolhatunk, az olcsóbb árcédula többnyire a városközponttól meszebb található lokációk esetében jellemző. A legolcsóbb kerület továbbra is a XXIII., ahol egy 70 négyzetméteres, új építésű lakáshoz átlagosan már 41,5 millió forintért hozzá lehet jutni.

Érdemes még megnézni a Pénzcentrum méretkategóriák szerinti elemzését is: a lakások méretének növekedésével ugyanis nem egyenes arányú a fajlagos árak csökkenése. Jelen állás szerint, míg a legkisebb garzonlakásoktól, az egy-másfél szobás, maximum 60 négyzetméteres lakásokon át, egészen a 61-80 négyzetméteres otthonokig folyamatosan csökken a négyzetméterár, addig 80 négyzetmétertől fordul a kocka. Jól látható tehát, hogy a legmélyebbre annak kell a zsebébe nyúlnia, aki garzont vagy méretes luxuslakást vásárolna magának.

És persze ezúttal sem marqadhatott el, hogy turkáljunk picit a luxuskategóriában is. Őszintén, ismét leesett az állunk. Nem is az volt a meglepő, hogy a legdrágább projekt irányára majdnem 463 millió forint, hanem az, hogy a luxusfejlesztések darabszáma szerint egyértelmű, hogy továbbra is komoly igény mutatkozik a többszáz milliós lakásokra a

fővárosban. Az összesítés szerint az 50 millió forint alatt kínált lakások száma 2049 darabot számlál; az 50-100 millió forint közötti kategóriában 2839 eladó lakás található jelenleg; 100-200 millió forint között 555 lakóingatlanból válogathatnak az érdeklődők; a 200-400 milliós árszegmensben 87 luxuslakáson van még árcédula; de a 400 millió forintnál drágább projekteknél is akad még 3 vevőre váró "otthon".

(Pénzcentrum 2020. április 19., vasárnap)

Eljött a digitális ügyfélélmény kora – most már tényleg

Még nagyon korai lenne megjósolni, milyen lesz a koronavírus-járvány utáni, új világ, de már most is látható néhány olyan trend, ami új ügyfélelvárásokat alakít majd ki. Az ezekhez való alkalmazkodás a cégek túlélésének kulcsa.

2003 májusában, a SARS járvány idején, a potenciális veszélyek ellenére megrendezték az éves kínai import- és exportvásárt, a Canton Fair-t. Az Alibaba éppen csak elkezdett megjeleni a nemzetközi piacon, így a cég több alkalmazottjai is ott volt a vásáron, hogy tapasztalatokat gyűjtsenek a globális terjeszkedéshez. Május 5-én az egyik hazatérő dolgozó megbetegedett – másnap hivatalosan is megerősítették: megfertőződött a SARS-szal. A cég összes dolgozójának, 500 embernek kellett karanténba vonulnia.

Ma sok céggel történik ugyanez, de próbáljunk egy kicsit visszaemlékezni arra, hogyan dolgoztunk 2003 májusában: a legtöbben asztali számítógépeket használtunk, az 1Mb-es internet kifejezetten jónak számított, és még 6 hónapot kellett volna várunk a Skype első verziójának megjelenésére. Jelentette volna ez az Alibaba végét is – az amúgy is túlterhelt munkaerő teljes kiesése, az ellátási láncok összeomlása, a távoli munkavégzés kulturális nehézségei könnyen leteríthették volna. Ehelyett ez az időszak jelentette az Alibaba igazi megerősödését, és a kínai e-kereskedelmi szektor mai arcának megszületését. A cég a mai napig minden évben, május 10-én megünnepli az Ali Napot, a 2003-as karantén emlékére.

A kibillenő inercia

Az Alibaba története nem arról szól, hogy egy zseniális üzletember hogyan tudott lehetőséget kovácsolni egy katasztrófából.

A történet arról szól, hogy egy-egy változás az emberek életében – mint például egy járvány nyomán kialakult korlátozások – hogyan változtathat meg egész társadalmi reflexeket gyorsan, de maradandóan.

Az Alibaba azért tudott megerősödni a SARS járvány idején, mert ez éppen egy időbe esett azzal, amikor megjelent az első, kiskereskedelmi ügyfeleket is kiszolgáló, B2C termékük, a Taobao.com, ami mára a világ legnagyobb e-commerce oldalává nőtte ki magát. Éppen akkor tették lehetővé embereknek, hogy kényelmesen vásárolhassanak az interneten, amikor sokaknak ez lett a vásárlás egyetlen módja. Ugyanebben az időben nőtt hatalmasat a JD.com, és épült ki az ázsiai e-kereskedelmi piac. A 2003-as SARS járvány végét július 5-én jelentette be hivatalosan a WHO, 57 nappal azután, hogy megnyílt a Taobao oldala – ez az 57 nap mégis elég volt ahhoz, hogy végleg megváltoztassa emberek millióinak a vásárlási szokásait.

(Forbes 2020. április 19., vasárnap)

Van Magyarországon egy 0%-os hitel, amit koronavírus idején is megéri felvenni

Amíg egy fiatal házaspár legalább egyik tagja munkahellyel rendelkezik, addig akár egy jelentősebb családi tartalék felépítésére is jó választás lehet a babaváró hitel felvétele. A bankok továbbra is 0%-os kamattal kínálják a hitelt, ami 5 éven belüli gyermekvállalás esetén a futamidő végéig így is marad. A törlesztési moratórium azonban hozott némi változást a babaváró hitel esetében is, ezeket is összefoglaljuk cikkünkben. Apró bizonytalanságot jelent, hogy az állami garanciadíjjal kapcsolatos eltérő értelmezések miatt maguk a bankok sem tudják biztosan, hogy 42 ezer vagy 46 ezer forint legyen-e az idei törlesztőrészlet azoknál, akik mostanában veszik fel a 10 milliós hitelt, de ez hamarosan tisztázódhat.

Mit tud ez a hitel?

2019. július 1-je óta érhető el a babaváró hitel, azóta már több mint 60 ezer fiatal házaspár döntött úgy, hogy felveszi. Az MNB február végi adatai szerint 577 milliárd forintot helyeztek ki a bankok az első 8 hónapban, így a babaváró hitelek teszik ki már a lakosság banki hiteltartozásának mintegy 8%-át.

A babaváró hitel lényege, hogy nem igényel jelzálogfedezetet, és szabad felhasználású. Az első 5 évben mindenképpen kamatmentes, így törlesztőrészlete állami garanciavállalási díjjal együtt 45 833 forint havonta, ha 20 éves futamidőt és a maximális, 10 milliós hitelösszeget választja a pár (lásd lejjebb az idei törlesztőrészletekkel kapcsolatos banki bizonytalanságot). A törlesztőrészlet nem növekedhet 50 ezer forint fölé, kivéve azt az esetet, amikor a párnak az első 5 évben nem születik gyermeke (a 12 hetes magzat is figyelembe vehető). Ekkor a már igénybe vett állami kamattámogatás visszafizetendő, a későbbi kamatozás pedig egy kedvezőbb személyi kölcsön kamatozásának fog megfelelni (lásd alább). Ha viszont születik gyermek, akkor a magzat 12 hetes korától a törlesztés 3 évig felfüggeszthető, a második új gyermeknél pedig már az aktuális tartozás 30%-át is elengedi az állam. Ha harmadik új gyermek is születik a hitel futamideje alatt, akkor a teljes aktuális tartozást elengedik. Két vagy három új gyermek születése esetén tehát a hitel részben, illetve egészen állami támogatássá válik.

Változások a koronavírus miatt

Elektronikus ügyintézés: A Magyar Nemzeti Bank (MNB) április elején felügyeleti vezetői körlevélben hívta fel a hazai hitel- és pénzkölcsönnyújtó hitelintézetek figyelmét, hogy az államilag támogatott hitelek esetében (pl. a babaváró kölcsönnél, az új lakások építését, vásárlását célzó támogatott hitelnél) a fővárosi és megyei kormányhivatalok által kiállított hatósági bizonyítványokat elektronikusan is fogadják el, ne csak az ügyfél által személyesen, papír alapon benyújtva. A babaváró támogatásról szóló 2019. évi kormányrendelet kifejezetten rendelkezik arról, hogy az ahhoz kapcsolódó kérelmek elektronikusan is előterjeszthetők.

Törlesztési moratórium: a moratórium nem vonatkozik a 2020. március 18., szerda 24 óra után folyósított hitelekre. Az újonnan felvett babaváró hitelekre tehát nem kérhető az általános moratórium, törlesztőrészletüket 2020 végéig és azt követően is folyamatosan fizetni kell. Ha azonban valaki még a moratórium időszaka előtt vette fel a babaváró hitelt, akkor közgazdasági értelemben (jelenértéken) érdemes élnie a moratóriummal, hiszen ugyanazt a kamatmentes összeget több mint 9 hónappal később kell törlesztenie (ennyivel nyúlik a teljes futamidő is), a be nem fizetett összeget pedig addig is, ha van rá lehetősége a családnak, pozitív hozamú befektetésben érdemes fialtatni. Ha pedig érkezik időközben két vagy három baba, akkor az állam által elengedett tartozás (két új gyermek esetén az aktuális tartozás 30%-a, három új gyermek esetén a 100%-a) is magasabb lesz, ha valaki a moratóriumot választja.

Elengedett garanciadíj: a babaváró hitelt 0%-os kamatozásúnak tekinthetjük, de valójában meg kell fizetni rá egy 0,5%-os tőkearányos állami kezességvállalási díjat is normál esetben. A díj nélkül a törlesztőrészlet 41 667 forint egy 20 éves, 10 milliós babaváró hitel esetében, ezzel együtt azonban 45 833 forint. Az idei év ebben is hozott változást: a törlesztési moratórium időszakában, vagyis 2020. március 19-e és 2020. december 31-e között a babaváró hitelek esetében elengedi az állam a kezességvállalási díjat. A rendelet értelmezése azonban e ponton nem egyértelmű: banki forrásaink biztosnak tartják, hogy minden olyan babaváró hitelre érvényes a garanciadíj elengedése, amelyet a moratórium időszaka előtt folyósítottak. Az újonnan kihelyezett babaváró hitelek esetében azonban még mindig fennáll a bizonytalanság, egyes bankok tudomásunk szerint minisztériumi tájékoztatást kértek, kérnek erről.

Befektetés: ha valaki nem biztos abban, hogy 5 éven belül születik gyermeke, annak továbbra is megéri biztos befektetésbe, így például az éppen 5 éves lejáratú, magas (4,95%-os éves) hozamú szuperállampapírba (MAP+) fektetnie a hitelét. Számításaink szerint még egy április-májusi hitelfelvétellel is kétszámjegyű hozamot lehet így elérni ezen a kombináción, amennyiben a babaváró hitel törlesztőrészletére úgy tekintünk, mint rendszeres megtakarításra. A gyermekvállalás elmaradása esetén ugyan vissza kell fizetni az időközben élvezett állami kamattámogatást 5 év múlva (és érdemes ekkor végtörleszteni is a megmaradt hitelt), ám ennek az összege még mindig alacsonyabb, mint az a hozam, amit a hitel teljes összegének befektetésével a MAP+ segítségével el lehet érni. 5 év múltán több százezer forintot nyerünk ez esetben (mármint ha nem jön baba) ahhoz képest, mintha nem vettük volna fel a babaváró hitelt. Erről legutóbbi itt írtunk részletesen:

A babaváró hitel lényege 10 pontban

A kölcsönszerződés 2019. július 1-jétől 2022. december 31-éig köthető meg.

Kamatmentes és szabad felhasználású a hitel, ingatlanfedezet sem kell hozzá, ugyanis ezt az állam készfizető kezessége "pótolja".

A hitel vissza nem térítendő támogatássá alakulhat: a második (a hitelfelvételt követően születő vagy ezt követően születő és örökbefogadott) gyermek érkezése után az aktuális tartozás 30%-át, a harmadik után az aktuális tartozás 100%-át engedik el, és minden egyes gyermek érkezése után 3 évre felfüggesztik a tartozást.

Legfeljebb 10 millió forintig, legfeljebb 20 évre és legfeljebb havi 50 ezer forintos törlesztőrészlettel vehető fel a hitel.

Azok a házaspárok igényelhetik, akiknél a feleség betöltötte a 18. életévét, de még nem töltötte be a 41. életévét. Legalább az egyik házaspár legalább 3 éve tb-jogosult vagy felsőoktatási tanulmányokat folytat(ott). Ha a házaspár valamely tagja legalább egy gyermeket nevel, akkor legalább az egyik házastársnak az első házasságában kell élnie (az özvegyüléssel megszűnt házasság nem számít).

A hitelintézetek saját általános belső szabályaik szerint minősíthetik hitelképesnek az igénylőket.

A hitelkérelmet a benyújtást követő 10 napon belül el kell bírálniuk a folyósító hitelintézeteknek.

Nem számítható fel díj a kölcsön elbírálásáért, folyósításáért és előtörlesztéséért sem, viszont az államnak évente a fennálló kötelezettség 0,5%-ára rúgó díj jár egy év alatt.

A hitel azáltal kamatmentes, hogy az állam kamattámogatást nyújt hozzá 5 éves kamatperiódussal.

Ha 5 éven belül baba érkezik (akár örökbefogadással), akkor a hitel végig kamatmentes marad, ellenkező esetben vissza kell fizetni a már igénybe vett kamattámogatást, és megnő a hitel kamata.

(Portfolio 2020. április 19., vasárnap)

FVA sajtószemle összeállítás XIII. évfolyam, 16. hét

Főbb témák: Fogyasztóvédelem, környezetvédelem, egészségügy, energia, élelmiszer-biztonság, vásárlás, elektronikus kereskedelem, szolgáltatás, pénzügyek, biztosítás, utazás, érdekvédelem.

Fogyasztóvédő Alapítvány - <https://fogyasztovedelem.hu/>

Üzenőfal / archív: https://fogyasztovedelem.hu/Varia_x/uzeno.htm

Sajtószemle: https://www.fogyasztovedelem.hu/Varia_x/sajto.htm (Hír-Adás)